

MUZICA ROMÂNEASCĂ ÎN

Bra SHOW

COFINANȚATOR
PRIMĂRIA MUNICIPIULUI
BRAȘOV

Muzica în BraShow,
cea care ne-a înnobilit
spiritul secole la rând
dinspre mijlocul țării...
cu câteva vârfuri
care au străpuns norii:

*Junii Brașovului, Biserica Neagră, Andrei și
Iacob Mureșianu, Gheorghe Dima, Ciprian Porumbescu,
Tiberiu și Mihai Brediceanu, Casa Mureșenilor – Muzeul
Imnului Național, Cerbul de Aur, Musa Română, Șerban
Lupu, Horia Andreescu, Filarmonica, Opera, Mircea
Gherman,*

*Peter Maffay, Theodore Paraskivesco, Wolfgang
Guttler, Grup 74, Victor Socaciu, Alexandru Șipa,
Festivalul de Jazz și Blues, Alexandru Andrieș,
Gheorghe Gheorghiu, Jenny Brăescu,*

*Nicolas Simion, Conexiuni, Victor Solomon, Hi-
Q, Bosquito, Ioana German și corul La Muse, Isac
Production, Rock underground, Rockstadt, Remus
Miron, Michael și Petra Acker, Hteththemeth,
Balul Vinez, Academia Soundbox.*

Cine? Unde? Când? Cum? De ce?

Muzica românească trece prin Brașov! După această afirmație, probabil că o enumerare exemplificatoare ar începe cu „Brașoveanca”...Că e folclorică ori medievală, simfonică sau corală, pop, rock, folk, jazz, electro. Muzeu – festivaluri – târguri – serate. De secole, primul cârlig cultural – fenomenul muzical autohton – a făcut parte din devenirea într-o educație și civilizație a străvechiului burg de sub Tâmpa. Aici tradiția transpare în educație, urbanitate și arhitectură, obiceiuri cultivate până în prezent. Un patrimoniu material și imaterial. Mulți dintre discipolii cărturarilor brașoveni au plecat să ducă spiritul locului mai departe. Au luat urbea cu ei, dar se întorc să o omagieze. Muzica Brașovului este un spectacol pentru români, oriunde ar fi ei. BraSHOW!

În 2023, am sesizat la invitația lui Cristian Cosma (editura Casa De Pariuri Literare) oportunitatea unui proiect dedicat muzicii Brașovului, în contextul unor aniversări uneori rotunde. Că a fost vorba de Ciprian Porumbescu, Festivalul de Operă, operetă și balet, cel al al Promenadelor Brașovului, dar și popularele în ultimul deceniu Jazz & Blues ori Rockstadt Extreme Fest, precum și primele ediții Roma Film Festival ori Balul Vinez. După un an, a doua încercare de a finanța pro-

iectul a avut succes. Între timp, documentarea a continuat și am putut crește cantitatea de informații și documente. De asemenea, aceste dovezi au crescut convingerea că muzica Brașovului – prin diverse evenimente și cariere desfășurate de-a lungul secolelor – transpare într-un adevărat fenomen aflat acum la o primă edificare concretă. Una care lasă loc destul pentru completări, așadar și pentru o continuare.

Acest proiect nu vine deloc întâmplător. Ca jurnalist muzical, am asistat în ultimii destui ani, poate peste un deceniu – apariția și creșterea unor artiști brașoveni pop-rock, jazz, folk, electro... Dacă până în 1989, Festivalul de jazz și Rectoratul studențesc au reprezentat creuzete pentru aceste subgenuri muzicale, după Revoluție au apărut numeroși artiști independenți, cluburi și festivaluri cu renume internațional. Cu toate, atenție, însoțite de organizatori, așadar de oameni din umbra reflectoarelor care au sfințit locul. Și care continuă să apară și să facă valuri. Fenomenul muzical brașovean este o realitate demnă de luat ca exemplu, pe care încercăm să îl punem în pagină, atât virtuală cât și fizică.

*

Două simboluri ale Brașovului s-au concretizat peste secole. Unul este Piața Sfatului cu celebrul turn – muzeu, care este străjuită în planul al doilea de Biserica Neagră. Unul dintre cele mai reprezentative monumente cu arhitectură gotică, construcție finalizată în 1477, o vreme cea mai mare biserică dintre Viena și Constantinopole. Aparținând comunității evanghelice luterane din Brașov, lăcașul adăpostește la rândul său o orgă barocă cu aproape 4.000 de tuburi, care a înnobilit spiritual zeci de generații de brașoveni și turiști din toată lumea. Cea mai mare orgă mecanică din România. Un centru spiritual al comunității săsești brașovene, leagăn al culturii umaniste în regiune.

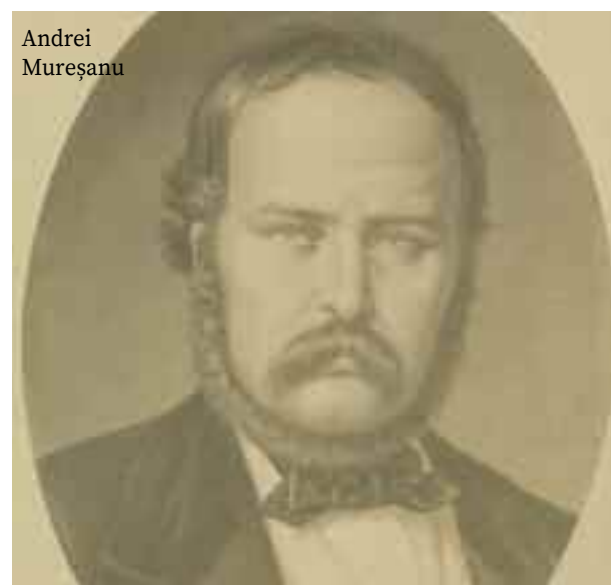

Muzica și CASA MUREȘENILOR cu Valer Rus

<https://muzeulmuresenilor.ro/povestea-imnului-national/>

Andrei Mureșanu

Oamenii din spatele muzicii... Dinastia Mureșenilor este unul dintre punctele nodale ale culturii, civilizației, tradiției extrapolate de secole din urbea Braşovului. Generație după generație, membrii celebrei familii s-au implicat activ în mersul istoriei. Casa Mureșenilor – zisă și Muzeul Imnului Național – adăpostește nenumărate dovezi, vizitabile. Cel mai important complex memorialistic din Braşov a fost înființat în anul 1968 și este dedicat lui Andrei Mureșanu și altor personalități ale familiei Mureșianu și oraşului Braşov, precum George Dima sau Ștefan Baciu. Între cele peste 25.000 de documente și artefacte (la care se adaugă cele lăsate de marele muzician Gheorghe Dima), se disting cele legate de publicarea versurilor viitorului imn național, „Deșteaptă-te, române!”, de către autor – Andrei Mureșanu – în contextul anului revoluționar 1848. De precizat că acesta fusese impresionat de adunarea de pe Câmpia Libertății de la Blaj (3/15 iunie).

Pe site-ul muzeului apar cele trei ipoteze legate de linia melodică a imnului, dar și momente importante când melodia a însoțit românii în istorie, de la Marea Unire la revoluția muncitorilor braşoveni din 1987 ori Revoluția Română începută la Timișoara.

Stop joc pentru melodie, care a fost înregistrată în premieră cu voce în SUA, în 1900, cu solistul Alexandru Pascu. (conform Forțelor Terestre Române, citate de *Evenimentul zilei*). În 1910, fanfara Batalionului 2 Pionieri din București, reunită cu fanfara Regimentului „Ștefan cel Mare” din Iași au înregistrat în premieră partitura instrumentală. În același an, corul „Ion Vidu” din Lugoj a înregistrat pentru prima dată pe disc varianta corală. În timpul lui Carol I, alături de o altă melodie patriotică, călăuzește acțiunea Armatei

Române... După Al Doilea Război Mondial, funcționează o perioadă, până când comuniștii trag obloanele peste personajele istorice cu adevărat răsunset.

De la celebra *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, unde au apărut inițial versurile, la mai puțin cunoscuta *Musa Romana* (prima publicație de muzicologie în limba română, de care se face vinovat Iacob Mureșianu, nepotul poetului) ori „Țara Bârsei” (publicație continuată până astăzi de muzeu) nu e decât un pas, traseul fiindu-ne luminat de **Valer Rus, doctor în istorie, manager al Casei Mureșenilor:**

*

În Casa Mureșenilor putem înțelege mai bine, astăzi, succesiunea unor evenimente, a unor generații care, împreună, au contribuit la consacrarea acestei familii. O veritabilă dinastie culturală, în care trei generații succesive au contribuit la dezvoltarea cultural-educatională, politică și socială a comunității românești din Transilvania.

În această prestigioasă familie ardeleană, cum spuneam, avem multe personalități. În a doua generație, compozitorul Iacob Mureșanu, fratele său Aurel Mureșanu, care a fost membru al Partidului Național Român și unul dintre apărătorii din procesul memorandumului. [...]

Întă prima revistă de muzicologie tipărită în limba română..., în care apare publicat un prim dans de societate românesc de la 1850. [...]

Avem expuse diferite aparate de redare a sunetului, diferite suporturi pe care a fost păstrată muzica, de la aceste discuri metalice perforate la cele de ebonită și vinil. Tot în această cameră – fotografii cu diverse personalități implicate în istoria vieții muzicale la Braşov, în secolul al XIX-lea și al XX-lea. De asemenea, expunem un armoniu folosit de Iacob Mureșeanu în momentul în care acesta se deplasa, alături de corurile pe care le conducea la Blaj, pentru diferite reprezentații în sudul

Transilvaniei; un armoniu care era transportat cu căruțe de către oameni special angajați. [...]

Iată câteva instrumente de suflat din colecția veche a Muzeului, iar în ultima sală – o parte a colecției George Dima. Obiectele sunt toate originale, ca și partiturile, baghetele de dirijat, pianul care este plasat în patrimoniul cultural național în categoria tezaur, biroul compozitorului. Din 29 iulie 2022, am redeschis muzeul după două luni de refaceri și reamenajări.

Mircea Gherman, un cărturar pe stil nou

Acolo, în spate, era pianul lui Iacob, iar aici s-a făcut și o filmare pentru un mic film documentar – „Istoria unui cântec” (despre „Deșteaptă-te, române!”), care se difuza înaintea filmelor artistice, la cinematograful. Cred că aveam 6-7 ani, apar lângă pian.

Tata a pus bazele acestui lăcaș de cultură, în 1968, el a avut o viziune pentru acest muzeu, pe care – atâta timp cât a trăit, în condițiile de atunci – l-a ținut viu cu multe activități – concerte, foarte multe sesiuni de comunicări științifice. Deci pe aici au fost mulți istorici, din cauza arhivei – e un depozit foarte mare, cu peste 25000 de documente. De asemenea, el a făcut mentorat pentru mulți elevi și studenți, de la liceul Unirea de Filologie și Istorie. Mulți dintre ei au ajuns astăzi profesori universitari, scriitori etc., deci a fost un model, un creator de cultură. Iar în acest moment, eu când intru în muzeu și îl văd cum este organizat, cu tot ce se întâmplă aici, mi se pare că exact la fel s-ar fi întâmplat dacă ar fi trăit. Sunt extraordinar de mulțumit de tot ceea ce se petrece aici.

În particular, acasă, tata deținea o foarte mare colecție de muzică pe viniluri; acestea au fost donate tot aici. Organiza seri de audiții – ne explica despre fiecare, ne povestea despre jazz, despre cântăreți. Acestea, pe lângă amintirile cu membrii celebri ai familiei, dincolo de evenimentele oficiale specifice care se organizau tot timpul aici.

Tata a fost implicat la maximum în absolut toate festivalurile, așa am avut ocazia să întâlnesc toți artiștii invitați. Imaginea pe care o am și acum este nemaipomenită – aceea din spatele cortinelor, plus că eram înconjurată mereu de toți artiștii. Copilă fiind, sigur că eram foarte impresionată și mergeam la festivaluri. Erau concerte și după aceea continuam cu marea petrecere de acasă de la noi, unde venea toată lumea și urma un jam-session până dimineața. Așa i-am cunoscut pe Alexandru Șipa și pe Jenny Brăescu, care vine la fiecare eveniment pe care îl organizez când revin în România.

Ioana German (interviu Braşov, 2023)

CIPRIAN PORUMBESCU – un Crai Nou de Braşov

<http://casasfatului.ro/2021/10/16/ciprian-porumbescu-profesor-de-cantari-la-brasov/>

Marele muzician român, deopotrivă patriot întemnițat pentru acțiunile sale curajoase, a studiat la Viena. Acolo, orchestra celebrului compozitor vienez Eduard Strauss l-a onorat când i-a interpretat valsul *Camelii*. În aceeași perioadă, a tipărit o colecție de cântece studențești, unele inspirate din folclorul bucovinean. Tot atunci a compus *Tricolorul*. În particular, Porumbescu este recunoscut ca singurul compozitor a două imnuri naționale – cel al României și acela al Albaniei.

La Viena, Porumbescu s-a împrietenit cu mai mulți brașoveni: Andrei Bârseanu, Gheorghe Chelaru, Vasile Voinea, doctorul Băiulescu. De la ei a aflat că Gheorghe Dima a plecat la Sibiu, în vara anului 1881, lăsând liber postul de profesor de muzică la Gimnaziul greco-ortodox român „Andrei Șaguna” din Braşov. La solicitarea lui, postul i se acceptă, astfel că ajunge profesor acolo din noiembrie 1881 („profesor provizoriu de muzică și cântări, cu un salariu anual de 500 de florini”). De asemenea, a fost numit și dirijor al corului Bisericii greco-ortodoxe „Sf. Nicolae” din Scheii Braşovului și dirijor al Reuniunii române de gimnastică și cântări din Braşov.

Încă de la apariția primelor ziare în limba română la Braşov – *Gazeta Transilvaniei* și *Foaia pentru minte, inimă și literatură*, între intelectualii moldoveni care au publicat în paginile brașovene s-a numărat și familia Porumbescu. Iar la poalele Tâmppei, compozitorul și-a continuat pregătirea muzicală, luând lecții de pian cu Hermann Geifrig, dirijor și organist la Biserica Negră.

În seara de 27 februarie 1882, în sala festivă a gimnaziului supraaglomerată, a avut loc prima reprezentație a primei operete românești, *Crai Nou*. Succesul premierei a impulsat reluarea spectacolului, tot acolo, în 28 februarie și 14 martie. La aceasta din urmă, spectacolul s-a terminat cu piesa lui Vasile Alecsandri, *Rămășagul*, iar orchestra a încheiat, sub bagheta lui Ciprian Porumbescu, cu *Hora Braşovului*. Această horă e una din compozițiile sale din perioada brașoveană, alături de marșul *Pe-al nostru steag e scris Unire* (pe versurile lui Andrei Bârseanu).

Criticat pentru operetă în *Gazeta Transilvaniei*, compozitorul se apără acceptând că a fost inspirat de un compozist deosebit, descoperit în talentul poporului român. Dar Ciprian Porumbescu s-a simțit iubit la Braşov. De exemplu, școala i-a acordat doi ani de concediu medical. Așa a putut pleca în Italia, la tratament. Deși i s-a interzis orice efort, inclusiv să cânte la vioară, el a insistat în scrisorile către prietenii săi brașoveni să îi fie trimisă, ceea ce s-a în-

tâmplat în decembrie 1882. Iar postul său la catedra din Braşov a fost preluat de nimeni altul decât de Iacob

Mureșianu!

La comemorarea unui an de la dispariția sa, în mai 1884, când s-a organizat un mare parastas la biserica „Cuvioasa Paraschiva”, din Groaver, au luat parte toți cei care asistaseră la premiera operetei „Crai Nou”. După slujba de pomenire a rostit câteva cuvinte și profesorul Andrei Bârseanu, coleg și colaborator. Brașovenii nu l-au uitat pe Ciprian Porumbescu. Opereta sa s-a jucat ani la rând, de șase ori avându-l ca regizor pe dr. Vasile Branște, cel care la 25 de ani de la moarte, a publicat la Lugoj cea mai completă „Schiță monografică asupra lui Ciprian Porumbescu”. La 31 martie 1932, corul bisericii „Sfântul Nicolae” din Scheii Braşovului a pus din nou în scenă opereta „Crai Nou”, de astă dată sub bagheta unui alt mare maestru al muzicii românești, Constantin Bobescu. La centenarul dispariției lui Ciprian Porumbescu, a fost organizată o serie de manifestări culturale, iar în parcul de lângă Colegiul Național „Andrei Șa-

Publicistica lui Mircea Gherman (1927-1991)

de Lucia Bunaciu în *Țara Bârsei*

<http://tara-barsei.ro/wp-content/uploads/2009/02/bunaciu2008.pdf>

ca elev, în 1945, Mircea Gherman a participat, alături de alți colegi de la „Andrei Șaguna”, la apariția tipografiei și redacției ziarului *Avântul* (organ al PNT), ale cărui birouri de pe str. Mureșenilor (de azi) au fost atacate de hoardele comuniste. Mult mai puțini ca număr, mult mai slabi fizic și neînarmați, au fost bătuți cu cruzime, zvârliți pe scări și loviți fără milă cu bătele. După 1990, la reapariția ziaristului *Avântul*, Mircea Gherman a fost unul dintre creatorii săi, ca publicist cu experiență. În 1988, când se împlineau 150 de ani de la apariția *Gazetei Transilvaniei*, s-a implicat trup și suflet în organizarea aniversării, primul ziar românesc din Transilvania având primul sediu în casa Mureșenilor. A publicat în ziarele *Drum Nou*, *Brassoi Lapok* și revista *Astra* din Braşov, precum și în revistele *Steaua* și *Tribuna* din Cluj. A scris numeroase cronici muzicale în ziare și reviste și a publicat multe volume de istorie și muzicologie. Înainte de moartea sa, în 1991, a editat revista *Țara Bârsei*, care urma să fie o carte de vizită a Muzeului. Din această publicație, câteva extrase dintr-un articol despre fondator.

Chiar dacă Mircea Gherman a fost încadrat în categoria „origine nesănătoasă” (a refuzat categoric să se înregistreze în partidul comunist ca și ceilalți membri ai familiei), a fost tolerat în modesta funcție de muzeograf la Muzeul Județean din Braşov – Casa Mureșenilor. Numirea lui în acest post a fost obligatorie conform Actului de donație, care prevedea ocuparea postului respectiv de către un membru al familiei.

Publicistica sa a fost moștenită într-un fel de la unchiul său, jurnalist și istoric important – Aurel A Munteanu -, care a ținut în perioada interbelică revista Țara Bârsei.

[...] Muzica a fost, de asemenea, o preocupare de prim ordin, ocupându-se atât de înaintași, cât și de activitatea Conservatorului brașovean. A scris cronici muzicale, prezentări de cărți, un studiu al imnului Deșteaptă-te, române al lui Andrei Mureșianu (atât ca text, cât și ca adaptare muzicală de către același autor). O adevărată dragoste și dăruire a avut pentru jazz și asta încă din prima tinerețe. Ca elev, în ultimii ani de liceu a alcătuit o formație de jazz – Big Band – cu care a organizat concerte de înalt nivel muzical, apreciate de numerosul public auditor, tânăr sau mai în vârstă, al Braşovului. După mulți ani, când era deja muzeograf, a înființat secția „Muzica de jazz” în cadrul Student Clubului de la Casa de Cultură a Studenților Universității, convingând autoritățile vremii de valoarea acestei muzici.

Mircea Gherman a avut șansa să-l cunoască pe Louis Armstrong cu ocazia concertului dat de acesta la București, în 1965. Au fost nedespărțiți în tot timpul petrecut de muzician la noi. Armstrong a fost impresionat de multiplele cunoștințe în domeniu ale lui Mircea Gherman, iar acesta, ca publicist, a consemnat această întâlnire și discuțiile avute cu lux de amănunte. Nu știu dacă a fost publicată această lucrare plină de detalii de tehnică jazz, nu doar de valoare muzicală a genului.

Muza IOANA GERMAN și corul LA MUSE (Montreal)

<https://youtu.be/Zw-8G1poA7M?si=z0ldl5izzLrlHojH>

Descendentă din familia celebrului Iacob Mureșianu, brașoveanca a avut destui muzicieni în familie, la rândul său studiind pianul și flautul. Și atât. În 1992, după decesul tatălui, Mircea Gherman (om de cultură legat profund de „Casa Mureșenilor”, acolo unde fiica sa și-a colorat copilăria și adolescența), Ioana nu mai are stare și pleacă în Belgia, urmată de soțul și de fiica sa. Dar tot nu se simte în largul ei și, în 1997, ascultând impresiile unor prieteni emigrați, alege: Canada! De fapt, acolo a putut să-și împlinească visul de a se pregăti universitar ca psiholog.

„A fost și o mică dezamăgire de ordin politic, dar când tata s-a dus, gândul a fost final. Am plecat întâi eu, apoi a venit și familia. Mi-am dorit foarte mult psihologia, altfel nu mă duceam să o studiez șapte ani, așa că m-am bucurat de tot ce am putut face în acest domeniu; fiecare oportunitate m-a făcut să văd ziua de mâine și mai interesantă. În România nu m-am gândit la ce aș putea face cu muzica, dar în 2007 am lansat un volum de versuri (dus și la Brașov) «Ospăț existențial», de care a aflat Otilia Tunaru de la Școala Românească din Montreal. Mi-a propus lansarea la Montreal, apoi am tot negociat ideea corului împreună. Cu ea am organizat un prim concert în 2008.”

Prin urmare, cu ajutorul Otiliei, un personaj providențial pe care îl are comunitatea românească din Montreal, pe care de altfel am filmat-o și mi-a recomandat mai multe subiecte interesante, Ioana înființează asociația „La Muse Héritage

Musical”, pentru promovarea muzicii culte, în special a celei clasice românești, colaborând deopotrivă cu artiști români și canadieni. Plus corul „La Muse”, pe care îl și dirijează (cărui uneori i se adaugă o orchestră). De la șapte persoane, grupul lor a ajuns la 30, jumătate din membri fiind români, jumătate canadieni. A găsit deschidere de fiecare dată, într-o țară în care – ne-a precizat de la bun început – există o tradiție a benevolatului, a activităților extra...

Personal, am fost impresionat că muza corului „La Muse” este ajutată permanent de familia sa – soțul Dan este vicepreședintele asociației, iar fiica Ana Maria a fost trezorier, cânta și prezenta spectacolele, până să se mute în Spania. De asemenea, bate la ochi inserția compozițiilor românești în toate repertoriile de concert. Despre care nu află doar coriștii canadieni, ci și publicul québécoise. Mai mult, prezentatorul evenimentelor spune câteva cuvinte în plus despre fiecare lucrare abordată.

Anul trecut, La Muse a revenit pentru patru spectacole pe traseul Sibiu, Blaj, Sighișoara, Brașov (10-18 iunie). În concertul de la sala Patria a Filarmonicii, au cântat balada *Erculean* de Iacob Mureșianu, pe versurile lui Vasile Alecsandri; de asemenea, o soprană canadiană a interpretat un solo din oratoriul *Mănăstirea Argeșului*, de același compozitor. În interviul din Casa Mureșenilor am abordat și *Crai nou*, opereta legată de Brașov și nu numai de oraș:

„Aici a avut premiera. Tata (Mircea Gherman, n.a.) a jucat în filmul despre viața lui Ciprian Porumbescu, în rolul lui Iacob Mureșianu, când vine el la liceul Șaguna, cred, și le spune tuturor, e foarte entuziasmat. Iacob este acolo printre ceilalți cărturari ai vremii. Bineînțeles că nu puteam rata să cânt și eu cu corul *Crai nou*... Demult mi-am dorit să îl punem în scenă, pentru că este o minunată operă românească. Așa că în 2016 – la Montreal – am cântat-o prima oară în cadrul unui festival al diversității culturale, bianual, pe care de fapt, l-am început cu *Crai nou*! Am adus soliști de la Opera din Brașov, de asemenea și soliști din Canada... Și am repetat chiar anul trecut (2022, n.a.), iar în octombrie l-am pus în scenă din nou – la Montreal și la Ottawa.”

De fapt, Ioana a pornit pe un drum schițat în subconștient de când se știe: „Eu am fost la Școala de muzică și acolo am avut ocazia să cânt în corul Camerata Infantis, dirijat de Nicolae Bica. Așa am ajuns până în Anglia, în turneu, ceea ce m-a educat mult din punct de vedere muzical și cred că în adâncul sufletului mi-a așezat morbul, acea dorință, nu numai de a cânta în cor ci și de a dirija. Pe de altă parte, în aceeași

măsură a contribuit și mama mea, care a dirijat coruri toată viața ei. Ea mi-a fost exemplu, la care se adaugă piesele. La Teatrul Dramatic, pe atunci era Filarmonica, iar în fiecare săptămână era concert; desigur, la Opera din Brașov tot așa.”

Evenimente organizate de Ioana și prietenii săi sunt multe și se regăsesc, impresionant, pe site-ul asociației, de fiecare dată aducând România pe afișele de peste ocean. După intervierea Ioanei acasă, în iunie 2013, în iulie am putut continua și la București, atunci când la catedrala „Sf Iosif” a cântat un alt cor, în care Ioana a fost membră. Recitalul a cuprins două părți – *Grand Messe* (de Gilles Vigneault, compozitor canadian din Québec), respectiv o superbă compoziție a lui Iacob Mureșianu, *Mănăstirea Argeșului*. De fapt, a fost un miniturneu, iterând Constanța și Brașovul natal, imposibil dacă toți coriștii nu și-ar fi plătit biletele de avion. În 2014, au revenit în România. În 2015 au concertat în Italia, în 2017 în Grecia, în 2018 în Spania, iar în 2019 au cântat în turneu în Austria, Ungaria și Franța.

„Sunt mereu uimită de canadienii cu care lucrez, de plăcerea cu care vin să cunoască ceva nou, diferit; la fel pianii și ceilalți instrumentiști. Ceea ce pe mine mă motivează foarte mult. Ca emigrant, e foarte dificil să aparții unui nou loc, ai această identitate dublă, prin care mereu o parte din tine este acolo și o alta aici. Eu încerc să negociez aceste două laturi, aducând în viața mea muzica și creativitatea, promovând valorile culturii românești.”

Au mai fost câteva mici turnee în România, cel mai recent în 2023, când am filmat-o la Brașov, la sala Patria dar și la Casa Mureșenilor. Cât despre Canada, Ioana nu uită de Ziua Națională a României, serbată de-a lungul anilor în fel și chip, uneori aducând și soliști din țară. Altfel, ca la sfârșitul tuturor mesajelor sale, „Non mihi, non tibi, sed nobis” rămâne motto-ul său – „nu pentru mine, nu pentru tine, ci pentru noi”.

Nu am uitat de un al doilea volum de versuri, *Angoasă existențială*, lansat de Ioana în 2009, și, pentru final, de câteva întrebări-cheie în virtutea unei anchete întreprinse de TVR Internațional, de subînțeles din context: „Am o profesie nu prea simplă în România, așa că nu știu în ce măsură m-aș putea întoarce să locuiesc în țară. Altfel, mi-ar plăcea foarte mult, dacă aș fi sigură că pot lucra ceva acolo, pentru că sunt multe de făcut din punct de vedere psihologic. Fiindcă, muzical vorbind, aș putea continua oricând ceea ce fac aici.”

Jurnal selectiv de jazz brașovean... „între agonie și extaz”:

Conform lui Mihai Brediceanu (unul dintre primii muzicieni clasici fascinat de noul gen de muzică), în primele decenii (anii '20-'30 ai secolului trecut), la Brașov se asculta și se cânta jazz intens (amănunte mai jos, în interviu). Pe lângă animatorul etalon Mircea Gherman, sub Tâmpa au mai funcționat astfel de „educatori” precum ing. Marius Lupu, actorii Stan Bucur și Liviu Butnariu.

Înființarea Clubului de Jazz din 1972 a presupus derularea unui curs de istorie și estetică a jazzului la Universitatea Populară. Fanii și muzicienii au putut astfel să se întâlnească, din primăvara următoare fiind organizate concerte cu marii noștri instrumentiști – cvintetul București (și Aura Urziceanu), Paul Weiner Trio, Dixieland de la Cluj, Adrian Enescu și Radu Goldiș... În 1974, la înmânarea în cadru festiv a legitimațiilor de membri ai clubului, dirijorul Ilarion Ionescu-Galați (atunci director al Filarmonicii brașovene) a acceptat președinția onorifică a clubului.

În 1975, începe seria debuturilor trupelor brașovene la concursul Festivalului de Jazz de la Sibiu: Quartetul Harry Tavitian (în perioada studenției la Brașov, cu Mircea Vancă, Mihai Tavitian și Florin Gârbacea), Titus Bojan Sextet, Bigbandul Teatrului Muzical condus de Nagy Zoltan, formațiile Nimbus (Mircea Soare, Marius Nojogan, Dan Nica, Alexandru Brândușan, cu colaboratori Mircea Vancă și Daniel Proca) și Dixie Combo 9 din Cristian. În 1992, Sinners Quartet (Ciprian Șerbănuț, Valentin Popescu, Gabriel Oană și Attila Torok); de amintit și Dixie Studio – trupa trompetistului Andrei Ene de la Filarmonica brașoveană.

În 1976, Alexandru Șipa coordonează un prim simpozion Definierea jazzului românesc, printre lectori numărându-se Dumitru Bughici și Cornel Țăranu. A doua ediție, din '78, a deschis Gala de Jazz și Rock, transformată în Festivalul de Jazz (1978-1995). În reuniturile săptămânale, Clubul de Jazz a avut invitați mari muzicologi și pasionați ai genului; nu în ultimul rând, în 1979, au ținut prelegeri compozitorii Pascal Bentoiu și Dumitru Capoianu.

Trecerea muzicală a lui ALEXANDRU ȘIPA prin Brașov

capitol adaptat din volumul *Timpul chitarelor. Muzica tinereții... à la Cluj* (2014, editura Eikon)

Când lucram la revista de programe a Radio-Televiziunii, am fost colegi. Alex Șipa era realizator de emisiuni muzicale (jazz în primul rând), începuse să organizeze la rândul său diverse concerte, culminând cred cu un festival de blues, cu John Mayall. De fapt, se întorcea la ceea ce făcuse încă de pe băncile conservatorului. În toamna lui 1994, l-am intervievat în premieră pentru un portret în paginile revistei *Panoramic Radio-TV*, apoi am ținut aproape, publicându-i toate „acțiunile”, pînă la oprirea publicației din ianuarie 2000.

Născut în județul Satu Mare, prezența sa în această carte este reclamată de formarea sa la Cluj; acolo a absolvit liceul de muzică și conservatorul, pentru a fi repartizat la Filarmonica de Stat din Brașov. Preocupat de critică, estetică și pedagogie muzicală, a predat în paralel la facultatea și liceul de muzică, iar după desființare, la școala populară de artă. Concomitent, în 1972 fondase clubul de jazz de la Brașov. Cu antecedente: „Fascinat de jazz am fost încă din studentie, când înfiinșasem un asemenea club în conservator, iar la studioul studentesc de radio, o rubrică de jazz. Asta, după primele audii din liceu când, deși cântam muzică ușoară (chitară, tobe, pian, acordeon, trompetă), îl ascultam deseori pe Louis Armstrong. Prima lectură a fost un serial al dlui George Sbârcea din *Tribuna* clujeană, transformat apoi în prima carte din domeniu publicată la noi: *Jazzul, o poveste cu negri*. În martie 1975, la trei zile după asasinarea lui Cornel Chiriac de la Munchen, am închinat o audiere de la clubul de jazz memoriei muzicologului.”

Până în 1976, a fost instrumentist la Filarmonica brașoveană, iar de atunci și până în 1990, cum spuneam, profesor. La desființarea celor două instituții, trece la Școala de Artă din Brașov. Până în 1995, în paralel, este angajat redactor de rubrică la TVR, de unde se mută la revista *Spectacolul muzicii*, până în 1997. De atunci, a continuat ca liber profesionist, având libertate totală în acțiuni dintre cele mai diverse. Între 2000 – 2005, de exemplu, colaborează la diverse emisiuni ale Societății Române de Radiodifuziune și funcționează ca manager al Big Bandului Radio.

Primează, firește, jazzul, probabil dragostea dintâi, în slujba căruia se angajează plenar din 2007, într-un moment de criză „de sistem” a genului la noi. Fondează atunci Fundația „Muzza”, al cărei președinte a fost până la moarte, o instituție care patronează numeroase activități, culminând – anual – cu Premiile de Jazz. Acordate pe anul precedent, din 2003, acestea au constituit peste decenii și singurele distincții (de care am auzit eu, cel puțin) într-un subgen muzical în care românii au avut atâtea vârfuri, din păcate foarte multe plecate în diaspora (trendul este același în anii din urmă, din fericire muzicienii care activează în străinătate pot să și revină pe scenele care le-au dat nume).

Însă ultimii ani n-au mai fost așa de buni în ceea ce mă privește, încet-încet a trebuit să restrâng filmările muzicale, în primul rând după dispariția TVR CULTURAL. L-am mai filmat episodic... De exemplu, la una dintre galele de decernare a Premiilor „Muzza”, la Hard Rock Café, în 2013. Muzicolog, jurnalist, comentator și promotor de jazz, își concertase activitățile în jurul fundației. Printre alte mărturii care vor rămâne în timp, consemnez publicarea unei prime cărți cu articole strânse de-a lungul anilor *Jazz, între agonie și extaz* (1972-2002, editura Paralela 45), a volumului-culegere *Teme de jazz – compozitori români* (editura Grafoart), a 15 CD-uri (ca producător artistic), organizând numeroase evenimente. De-a lungul deceniilor, s-au adunat – iată – 15 ediții ale festivalului de jazz de la Brașov (în perioada 1978 –

1995), patru ediții ale celui de la Costinești, încă patru în București, alte patru Festivaluri Internaționale de Blues la București și edițiile Galei Premiilor de Jazz, dacă nu mă înșel singurele existente în peisajul românesc al genului, până în 2022 (a încetat din viață în 22 februarie 2023). Nu e de omis, firește, nici Premiul Publicisticii și Managementului conferit de către cea mai cunoscută revistă de specialitate, respectiv *Actualitatea muzicală* a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (al cărei membru este din 1993), nici desemnarea sa drept „Omul zilei”, la 1 noiembrie 1993, de către *Jurnalul Național* (pentru organizarea „Coca Cola Super Jazz Festival” la Sala Palatului). Nu trec peste alte consemnări care mi se par deosebit de importante pentru un om prea

puțin cunoscut în evantaiul implicărilor sale: membru al unor jurii la concursuri de jazz din țară (Sibiu, Brașov, Tg. Mureș și București) și din străinătate (Ruse și Plovdiv – Bulgaria, Finlanda, Estonia și Franța – Luxemburg – „Django D’or – Euro Jazz”), președinte al juriului de la Sibiu (2007), turnee în străinătate cu Marius Popp Quartet, Mircea Stan Pentti Lahti Quintet, Anca Parghel și Emy Drăgoi Quartet, Sorin Terinte Trio & Hariclea Bădescu, Teodora Enache. A compus, în special pentru ilustrație la piese de teatru puse în scenă la Teatrul de Păpuși și Teatrul Dramatic din Brașov, după 1992 a colaborat la Radio Europa Liberă, a organizat concerte cu artiști români importanți și deopotrivă cu tineri soliști și instrumentiști. Unul se detașează cu siguranță – concertul de pian solo al celui mai influent muzician jazz român, Jancy Korossy din 1993 la Brașov, primul după plecarea sa din țară în 1968. De altfel, pianistul se întorcea astfel acolo de unde luase cu asalt capitala în anii 50 (ca șef de trupă la hotelul ARO).

Alexandru Șipa a lansat o nouă carte în nume propriu, în 27 august 2015, *Jazz Cocktail* (editura Tracus Arte). Continuând agonia, dar și extazul din primul volum, acesta este o culegere de texte publicate în ultimul deceniu de jazzolog, mai puțin cele ținând de cel mai recent demers publicistic – rubrica *To(l)ba de jazz* din revista online *Prăvălia culturală* –, dar și numeroase documente (afișe, decupaje de presă, corespondență, fotografii prețioase) cu muzicieni cunoscuți din țară și străinătate. La dispariția marelui muzician Adrian Enescu, a coordonat apariția unui volum despre acesta cu capitole semnate de numeroși colaboratori (după ce tot domnia-sa a insistat cu publicarea operei componistice a maestrului, inclusiv după dispariție!).

Cu precizarea că astfel de volume care să includă jazzul românesc, de la dicționarul lui Mihai Berindei din 1976 încoace, există prea puține, nu pot să nu vă recomand cu cea mai mare căldură un puzzle care dă seama despre fenomenul jazzistic în primul rând național, transcriind și un scurt pasaj din prefață: „Iată deci: / Frânturi de jazz / Jazz de mesecat / ...și eu sunt JAZZ / Călător prin universal jazzului / Hai-hui prin lumea jazzului / Corupt de jazz / JAZZ incoruptibil / Jazz, cu pasiune / Jazzul, ca pasiune / JAZZ (meniu autohton și universal)”.

Jurnal selectiv de jazz brașovean... „între agonie și extaz“:

(continuare din pag 4)

Din aceeași carte – interviu cu Mihai Brediceanu luat în 1993, așadar la 60 de ani de jazz în Brașov și 20 de ani de la înființarea clubului:

„Primele contacte cu jazzul le-am avut la începutul anilor ‘30. Atunci se puteau audia emisiuni de jazz la Radio București, se puteau procura din capitală discuri și partituri originale de jazz. Eu studiam pianul la Conservatorul Astra din Brașov (director Constantin Bobescu), dar această nouă muzică începea să ne fascineze pe toți prin ritmul, vitalitatea, armonia post-debussyistă, prin politonalitatea sa.

Așa se face că în 1935-1936 am înființat cu câțiva prieteni un quartet vocal de jazz din care făcea parte, printre alții, trompetistul Radu Prișcu; îmi mai amintesc de Santo la acordeon, de Munteanu la vioară. Cu acest ansamblu am cântat un timp la o pensiune. În 1938, la audiția de pian (clasa profesorului Imanuel Bernfeld) care a avut loc în aula liceului Honterus, unde majoritatea interpreților au cântat piese clasice, a existat și o excepție: Gershwin – Rhapsody in blue – cântată de mine, alături de un Preludiu și Fuga de Bach.

Jazz se putea asculta atunci live în Brașov, ca și în București și alte capitale occidentale, în baruri de noapte. Swing-ul era la modă în acea vreme. Foarte apreciați erau pe atunci pianii precum: Arnold Schmidt, Steve Bernard sau Teodor Sibiceanu, muzicieni care ofereau o asemenea pregătire încât puteau fi întâlniți și în orchestre simfonice dirijate de

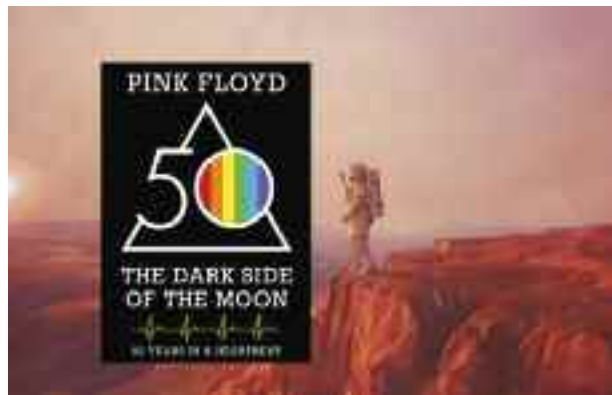
George Georgescu. Cu celebrul violonist Jean Ionescu, care venea în vacanțe la Brașov, eram des solicitat să cânt în așa numitele jam-sessions. Tot la Brașov a cântat mult timp virtuozul pianist Jancy Korossy (mai târziu și Tommy Beretzky, după unele surse).

Mai târziu, în timp ce eram în Statele Unite, am avut prilejul să ascult jazz mai ales la Baton Rouge (Louisiana) și la New Orleans în acele celebre «Preservation Hall Jazz». Colaborări cu jazzmanii români am avut prin Marius Popp care în 1978, la Centrul Pompidou din Pars, cu Eugen Gondi – baterie, Virgil Hada – bass și trei percuționiști de la Filarmonica bucureșteană mi-au interpretat o lucrare bazată pe polimetrie. Regretatul Mihai Berindei mi-a făcut onoarea să-i prefațez prețiosul «Dicționar de jazz», apărut în 1976.”

Show de BraSHOW, long time ago...

Unul dintre marile orașe ale țării, Brașovul a fost de când se știe un centru industrial și deopotrivă o inimă care a pulsant cultură la nivel național. Pe lângă prioritățile istorice ale muzicii (însoțite de personalități pe măsură), au ființat instituții de educație artistică. Cu tradiția unui conservator, în cadrul Universității „Transilvania” funcționează Facultatea de muzică (cu specializări în canto și instrumente – inclusiv în limba engleză) și Liceul vocațional de Muzică „Tudor Ciortea”. Cu numeroase spectacole asociate, dar și cu impresionanta Mediatecă asociată centrului universitar.

Din 2016, într-un program curatoriat de pianistul român-american Lucian Ban, peste o sută de muzicieni de jazz și improvizaatori de renume din Europa, Statele Unite și România au susținut concerte la Centrul Multicultural al Universității, în diverse ansambluri, în cadrul galelor „Chamber Jazz”.

Numeroasele inițiative private – cum am selectat din plin în aceste pagini – completează belvedera muzicii de sub Tâmpa. Nu în ultimul rând, Planetariul prezintă de doi ani un show multimedia inedit, cu legendarul album *The Dark Side of the Moon*. Programul ilustrează cele 10 piese ale trupei britanice Pink Floyd, care se aude și se vede 360°, în premieră în România.

Filarmonica „Gheorghe Dima”

„La sași am descoperit o cultură muzicală uimitoare, extraordinară. Așa, la Brașov, ei au o merituosă orchestră simfonică.” (George Enescu)

La Brașov sunt consemnate vizitele unor Johann Strauss (1848), Joseph Joachim și Johannes Brahms (1878), Richard Strauss (1921), Felix von Weingartner (1923), George Enescu (1923, 1928, 1930), Edwin Fischer, Josef Prunner și mulți alții. Brașovul și-a inaugurat viața publică de concert cu evenimentul susținut de Societatea filarmonică brașoveană („Kronstadter Philharmonische Gesellschaft”) la 6 mai 1878, sub bagheta lui Anton Brandner (dirijor, compozitor și pedagog, practic inițiatorul instituției). Sub conducerea lui Max Krause, urmașul său (din anul 1900), repertoriul orchestrei se diversifică, iar viața de concert se amplifică. Din păcate, activitatea frenetică a Societății este întreruptă de ultimii doi ani ai Primului Război Mondial, când dispar doi dintre cei mai buni muzicieni ai săi (Krause respectiv Rudolf Lassell). Activitatea este reluată din 1919 prin alegerea brașoveanului Paul Richter ca dirijor al Orchestrei Societății. Capela orașului a constituit creuzetul întregii vieți muzicale brașovene până în anul 1944, când a fost desființată.

În paralel cu activitatea Societății filarmonice din Brașov,

în anul 1941, Dinu Niculescu și un grup de muzicieni români înființează Societatea filarmonică română care din 2 februarie 1945 devine Asociația „Filarmonica Română din Brașov”, avându-l președinte pe Tiberiu Brediceanu și ca dirijor pe Dinu Niculescu. O parte din instrumentiștii Societății filarmonicii desființate se vor integra în noua Asociație, creându-se astfel, baza viitoarei Filarmonici de Stat, astăzi Filarmonica Brașov. Un pas important în dezvoltarea vieții muzicale și culturale a orașului, dar și a întregii regiuni. În 1962-1963, colectivul era considerat „cea mai bună orchestră simfonică din provincie”.

De-a lungul anilor, Filarmonica a evoluat și și-a consolidat funcția instituțională culturală de referință. A prezentat numeroase concerte și spectacole de muzică clasică, camerală și simfonică, dar și de muzică populară, iar în zilele noastre și de rock-simfonic, atrăgând atât artiști locali și naționali, cât și soliști și dirijori internaționali de renume. Astfel, la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, la Brașov s-a cântat *Uvertura academică* de Brahms (la un an după ce a fost compusă), s-au cântat integralele simfoniilor mai multor compozitori mari (Beethoven, Bruckner, Brahms etc.). Tot aici, din 1970 s-a organizat Festivalul Internațional al Muzicii de Cameră, unicul de acest gen din țară și printre puținele din Europa, turnee importante peste hotare, dar și înregistrări cu diferite Case de discuri atât cu orchestra simfonică, cât și cu cea de cameră.

Între 1973-1986, directorul Filarmonicii a fost dirijorul Ilarion Ionescu-Galați, care a organizat și primul turneu peste hotare, fie aflându-se la pupitrul Orchestrei simfonice, fie la pupitrul Orchestrei de cameră. Sub conducerea maestrului, Orchestra simfonică și Orchestra de cameră au înregistrat mai multe albume, dar și programe radiofonice. Director al Concursului Internațional de dirijat „Dinu Niculescu” de la Brașov și fondatorul Festivalului Internațional al Muzicii de Cameră.

2023 – Opera Brașov la 70 de ani

Opera Brașov a împlinit, în 15 noiembrie 2023, șaptele decenii de activitate. Instituția brașoveană a fost înființată în anul 1953, printr-o decizie a Sfatului Popular Regional,

sub denumirea de Teatrul Muzical, având sediul în Brașov, str. Operetei nr. 51. De-a lungul timpului, denumirea instituției a cunoscut o serie de modificări. Din aprilie 1996, s-a numit Teatrul Liric Brașov, iar din iulie 2001 – Opera Brașov. Unul dintre principalele lăcașuri de cultură brașovene, Opera și-a atins de minune scopul de a valoriza resursele artistice și tehnice existente, continuarea tradiției artistice, promovarea valorilor artistice autohtone în străinătate, stimularea inovației și a creativității.

Între personalitățile care și-au intersectat destinele artistice în acest loc sacru, se numără: Nicolae Herlea, Elena Cernei, Ludovic Spiess, Eugenia Moldoveanu, Felicia Filip, Leontina Văduva, Marius Brenciu (soliști), Jean Bobescu, Petre Sbârcea, Cornel Trăilescu, Ilarion Ionescu-Galați (dirijori), Jean Rânzescu, Hero Lupescu, George Zaharescu, Dimitrie Tăbăcaru (regizori) ș.m.a. Pe scena Operei au fost montate peste 100 de titluri de operă, operetă, musical, balet și spectacole pentru copii, cu o mare complexitate și varietate repertorială.

Instituția a fost invitată și s-a bucurat de succes la festivaluri prestigioase, naționale și internaționale, între care: Festivalul Internațional „George Enescu” București (1988, cu spectacolul *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini), Festivalul de Operă de la Montecatini, Italia (1993, cu spectacolul *Rigoletto* de Giuseppe Verdi), Festivalul „Mozarteum” din Salzburg (2000, cu opera *Nunta lui Figaro* de W.A. Mozart) ș.a. După o primă maxi-aniversare în 2003, la jumătate de secol de existență, anul trecut a fost organizat un nou Festival de Operă, Operetă și Balet.

Festivalul promenadelor brașovene

În perioada 8-22 iulie 2017, mii de brașoveni și turiști au aclamat un Festival dedicat revalorificării spațiilor istorice de promenadă ale Brașovului. Locurile preferate de loisir din perioada Belle Époque au fost puse în valoare prin modalități creative concepute de artiști și organizator: Promenada de Sus (Sub Tâmpa), Promenada de Jos (Parcul Titulescu), Promenada Regală (lângă Bastionul Graft și După Ziduri), dar și Piața Sfatului, unde Festivalul s-a încheiat printr-un al treilea concert de amplasare.

Expoziția *Lumea Promenadelor. Dantele* (amenajată la Bastionul Graft) a fost realizată de prof. univ. Adina Nanu, personalitate marcantă a istoriei vestimentației în România, cu o experiență de peste 50 de ani de cercetare în domeniu. Un concept pus în pagină împreună cu Nicolae Pepene, director al Muzeului Județean de Istorie Brașov.

Festivalul Promenadelor Brașovului a acumulat un program ambițios de intervenție culturală, cu peste 40 de evenimente cu tematică unitară, la care au luat parte peste 70 de artiști. Promenada a cultivat plimbările în aer liber, în compania artelor mai vechi și mai noi, a istoriei și muzicii de calitate, de la rock underground la jazz și fanfară. Evenimentul a fost organizat de Uniunea de Creație Interpretativă a Muzicienilor din România – UCIMR și Muzeul Județean de Istorie Brașov (printr-un proiect finanțat din bugetul Primăriei Municipiului Brașov și co-finanțat de Consiliul Județean Brașov).

Alexandru Andrieș, arhitectul muzician și viceversa

https://youtu.be/TFIA7HkINYI?si=edZP_lhadWtS-JhW

„...S-a întâmplat în armată unde... nu exista pian, dar aveau chitare, și atunci am învățat să cânt la chitară; fără profesor, dar evident cu baza muzicală de la pianul de acasă, de la audițiile lui Mircea Gherman de la Casa Mureșenilor. Colegilor le-a plăcut: «Ce chestie!» Apoi am ajuns la Arhitectură și m-au bătut la cap să cânt în Club A, acolo a fost prima mea apariție pe o scenă.”

Din 1974, Andrieș cântă în cadrul intim al Clubului Arhitecturii. Nu oricum și nu orice, numai că acel loc de... pierzanie era de fapt câștigat de floarea melomanilor studenți arhitecți bucureșteni și nu numai de ei. Așa că valorile stărnite de Alexe l-au lovit, printre alții, și pe jazzologul Florian Lungu, care l-a aruncat direct în apa adâncă a jazzului festivalier. Așadar nu întâmplător, ci cu știință. De muzică!

Dar a fost să fie și o primă apariție altundeva decât în bârlugul din Blănari. Alexandru Șipa organiza în 1979 Festivalul de Jazz la Brașov, iar Alexe repeta cu Basorelief (cea mai titrată trupă a Arhitecturii în acel moment) la solicitarea expresă a lui Florian „Moșu” Lungu, care dorea un program comun pentru Festivalul de Jazz de la Sibiu, din anul următor. Așadar, rodajul s-a făcut tot în concert, în urbea natală a viitorului arhitect și muzician. Dar cum adică ce cânta el? Și ce se mai întâmpla cu Andrieș, recunoscut pe dată în toate bisericuțele underground pentru textele sale subversive? Ce doreau acele versuri, ce voia acel Apus?

„Cel mai amuzant e că destule cântece au devenit politice, deși n-au fost făcute cu această intenție. Cel mai bun exemplu: *Ce oraș frumos*, cântat prima dată la Sibiu, în 1982. Una dintre puținele melodii cu texte rele avea și aprobarea cenzurii de la Consiliul Culturii și Educației Socialiste; pentru că pe hârtie, din punctul lor de vedere, eram în regulă. Deși, în felul în care-l cântam, semnificația era alta. Dar ei nu știau și nici nu puteau retracta. La fel și cântecele inițiale din Club A. Cel cu telejurnalul și cașcavalul a devenit imediat politic – toată lumea era moartă după el, și acum are succes – și a fost făcut încă de când eram într-a opta, când chiar era o perioadă bună: nu erau probleme cu mâncarea. Și am făcut acest cântec pur și simplu pentru amuza-

mentul rimei, cașcaval era oricum pe toate drumurile. Dar încet-încet, lucrurile s-au schimbat...

Inițial am compus pentru că un prieten foarte bun din Brașov, Octavian Tăbăcaru, mi-a pus să ascult Beatles. Nu mi-au plăcut de prima dată, așa mi s-a întâmplat și cu Dylan, Paul Simon, Police și alții care acum îmi plac foarte mult. Nu știu de ce, ăsta e un defect de-al meu – bine că-l știu, acum sunt circumspect. Când eu ascultam jazz, Beatles mi-au ajuns la urechi cu acele țipete și armonii neinteresante pe moment... Au trecut anii și prietenul mi-a pus altceva – *All You Need Is Love*, apărut prin 1967. Și brusc am devenit atent.”

[...]

„Această chestie m-a prins foarte tare, mi s-a părut foarte interesant acest fel de a comunica. Eu desenam și pictam mult într-o perioadă, și constatam că lumea nu mai intra în expoziții. Colegii mei de generație nu mai voiau tablouri și grafică, dar toți mergeau la concerte glonț! Și atunci mi-am zis că putem comunica și așa, că marea majoritate a textelor erau insipide, idioate, ce să ascuți? Așa am început, din joacă, cu prietenul Octavian Tăbăcaru, iar ce-a ieșit nu știu cât e de bun, vom vedea peste încă niște ani piesele care vor rezista, deci cu adevărat bune.”

Târziu de tot am avut curajul să purced la un portret „Remix”, abia atunci când am avut în mână DVD-ul „Arhive 4 & 5” scos de TVR Media (deși cele mai tari arhive sunt cele ale arhitectului, de altfel un om al imaginii). *Copilul și miera / Orașul legendelor vii* (1982) sunt de exemplu ilustrate acolo (așadar și în portretul „Remix”) cu imagini brașovene, o adevărată bancă de secvențe color cu patină optzecistă pentru un ipotetic monografist al orașului.

[...]

Din nou, bancă de imagini (americane!) și atunci nu strică să-l întreb pe Alexe de epoca Hippie, pentru că atmosfera din film exact așa respiră! „N-am fost impresionat, exagerarea către zona socială a muzicii nu duce neapărat la ceva calitativ și bun. Când folosești muzica drept instrument de propagandă, își pierde din valoare. E foarte greu de ținut corect balanța, dacă o legi de un lucru foarte exact. Când acesta se rezolvă, cade și muzica, nu mai e nevoie de ea. Foarte multe cântece din acea perioadă suferă de această boală.”

[...]

Din 1980, când a absolvit facultatea, a devenit cadru universitar. Însă muzica a continuat, ca hobby. Zice el... drept care am schimbat macazul spre marea direcție, Calea sa! Atunci să fie blues-ul, pentru că Alexandru Andrieș este în opinia subsemnatului cel mai important muzician care a promovat acest gen în România. Și înainte și după 1989!

Tot modest s-a prins în joc și la această chestiune, altfel esențială, din cariera sa (nu de bluesman ci de muzician, că aici se vede marea diferență): „Dacă discutăm de mecanismul succesului public, la mine pe primul loc stau textele. Îmi convine, nu mint, căci e evident că dacă ai ceva de comunicat, orice spectator este atent la asta, nu la suportul muzical. Dar eu nu puteam să nu fiu interesat și de muzică, pentru că sunt în primul rând un mare iubitor și consumator de muzică (sper că de calitate) și nu puteam să-mi bat joc de mine.

Iar blues-ul nu m-a interesat dintotdeauna, l-am descoperit prin Mircea Gherman (mare iubitor de jazz) care lucra la Muzeul Mureșenilor din Brașov. El avea o colecție impresionantă de jazz, dar el mi-a pus să ascult negro spirituals, blues și jazz, la modul serios. Ce m-a impresionat la acel tipar, aparent rigid și neinteresant, a fost că aveai o mare libertate de expresie. Mi s-a părut foarte bine și pentru mine să folosesc tiparul oferit de blues, dar pe limba mea, în română!

La noi, dacă vrei să copiezi ceea ce se face pe engleză în blues e foarte ușor să cazi în ridicol; majoritatea textelor sunt simple – aia a plecat, a lăsat vasele nespălate, tu te-ai

trezit singur cu muștele pe farfurie. Le pui în limba română și nu prea sună grozav. Altfel, eu sunt vesel și am combinat într-o formă de expresie care să mă reprezinte cinstit, și să folosească și bluesului, care nu era foarte cunoscut în România. Puțini știu că și rock & roll-ul e un blues, un pic altfel, nu se țineau pe vremuri lecții la radio și TV. Eu însă ascultasem de mic, de la Johnny Răducanu la Radu Goldiș și atâția alții, care cântau blues excepțional.”

[...]

A G Weinberger, Maria Ioana Mântulescu; George Baicea... Dar nu numai debutanți ulterior celebri au fost în vederile bluesman-ului. A fost ajutat deopotrivă de greii momentului „Pentru mine, unul dintre marile lucruri care mi s-au întâmplat a fost că, înainte de a înregistra discul «Rock & Roll», am cântat la Festivalul de Jazz de la Sibiu și a venit la mine saxofonistul Dan Mândrilă, pe care nu-l cunoșteam. «Băi, văd că te necăjești, ăștia nu-și dau seama: râd, ascultă textele, asta le place. Dar noi, cei care știm, înțelegem ce muzică ai acolo, bravo! Oricând ai nevoie de mine, mă chemă!», am rămas mut! Și Johnny Răducanu m-a ajutat, și alții.

Altfel, muzicienii noștri de jazz, pe lângă faptul că sunt foarte talentați, sunt educați în mai multe direcții; cu oricare dintre ei poți cânta orice alt gen. Unul dintre discurile pe care le iubesc foarte tare este *Vreme rea*, tras la Vali Sterian în studio, pentru că am chemat majoritatea oamenilor din jazz care m-au ajutat: Mircea Tiberian, Cristian Soleanu, Garbis Dedeian, fiecare cu stilul și felul lui de a lucra. Garbis Dedeian a fost de la început, de la primul disc, chitariști de la Paul Csucsi la George Baicea. Ce mi se întâmplă în ultima vreme e că am tot felul de lucruri începute, mă uit în jur și n-am cu cine altcineva le face, majoritatea muzicienilor de calitate nu mai sunt aici. A rămas o mână de oameni foarte buni, dar foarte puțini, față de ce-ar fi trebuit să existe în România.”

[...]

Între timp, Andrieșul s-a pensionat și s-a retras undeva în județul Sibiu... de unde, firește, desantează oriunde este chemat să cânte. Și o recomandare dintre ultimele videoclipuri: „Greu de pensionat”, înregistrat în studioul fidelului său maestru de sunet, Victor Panfilov. Cu doi chitariști uriași – Călin Grigoriu și Sorin Romanescu. Formulă cu care l-am invitat în recital la Festivalul „Folk la altar”, organizat de Asociația Mioritics la Râșnov, în 2023. Atunci am aflat că era prima invitație în zona Brașov după 30 de ani (a mai cântat în locurile natale, dar cu propria-i organizare). Așa că această prezentare se constituie și într-o invitație autorităților brașovene nu să îl invite într-un concert, ci să îl declare Cetățean de Onoare al orașului... dacă nu știți, Victor Socaciu a fost înnobilit astfel, post-mortem, la cererea cantautorilor români.

Jenny Brăescu de Brașov, doamna jazzului românesc

Născută în 1956 la Bârlad, la aproape 17 ani a ajuns la Brașov ca elevă a Liceului „Andrei Șaguna”. Nu mult după aceea, a fost invitată la un curs de jazz, ținut de Alexandru Șipa la Teatrul de Păpuși. Știa câte ceva despre soul, gospel / negro spirituals, dar de atunci a început să afle ce și cum despre jazz și i-a plăcut. După patru ani, în 1978, clubul se transferase la Casa Studenților. Împinsă de la spate, cum spune, a ajuns oficial în viața jazz brașoveană. A devenit prima femeie a unui club de jazz românesc. Nu avea aparate să asculte acea muzică acasă, dar lumea a încurajat-o, inclusiv specialiști ca Florian Lungu, Nae Ionescu (Sibiu) și Iosif Viehmann (Cluj), promițând să o sprijine. Din octombrie 1978 și până în 1985, avea să conducă clubul de jazz studentesc, pe care l-a botezat Estudiantina Jazz Club. Colecția de afișe și fotografii desfășurată în emisiune este unică și ține de patrimoniul muzical al Brașovului!

„Pe atunci, la orice club era așa – fiecare nou venit primea carnet de membru înseriat, plătea o cotizație minimală. Cei care conduceam cluburi jazz eram grupați într-o asociație și eram membri în Uniunea Compozitorilor, plăteam și acolo ceva cotizație (minimă, simbolică); automat, aveam statut de impresar, recunoscut de Ministerul Culturii. Am o imagine – uneori eram doar cincispeți în jurul unei sobe sau a unei alte surse de căldură, cum erau vremurile, aduceam un magnetofon sau un picup, stația de amplificare era deja lux. Plecam de la o temă – de exemplu perioada jazz cool – și luam artiștii la rând, de la Miles Davis la Lee Konitz (pe care, mai târziu, l-am adus la festival).

Ne organizam când mergeam la Sibiu, prin clubul de acolo, plecam cu trenul în corpore. De la noi, am fost cu trupa Nimbus, condusă de regretatul Mircea Soare; în anii '80 i-am susținut, de exemplu în concertele la Studio 181. Era o sală de spectacole serioasă – concursuri și concerte ale trupelor studentești din Casa de cultură, ca și ale invitatelor din alte orașe. Clubul de jazz era hors-concours, dar exista club de rock, cinefoto, de dansuri, teatru, ziaristică (unde se făcea și revista clubului). Așa își petreceau timpul liber studenții din acele vremuri, timp de calitate se spune acum...

La un moment-dat, a trebuit să găzduim finala Festivalului Artei și Creației Studentești, secția de pop-rock-jazz. În juriu erau Păunița Ionescu, Dan Andrei Aldea, Florian Lungu... Ne-am adunat la Studio 181 toate cluburile facultăților, să negociem din trupele concurente cine să cânte în noaptea de Înviere – era obligatoriu să țină până la ora 2 noaptea. Eu am vorbit cu Mugurel Vrabete pentru Basorelief, care tot amânaseră să cânte la Brașov. Am organizat la noi, la Clubul Mecanicii, și

s-a lăsat cu o mare cântare, s-a alăturat și Aldea (cânta la chitară stând pe jos, turcește), dar și Păunița, totul spontan. S-au încins cântări grele, inclusiv soul și gospel, toată lumea în extaz, erau ca sardelele, pe sobă, pe pian. Până dimineața, într-un subsol! Ulterior am fost chemată, să mi se reproșeze că s-ar fi cântat muzică religioasă.

Primul concert organizat de mine a fost unul cu Johnny Răducanu, al doilea a fost cel cu Marius Popp, Alin Constanțiu, Bogdan Dimitriu la bas, nu mai știu bateristul... în marele amfiteatru de la Facultatea de Mecanică. L-am umplut cu studenți din toată Universitatea. Apoi a venit cireșa de pe tort (între timp, intrasem în câmpul muncii, lucram la Fabrica de Autocamioane). Tot încercam să conving diverse autorități culturale să fie continuat festivalul de jazz, Alex Șipa plecând la București. Până la urmă, am fost chemată și mi s-a cerut să îl organizez eu.

L-am făcut pe negândite, având deja relațiile necesare. Am adus spuma jazzului românesc, începând cu decanul de vârstă nea Mihael Berindei, plus asistentul Lulu Tanoviceanu, Florian Lungu, Nae Ionescu, Iosif Viehmann, muzicienii unul-și-unul. Au cântat Anca Parghel (care era la începutul carierei), Marius, (cu Dan Mândrilă), Johnny, Eugen Gondi, ceilalți timișoreni... Ce mai, a fost un program tare – îl am pe undeva –, atmosferă senzațională, la Reduta, trei zile arhipline...

Asta a fost în 1985, apoi a preluat altcineva, după '90 a revenit Șipa cu câteva ediții. La un moment-dat, eram la Consiliul Județean cu Sandu Albiter să facă festival, am fost la președințe... Era 1999, după o lună am fost sunată de un colaborator al meu de la primul radio privat – hai că Fundația Transilvania Expres a primit finanțare pentru festivalul de jazz, tu vei fi director artistic. Eu deja aveam emisiuni radio și TV de jazz, dar cum să refuz? De atunci au fost posibile festivalurile internaționale – au fost 10 ediții, am ridicat stacheta la un alt nivel, primele patru sau cinci în colaborare cu TVR. La ultima ediție, în 2008, a trebuit să merg acasă la Paul Weiner, la Heidelberg, să îl conving să vină cu trioul!

După aceea, am mai făcut un singur festival, o ambiție a mea – fără să apelez la fonduri publice. S-a numit «Zilele jazzului românesc», doar cu trupe din România, din mai multe generații. Doar cu fonduri private, până la urmă a trebuit să acopăr și eu o sumă de bani. Am vrut continuitate, constatând cu muzicienii români nu mai aveau o scenă – inclusiv cei tineri, care se plângeau că nu sunt chemați. Asta a fost ideea. Mai mult, în 2011 am vrut să îl sărbătorim pe Johnny la 80 de ani (îl mai aniversaserăm de câteva ori, pe scenă la Brașov); din păcate, în septembrie am aflat că s-a stins. Deci a fost o ediție în memoriam, am cerut muzicienilor să cânte și o piesă de-a lui.

Brașovul în sine nu a dat prea multe trupe, în vremea mea, poate și pentru că ele se formau în cadrul studentesc de aici, iar când membrii terminau facultățile plecau în cele patru zări. Cea mai cunoscută a fost Grup 74 – i-am și chemat la prima sau a doua ediție de festival. Ei au fost susținuți, la nivel de club, de Casa Studenților. După ei a venit Nimbus, cu care ne-am dus și i-am promovat la concursul de jazz de la Sibiu. După câțiva ani s-au risipit.

La primul meu festival, după un telefon de la Nicolae Simion, brașovean care absolvise de curând Conservatorul la București, a propus o trupă, eu deja aveam programul făcut.

Nu a contat, s-au descurcat, era cred cu Puiu Pascu la pian, Virgil Popescu la bas și Titi Herescu la tobe, Nicolas la saxofon. Se numeau Opus 4, ăla a fost startul trupei care, până în '89 când Nicolas a plecat, a devenit cea mai titrată formație de jazz de la noi, avându-l pe Dan Mândrilă guest star. A fost o experiență... Pe el și pe Anca Parghel i-am susținut pe tot parcursul carierei lor. Mai ales după 90, când cu festivalurile internaționale, când am dezvoltat network-ul; în 2000, deja mă învârtteam prin Europa. Dar în 2013 m-am retras, nu am mai fost în cărți, pentru că fiecare trebuie să ne cunoaștem limitele.

Prin jazz am avut șansa să cunosc personalități ale României. Între ele – compozitorii Dumitru Capoianu și Pascal Bentoiu. Datorită lor, în 2005 am organizat «Cetea muzicală a Brașovului», câteva ediții de festival de muzică clasică de cameră. Așa l-am cunoscut pe directorul artistic – violonistul Șerban Lupu – plus invitații artiști. Și tot așa. Cât despre muzicieni și fani jazz, oamenii care se plac se adună – e adevărat! Oriunde în lume, jazzul te adună. Cum era și la Sibiu. Ne ajutam unii pe alții, ne bucuram unii de alții și de muzică. Vremuri frumoase, eram ca o familie, ne ajutam la bine și la greu.”

Nicolas Simion în jurul lumii, de la Dumbrăvița la Köln

https://youtu.be/TFiA7HkINYI?si=edZP_IhadWts-JhW

„După Conservator m-am specializat în jazz, am cântat cu Opus 4, deopotrivă teme cunoscute și compoziții de-ale noastre. În 1988, cu invitații să cânt la «Ost» Berlin ori «Jazz Jamboree» în Polonia (deja specialiștii știau de noi, ne văzuseră la festivalul de la Sibiu), am întârziat din cauza hârtiilor trei săptămâni, iar când am încercat să ajung în Austria, m-au

întors de la Bratislava fără viză... Atunci m-am hotărât să rămân. În '88 primisem și o invitație din Franța să cânt – aș fi câștigat ceva bani, aș fi văzut concerte, aș fi participat la workshop-uri cu alți muzicieni –, dar n-am primit pașaport. Mi-am dat seama că la 30 de ani nu aș mai fi avut ce face în țară, în plin comunism. Am reușit să ajung la Budapesta, tot în Est, dar acolo m-am descurcat foarte bine două luni, muzicienii erau deschiși...”

Din ianuarie '90, saxofonistul este la Viena. Cum spune Nicolas, la început a rătăcit în junglă. Totul era diferit: societatea, mentalitatea, oamenii. „De fapt, cum mi-am dat seama mai târziu, nu vine nimeni la tine, tu trebuie să știi ce vrei – clar, practic, transparent. Abia mai târziu, după înregistrările de la Tutu Records, în Germania, am dobândit o a doua cetățenie, cea austriacă, așa că am putut să călătoresc. România, Europa, Statele Unite, Japonia. Am reconsiderat filonul folcloric din Balcani; astfel, m-am putut exprima liber și natural. Cu saxofoanele, cu clarinetul, dar și cu taragot ori caval – instrumente exotice pentru alții. Lumea vrea să audă altceva, un jazz mai variat – fiecare am putut veni cu o alternativă la clasicul be-bop, pe care oricum americanii îl fac mai bine. Mi-a trebuit un timp să înțeleg și să știu ce-aș putea face.”

Printre colaboratorii celebri aduși de Simion și în România, în anii '90, s-au numărat nume ca Mel Waldron, Charlie Mariano, Archie Shepp, Lee Konitz. Deja, muzica lui Nicolas, cu oricare dintre grupurile sale, avea o puternică tentă etno-balcanică, în particular românească. Cu casa de discuri asociată Fundației 7 Dreams, pe care a fondat-o, Simion a lansat discuri nu numai în nume propriu, ci și opus-uri ale altora, popularizând și astfel muzica și muzicienii români. „Avem atâtia instrumentiști talentați, care se pierd pentru că nu sunt conștienți de talentul lor, nu știu ce să facă cu el. Încearcă să câștige rapid niște bani, să onoreze comenzi. În general, îți trebuie o viziune, la un proiect se lucrează ani de zile.”

[...]

În 2019 (când cu portretul din emisiunea „Remix”), îl filmam pe Simion la ICR București, lansând un nou CD – *Romanian Ethno Jazz* (vol. I) – o culegere care a operat mai multe înregistrări realizate între anii 1994-2012. Impresionant materialul muzical, dar și textul din cărțica CD-ului, semnat de Nicolas, care face o superbă trecere în revistă a etno jazzului românesc, de la Korossy și Orchestra „Electrecord” condusă de Theodor Cosma până în zilele noastre. Un interviu de la locul faptei:

„Sunt peste 50 discuri de autor scoase cu 7Dreams Records, în total peste 70 cu cele făcute de alții în străinătate... Mă bucur să lansez această compilație, cu piese foarte cunoscute, din repertoriul muzicii noastre tradiționale. Sunt de fapt aranjamente pentru o formație mică, jazz românesc după tradiția începută de Korossy, Oschanitzky și Răducanu. Avem și vernisajul expoziției lui Lucian Păiș, fost baterist de jazz, care a și furnizat coperta acestui disc, cu o lucrare care se potrivește foarte bine cu muzica de pe CD – tabloul «Hora». Noi de fapt colaborăm din nou, după anii 80 când am avut o formație împreună, cu Ovidiu Bădilă la contrabas și Alex Dumitrescu la pian. Sunt formule foarte diferite pe acest album, mixte – duo, trio, cvartete – alăturând muzicieni români și străini. Cum știi, nu m-am concentrat în carieră doar în această direcție, dar am găsit cumva un echilibru între elementele folclorului autentic românesc și muzica / improvizatia de jazz.”

Au urmat tributuri serioase cu 7 Dreams – CD-uri colecționând compoziții ale lui Richard Oschanitzky, Jancy Korossy, Johnny Răducanu și Alexandru Imre, iar în 5 ianuarie 2023, la clbul bucureștean Jazz Book, maestrul jazzolog Florian „Moșu” Lungu a fost omagiat de spuma instrumentiștilor români la sărbătorirea vârstei de 80 de ani. Ocazie pentru Nicolas să organizeze mai multe formule care să cânte din operele marilor noștri muzicieni jazz, eveniment unic în anele genului la noi. De unde și ediția specială „Remix” filmată la fața locului. Iar dacă am pomenit de acel guru al jazzologiei românești, sa-i dau cuvântul în închiderea capitolului cu – repet – cel mai prolific jazzman român contemporan!

– *Există doi oameni cu care mă înțeleg foarte bine și cu care am colaborat intens în acest domeniu; unul este Nicolas Simion, un muzician reprezentând cu cinste diaspora, a plecat în '89 din România. Eu spuneam că discurile reprezintă acele fixări în timp ale evoluției unui muzician. El a vrut să se ocupe de acest aspect și, de fapt, Nicolas Simion a avut trei obiective de când a plecat din țară: să ducă peste granițe fiorul aparte, specific al tipului nostru de cultură muzicală, să sune cât mai românește ceea ce compune el, să prezinte aceasta prin intermediul concertelor, dar și prin discuri, iar a treia dorință să realizeze ce și-a propus angrenând muzicieni de calibrul. El însuși are peste 40 de titluri de discuri pentru că, la un moment-dat, după ce și-a așteptat rândul pe la diverse firme occidentale de înregistrări, a înființat propria casă de discuri, „7Dreams”, prin intermediul căreia și-a împlinit două majore deziderate: unul, acela de a se auto-promova și a-și concretiza în memoria ascultătorilor bunele intenții. A doua idee a fost de a recupera și immortaliza pentru posteritate înregistrări istorice ale unor mari muzicieni români.*

Nicolas Simion este cel mai prolific jazzman român. Stabilit din 1989 la Viena, apoi mutat la Köln după un deceniu, muzicianul a concertat în toată lumea, a lansat peste 70 de discuri (îngrijind deopotrivă editări ale unor arhive jazz cu înaintașii genului de la noi), a recâștigat pentru scenele românești muzicieni iluștri precum Jancy Körössy ori Sabin Păutza, aducând de asemenea jazzmani străini notorii. Cu grupurile sale, în colaborare cu Filarmonici românești, a pus în scenă lucrări valoroase, redescoperite după decenii (Richard Oschanitzky), sau noi („Classic meets Jazz” – momentul turneului internațional din 2011), cu participare multinațională. Un român din diaspora pentru care promovarea muzicii românești în lume a devenit un *modus vivendi*.

De loc din Dumbrăvița, cu vecini – dar, în primul rând, cu tatăl său – care cântau, Nicolae a descoperit folclorul, iar la școli muzica clasică. La Conservator a ajuns la secția de Pedagogie, ceea ce i-a folosit de fapt mai târziu, a trecut de la clarinet la saxofon... A avut profesori foarte buni, apoi a luat și lecții particulare, de exemplu de dirijat, iar când a descoperit și compoziția în adâncurile ei, a început să scrie jazz. Cântă în trupele opteciste, concertează la Sibiu sau la Club A. Colegi de generație și colaboratori: Mircea Tiberian, Dragoș Nedelcu, Bogdan Dimitriu, Poldi Reisenauer, Paul Pârciu, grupurile Basorelief, Omicron... Era în zeamă, cum se spune, la toate nivelele; prin Florian Lungu și Mihai Berindei ajunge la clasici – Dan Mândrilă, Marius Popp, Johnny Răducanu, așa află și de Körössy ori Oschanitzky.

Dumitru Moroșanu și reinventarea Cerbului de Aur

<http://cerbuldeaur.ro/2020/istoric.html>

„În perioada când eram reporter la Radio Iași, am participat la edițiile de început ale festivalului de la Brașov. Mi-aduc aminte că în cabina de sunet de la Teatrul Dramatic trona cu o autoritate profesională de necontestat și de nezdruccinat Paul Urmuzescu, dar și directorul de imagine George Grigorescu – simplu operator de cameră la macaraua mobilă. Acele patru ediții (1968-1971) au fost regizate de doi titani ai Televiziunii – primele două de Valeriu Lazarov, următoarele de Alexandru Bocăneț. Când am fost puși în situația de a relua Cerbul de Aur în 1992, am aflat ce și cum de la Ileana Pop – unul dintre stâlpii realizatorilor TVR de atunci, de la Radu Anagnoste (unul dintre marii producători ai lui Lazarov); iar prin intermediul lor, l-am adus într-o primă vizită în România pe Valeriu Lazarov. Deși am făcut o altă variantă a festivalului și i-am dat alte dimensiuni, experiența dobândită de la ei a fost de neimaginat. În afara granițelor țării, Cerbul de Aur era recunoscut ca singurul festival din Est ca-n Vest. E chiar apetisantă această catalogare, care m-a încântat dar m-a și dezarmat. Pentru că mi-am dat seama că n-am fost în stare, ca director al festivalului, să găsec un asemenea logo, poate și pentru că noi, românii, parcă avem un blestem în noi – să nu știm să ne vindem marfa.”

Horațiu Bebe Paraschivescu în Timpul chitarelor (rock și folk)

<https://youtu.be/UymHUyAlkE?si=XvLLMvwhkRmqhEnt>

Arhitectul Horațiu „Bebe” Paraschivescu a fost „încurcat” cu muzica din tinerețe. Beat, folk... Revenit după studenție la Brașov, s-a mutat stilistic spre jazz, spre bossanova, autodidact (folosind discurile aduse din Brazilia de fratele său). Participă la audițiile de jazz ale lui Mircea Gherman de la Casa Mureșenilor. Din 1976, este prezent la festivalul de jazz de la Sibiu, apare chiar alături marele Richard Oschanitzky, într-un jam-session din 1978. La rândul său, Sergiu Cioiu a avut de transcris în cartea sa autobiografică amintiri muzicale cu Bebe. A emigrat în America, a lucrat arhitectură din plin, nu a uitat de muzică nici după revenirea în România. Din păcate, ne-a părăsit în pandemie. Nu am reușit să îl filmez cântând, în schimb i-am consemnat existența muzicală în volumele de beat și folk. Acolo povestește despre momentul când a lucrat pentru Donald Trump și – mai important – despre perioada când a stat în Hawaii, unde a dus-o și pe mama sa, prieten cu poetul brașovean Ștefan Baciu. În anii '90 a lucrat la Viena, pentru hoteluri din Europa. Între cele mai interesante realizări ale sale (pentru subsemnatul, cel puțin) – castelul roz din „EuroDisneyland” și căminele studențești de la Berklee College of Music! În 2010 a închis prăvălia – cum spunea el – și s-a pensionat, putând astfel să revină cu totul în România. Amintirile sale au și parfum de epocă brașoveană!

„Fratele meu este cu adevărat muzician, este cu șapte ani mai mare ca mine, născut în 1940. A fost premiat în 1961 la concursul Festivalului „George Enescu”. A plecat cu bursă de studii la Paris, în clasa Yvonnei Lefebure, împreună cu compozitorul clujean Cornel Țăranu, fiecare pe specialitatea lui. Pianist concertist, al treilea român în Academia Franceză – Theodore Paraskivescu. Celebra profesoară Nadia Boulanger l-a reținut ca asistentul ei la terminarea bursei și i-a lăsat prin

testament, pe viață, postul de profesor la Conservatorul Național de Muzică și fotoliul în Academie. Și eu am făcut pian, dar mi-am zis că nu pot fi doi pianiști în aceeași familie.

Filmul *Tinerii* (cu The Shadows) a apărut la noi în 1962, așa că anul următor am avut și eu trupă, uite-o în poză – ne numeam Greierii (cu siguranță influențați de Buddy Holly & The Crickets, n.a.). Am participat și la «Debuturi», la TVR, ne-a filmat Betty Mondanos. Fratele meu era mare în pian, așa că eu am abandonat instrumentul și din 1959 am făcut școala populară de artă la chitară clasică. Când cu filmul cu The Shadows, proful de chitară – Martinescu, care avea rude în Germania – ne-a adus instrumente, discuri, așa că am trecut pe chitare electrice. Am făcut trupă cu Mihai Tavitian (vărul lui Harry) la bas, Adrian Pop la chitară, încă cineva, cu toții făceam și voci – se întâmpla la Casa de Cultură a Studenților din Brașov. Mai era Neoton cu Kiki Ionescu la tobe, Neustedter la chitară armonie & voce, un basist înalt și Ion Dova la chitară solo. Am plecat la mare, cu atestat, la 16 ani, încă din '64 și până în '78. Cu brașovenii am cântat până în 1966, când am devenit student la București.

Am intrat în martie 1968 în Coral, coleg cu Titi Stanciu, Nelu Olteanu și Gabi Mărgărint. Acolo, la București, m-am învățat mult în jurul lui Dimitrie Picky Inglessis, mergeam cu el la Conservator, când avea ore de Armonie și Contrapunct. Am fost pe scenă, în recital, la cele două festivaluri folk importante – la acel prim festival concurs folk al Ursuleștilor din 1971, dar și la a doua ediție „Primăvara Baladelor” (cu un program country & western, alături de Dan Aldea și Cornel Ionescu). O perioadă în care am cântat din plin folk la Casa Studenților din București. Am înregistrat la Radio o emisiune cu Ioana Bogdan, în același an 1971 – patru melodii pierdute prin arhive, nu și din memorie, le mai cânt și astăzi. Am scris muzici de film documentar (pentru emisiuni în limba maghiară și germană de la TVR), astăzi de negăsit.

În 1977, după cutremur, mi-am depus actele de emigrare – apăruse mișcarea lui Paul Goma. În '78 am fost într-o trupă jazz cu Dragoș Nedelcu la pian, cu Iulică saxofonist (e prin Suedia), cu Radu Goldiș la chitară și cu Bogdan Cristea la bas (superinstrumentiști în acel timp, n.a.). Cam asta a fost. Aveam atestat, dar fără serviciu m-am angajat colaborator la revista *Știință și Tehnică*, făceam grafica. Nu credeam, dar am reușit să plec. După hărțuiala de rigoare, în '79 m-am întâlnit cu Szobi Czech; eu făcusem scrimă de performanță. După un an de cascadorie, în 19 august 1980 am tăiat-o.

La Boston – când locuiam lângă Berklee College of Music – m-am întâlnit cu chitaristul Alecu Rădulescu, vechea cunoștință din București, ajuns profesor la celebrul stabiliment de învățământ muzical. Am dat nas în nas pe stradă: «Mai cânti la chitară? Hai pe la mine, cântăm ceva.» Ei bine, în februarie '82 am cântat cu el dublul Concert de vioară de Bach transpus

pentru chitară de Alecu, la «Boston Symphony». Apoi, în 1984 s-a mutat la New York, ne mai vedeam când mergeam la Dan Lecca (fostul chitarist de la Coral, ajuns fotograf de modă de talie mondială, n.a.).

Alte episoade muzicale: „N-am cântat la Boston că n-aveam timp, eventual doar Bach; mai mergeam la clubul de blues – aveau open stage și tot așa... Dar când eram în America, Inglessis mi-a dat adresa din Germania, i-am trimis niște înregistrări de-ale mele de prin 1986, de studio. Eram tehnic, noaptea trăgeam piese – 10, toate instrumentale – vreo șase i-am trimis. După ce-am revenit în România, le-am dus la Mircea Drăgan să le mai curețe. Am pierdut știmele la ele – *Obiceiuri din Țara Bârsei*, dacă vrei în stil Phoenix, prelu-crări. În 1996 dau nas în nas cu Victor Socaciu – eu i-am fost mentor și prieten, și lui Gheorghe Gheorghiu; la Calafat, acum doi ani, mi-a dăruit un disc cu dedicație... În acel an am cântat și la festivalul «Om Bun», cu chitara lui Gyuri Pascu, și la emisiunea TVR «Vânăre de vânt». Între timp, m-am împrietenit cu Ovidiu Mihăilescu, tip mișto, știe și muzică și text foarte bine. Acu' vreo doi ani am cântat cu trupa lui, dar nu se potriveau stilurile, mi-a zis să iau chitarist un tânăr – Alex Cismaru, e foarte bun. Am vreo 24 de piese din perioada '64-'78 și din '85 încoace; ar încăpea pe două CD-uri, acum îl aștept pe prietenul Mircea Drăgan să-și mute studioul, să le înregistrăm.”

Din păcate, după pandemie ne-au părăsit amândoi.

Victor Socaciu, un cetățean de onoare al Brașovului... și al muzicii folk

https://youtu.be/ZAI_5mCtXfg?si=CzpqAFK8uQPdp5Od

Victor Socaciu, după 30 de ani! O lansare discografică onorată și onorantă de și pentru Clubul Arhitecturii, iar compact discul produs de Casa Radio nu reprezintă o reeditare de colecție, ci o regândire orchestrală a unora dintre cele mai frumoase melodii semnate de baladistul brașovean. De altfel, peste câteva zile, lansarea avea să fie celebrată în Sala mare a Radiodifuziunii, printr-un concert extraordinar acompaniat de Big Bandul Radio.

În 3 decembrie 2003, la Club A, emisiunea „Remix” (produsă pentru TVR 2 – „Rock Forum”) l-a invitat pe cantautorul Victor Socaciu la o întâlnire cu ziaristii, fanii și imaginile din Arhiva Multimedia TVR, pentru a lansa un disc „best of”. Au vorbit jurnaliștii Florin Silviu Ursulescu, Aurel Gherghel și Sebastian Sârcă, la care s-a adăugat interviul meu cu muzicianul. O relație pe care am avut-o și neoficial cu regretatul om de spirit, inclusiv când a plecat diplomat la Montreal. Tot timpul, neuitând că a fost cel care a pornit instituirea Zilei Culturii Naționale în 15 ianuarie. Cu regretul că nu a mai apucat să cânte la Râșnov (Festivalul „Folk la altar”, de a cărui selecție mă ocup din 2021) unde îmi confirmase cu aplomb participarea. În filmul muzicii Brashow-ului, muzicianul apare cu trupa cu origini brașovene Biroul Executiv, cântând dar și vorbind la un nou festival de folk, la Brașov. Astăzi, un alt festival organizat sub Tâmpa îi cinstește memoria.

Sinopsis

- Victor Socaciu s-a născut în 14 ianuarie 1953, la Brașov, apărând pe scenă încă din liceu, cu grupul rock Zodiac, în '70. Debutează într-un cenaclu studentesc, în '73, cântă în Club 181 din Centrul universitar, iar consacrarea crește abrupt pe scena Cenaclului „Flacăra”. În 1976, viitorul cantautor al atâtor șlagăre, pentru sine ori pentru soliștii de muzică ușoară, este cooptat în postura „omului cu chitara” caracteristică reuniunilor conduse de poetul Adrian Păunescu. Un descendent al unor nume ilustre, catalogate drept generația de aur a folkului românesc.

- Interviul despre începuturi, nostalgie, dorința de perfecționare.

- Prezintă Adrian Păunescu preluarea după Donovan – *Dona Dona* (1975). O raritate în repertoriul lui Victor Socaciu – o preluare care denotă, cel puțin stilistic, anumite apartenențe și influențe din repertoriul cântăreților protestatari de peste ocean, al melodiilor cu mesaj. Melodia înregistrată la o Gală a Muzicii Tinere – sintagma acceptată oficial pentru gen – avea să fie editată pe o casetă audio cu

„Restituiri” folk de după 1990.

- Interviul despre Beatles, Lennon – lider spiritual pentru mulți, Clapton, Queen, Mercury & show.

- „Roata” (videoclip). Iată și primul șlagăr confirmat de Flacăra, care a dat și numele primului album Victor Socaciu, apărut la Electrecord în 1981, într-o perioadă în care cantautorul a primit, trei ani la rând, Marele Premiu al Cenaclului.

- Interviul despre Cenaclu – cea mai importantă experiență artistică, de viață, relația extraordinară cu Adrian Păunescu: muzician – poet. Cele mai multe texte, care l-au potențat, cu mesaj în cântec; pe muzică, poemul prinde o mai mare putere de convingere.

- *Cântec pentru Charlie Chaplin* (live cu Cenaclu, la Drăgășani)

- Interviul despre selecția best of, după precedentul din urmă cu opt ani, readucerea unor piese cu anumit succes, altele noi care ar putea surprinde.

- *Tata și caii* (live la gala „Din darul magilor”). În grupul de acompaniament – doi foști colegi din Cenaclu, Constantin Dragomir la bas și Alexandru Zărnescu la chitară.

- Interviul despre autocenzură, înțâietatea textului ori a muzicii, esențial – mesajul... dar poate muzica e mai importantă.

- *La fereastra țării* (colind în platou cu chroma, de pe discul *Cântece naționale*, 2000). Piesă compusă în primii ani '80. Pe de altă parte, consemnăm avalanșa de premii obținute încă din deceniul anterior. Festivaluri naționale studențești de profil, urmate de distincții profesionale la nivel înalt, precum cele cinci premii pentru creație la Mamaia, obținute după 1989.

- *Oameni de zăpadă* (live Club A)

- Interviul despre recuperarea vechilor melodii neapărute pe discuri: *Ștefan la Daniil Sihastrul*, editată târziu după Revoluție, Radu Gyr...

- *Zangra* (cover Jacques Brel, albumul *Căruța cu flori*). Mărturie dintr-o perioadă în care folkistul a cântat într-un alt spectacol gigant în serial – „Serbările Scânteii Tineretului” conduse de poetul Lucian Avramescu. Încă un disc de compoziții pentru Angela Ciochină – *Drumuri paralele*.

- *Căruța cu flori* (versuri: Victor Socaciu, live Club A)

- Interviul despre veșnica nemulțumire legată de piese.

- *La un ceai* (versuri: Lucian Avramescu, live Club A).

Piesă relansată pe single, dar și de emisiunea Marinei Almășan, „Ceaiul de la ora 5” (1994).

- Arhivă: *Caii liberi* (versuri: Dan Verona). De aici, câteva piese din cuprinsul celui de-al treilea disc *Viața, iubirea cea*

dintâi (1987). În aceeași perioadă, Victor Socaciu a realizat, împreună cu marea actriță Leopoldina Bălănuță, spectacolul *Muntele dragostei*, consfințind dexteritatea și inspirația baladistului.

- *Un veșnic început* (Revelionul Tineretului 1984). Tot de dinainte de '89, notăm invitații și chiar premii în străinătate, între care turneele în China, Coreea, Uniunea Sovietică, Germania, apoi Italia, SUA, Suedia ș.a.m.d.

- *Europa* Încercând să refacem și traseul tematic al melodiilor și al versurilor semnate de Victor Socaciu, o piesă cu o istorie aparte, intrată în conștiința melomanilor în condiții speciale. Pe de altă parte, o ipostază rock a cantautorului care – după decembrie 1989 – avea să bată, aparent, în retragere, debutând ca manager și producător muzical, ba chiar și realizator-moderator al singurei emisiuni TV cu specialitatea folk – „Vânăre de vânt”.

- Interviul despre cenzura textelor la Electrecord, renunțare la unele. Exemplu – „Europa” din '84 la Radio, stopată, redifuzată doar ca prima piesă după Revoluție, altă piesă – „Libertate”

- Interviul despre credința că și-a terminat misiunea de artist.

- „Libertate” (versuri: Victor Socaciu). Cealaltă piesă cu impact și sens după decembrie 1989 a apărut pe albumul „Ceasul iubirii” (1995)... Până atunci, de precizat faptul foarte important al organizării anuale, începând cu 1991, a Festivalului Național de Muzică Folk „Om Bun” – cea mai importantă manifestare a genului, reconfirmând vedetele anilor '70 – '80 și lansând nume noi.

- Interviul despre sentimentul misiunii împlinite.

- *Iubire fără acte* (live Club A). O melodie de pe albumul *Lângă inimă îmi stai* (1998) în nume propriu, specificație strict necesară, întrucât Fundația „Om Bun” a participat la producția a peste 30 de discuri de muzică. *Cântece naționale* din 2000 și *Condiția umană* de anul următor au fost noi cărămizi la edificiul unui autor de șlagăre de primă mână, premiat în ultimii ani de juriile tuturor festivalurilor folk, criticii muzicali, Radio România și Ministerul Culturii și Cultelor.

- Interviul despre datoria față de folk.

- *Colindul mâinilor* (live Club A). Melodia apărută pe single în 1989 este al câtelea exemplu al baladistului care celebrează, cu fiecare nouă compoziție, mesajul, dar în primul rând muzica. Peste 450 de melodii, numeroase generice radio și TV, ca și emisiunea TVR *Vânăre de vânt* au semănat în sufletele melomanilor de toate vârstele... numai vreme bună!

- *Muntele dragostei*.

Victor Solomon, chitaristul de serviciu

Primul contact cu muzica l-am avut de foarte mic – îmi plăcea să cânt la cor în școală. La vocea a doua m-am exersat cu terțele, cvartele, cvintele, ceea ce mi-a folosit foarte mult mai târziu. Pe la 12 ani, îmi plăcea să merg la cinacluri literare la Slănic Prahova, de unde sunt – în salină, la 220 metri sub pământ, veneau Fănuș Neagu, Eugen Simion, l-am prins chiar pe Nichita Stănescu... am învățat multe! Am mai crescut, am avut magnetofon, iar dacă fratele meu asculta Kiss și AC/DC, eu mi-am făcut formație. La Plopieni la școală, am mai învățat la chitară, am făcut formația Necton... iar în '89, după armată, l-am cooptat pe Florian Stoica solist. După Revoluție, ne-am trezit cu ceilalți membri ai trupei Conexiuni și așa am ajuns noi doi la Brașov.

Am stat 10 ani acolo, am fost adoptat, am și lucrat la o televiziune locală – am făcut emisiuni de rock, ce altceva? Aveam melodii foarte bune – *Fosta iubire*, *Fachir valah* – compuse de vechiul chitarist, Marcel Boca, fondator și compozitor foarte bun. Și când am venit eu, tot așa a fost la Conexiuni – compuneau solistul și chitaristul. Ca mulți alții, chiar și cei celebri, eram o trupă de ingineri – toți erau studenți la AR, la TCM, nimeni din Brașov. Am dat după 2-3 ani la Musician Institute, la Hollywood – am trimis o caseta video, m-au acceptat: „Vii în toamnă, cu 17.000 dolari pe an...” (cât costa casa noastră din Slănic Prahova), deci asta a fost tot.

A fost o experiență faină cu Conexiuni. În '93 am înregistrat albumul *Tot ce-aș vrea să-ți spun*. Florian Stoica avea o timbrație unică, greu de înlocuit, nu știu cazuri în istorie – să fie înlocuit vocalistul cu bine. Așa că, atunci când Florian a dispărut din trupă, am renunțat și eu. Pe lângă vocea foarte bună, avea un caracter excepțional, a fost cel mai bun camarad al meu... Cu patru zile înainte să plece, am cântat împreună, apoi totul s-a terminat brusc.

S-a pus problema să venim în București, încă din 1993, de către mine și Florian. Dar ceilalți, latura ardeleană (cei din Dej și Călan) au zis că e aglomerat. Până la urmă nu ne-am mutat, Florian nu voia să stea în Brașov, așa că ne-am trezit că trei repetam în Brașov, unde venea și Florian... Dar am avut realizări – un turneu foarte bun după disc, cântecul *Tu* de top. O melodie înregistrată întâmplător. Eram cu Adi Ordean în studiu și am descoperit că nu aveam suficiente piese pe partea a doua a discului. „Florian, aveai o melodie pe care o cântam la Revelioane...” El nu și nu, că e folk... „Dar și Mr Big sau Extreme au balade, hai să o punem pe aia!” Iar acea melodie a devenit imediat cea mai cunoscută. Și-a făcut singură loc, fără să o băgăm noi în față, doar am cântat-o...

După vinil am scos și o casetă, că era la mare modă – *Viață de rocker*. Apoi și un CD, când a venit timpul – *Lumea marionetelor*. Florian a scris un text senzațional la melodia cu acest nume, actual și acum și multă vreme de aici încolo. Apoi, ceilalți au intrat în afaceri, în alte preocupări – normal, era nevoie de bani... Dar eu doar asta știam să fac, iar Florian era profesor la Urlați, apoi a început să lucreze în zona de sunet film, în aceeași grădină.

L-am cunoscut pe Radu Almășan și am fondat Bosquito, am ajuns la București, deși nu am vrut neapărat; Brașovul este cel mai frumos oraș din România, și crede-mă că știu ce zic, am colindat toată țara asta. Dar am avut succes imediat cu Bosquito, comercial, contract cu Media Pro... Repetam în Brașov... „Dar ce folos, dacă nu ajungeți la Florin Călinescu în emisiune!” Așa ne zicea tatăl celui care ne ținea cu sculele în beci... Și am ajuns și acolo! Aveam emisie la 7, trebuia să plecăm dis-de-dimineață de la Brașov, cu trenul, căram clapa, chitara... Am făcut naveta până când am luat ceva în chirie, că era mai ieftin. Cu atâtea cântări prin țară, nici nu mai știam unde locuiesc exact, eram tot pe drum.

La un moment-dat, am ajuns cel mai solicitat chitarist pentru producții comerciale, de la care nu m-am dat în lături. Tot muzică era, iar mie mi-a plăcut să cânt oriunde, oricât de bine am putut. Pe Hi-Q îi știu de mici; i-am apreciat foarte mult, erau de mult bun-simț, studioși; nu genii muzicale ci aplicanți foarte buni. Cu Grup '74 am colaborat mai mult la discuri, m-a chemat Sandu Albiter să trag câteva soluri de chitară; bine, asta nu intra în zona comercială, mai curând era rock optzecist. Stilul Conexiuni era mai țâfnos, mai dur, mai heavy metal.

De la un timp, a primat latura comercială – am tras cu Hi-Q, Smiley, Delia, Marius Moga, Ozon, multe... Tot cu Sandu Albiter a mai fost un proiect – Albiter Blues Company -, s-a scos un CD, dar cam atât, în schimb cântam, mergeam la nunți grele, cântam și cu bassul, repertoriu obligatoriu de ușoară. Dincolo de toate colaborările, am făcut în 1996 și un album Solomon Band, cu piesele mele – mai mult o adunătură de stări, pe care le-am strâns într-un borcan... l-am zis *Solocaust*, tot într-o nebulie, stare după stare după stare, trăiri în care s-au regăsit și alții. Acum am alt proiect în lucru – zis simplu Victor Solomon: am făcut o piesă *Blues air*, cineva mi-a dat ideea să fac și cu pământ, foc, apă, dacă tot am făcut cu aer. Unite la un loc de blues, să scot un vinil mic, pentru colecționari. Că au revenit discurile, dar sunt scumpe!

În 2005, am plecat în Los Angeles, toată trupa Bosquito. La Hollywood, cu speranța că o să rupem munții. Nu s-a întâmplat, după vreo patru luni m-am prins, au fost și ceva animozități, stări de presiune; pe mine și pe Vicky, basistul, ne-au făcut să părăsim barca. Impresarul de atunci a zis să rămân totuși în America. Dar nu mi-a plăcut, personal. Cu Vicky am decis să venim în țară, ceilalți au rămas cu Radu – el e Bosquito, de fapt, 99%, eu doar cu orchestrațiile. De bun simț, în țară, nu am continuat să îi cânt piesele, chiar dacă eram fondator... Dar oamenii voiau să asculte acele melodii.

Și atunci am decis să facem o trupă oarecum tangențială – Bandidos, să cântăm nu compozițiile lui Radu; doar *Pepita de Mallorca*, care e un cântec popular mexican, și una singură

de-a lui Radu – piesa *Bosquito*, căreia mulți îi zic *Așa că beau...* Când a apărut Radu și a refăcut Bosquito, gata, am mai cântat câteva show-uri Bandidos... și am mai scos un disc – *Tristan fără soldă*, în altă zonă stilistică, spre rock, un pic protest... Și cred că am făcut bine – și acela a fost un proiect care trebuia să se termine. Am plecat fiecare pe drumuri separate muzical, dar mai vorbim la telefon, ne ajutam, Vicky îmi face un clip, Mișu m-a ajutat la mixare, mă mai implic și eu în proiectele lor, dar Bandidos nu.

Biroul Executiv a fost trupa noastră pentru Victor Socaciu. Cu Victor am orchestrat vreo șase discuri, cu Vale Șeicar, vreo două. Am colaborat la Cinema Patria cu Ducu Bertzi și Mihai Neniță, mi-a plăcut și strada folk., fără nazuri. Pentru că mie îmi place să cânt punct. La rock, apeși pedala de distors, la folk o calci înapoi... dar să cânti hotărât, să o faci bine!

Când cu Bandidos, a apărut și ideea emisiunii „Timpul Chitarelor” – o invenție pusă la cale de prietenul comun Dan Cojocaru, brașovean. A lucrat de când îl știu în televiziuni. Victor Socaciu era în administrația TVR, hai să facem o emisiune de folk, i-am zis, că mai făcuse... A aprobat-o în comitetul director. Mai întâi a fost „Gaz pe Folk”... așa a intrat Dan, care e rocker ca și tine. Normal că după vreo doi ani, hai și cu rock, cu titlul „Timpul Chitarelor” de la cartea ta. Eu ce să fac? Jolly-joker, să cânt cu toți... unele apariții sunt pe youtube... A fost și o cale de promovare a trupelor noi, nu mai zic de cele consacrate care cântau de plăcere acolo, veneau pentru că se formase un brand. Apoi emisiunea a dispărut și cred că ar trebui reluată; într-un format un pic actualizat, ar prinde bine, chiar dacă pare că acum se cere și se cântă altceva.

Nu-mi place acea goană după bani, să cânti peste tot... le-am văzut și trăit pe toate. Colaborez cu grupul Balkano și Ovidiu Lipan Țândărică – cu ei am ajuns să cânt la Kennedy Center... un loc legendar! Și încă ceva: mama a murit anul trecut, voia să fac teatru, facultate etc., să mă vadă jucând. Nu a apucat. Dar o întâlnesc de curând pe Simona Măicănescu (*De ce trag clopotele, Mitică?*, *Balanța*) care îmi zice că lucrează la un proiect din Marin Sorescu – *Viziunea viziunii*. Citea cartea și voia piesă. Uite că are și poezie, hai îți scriu eu muzica (cântă, n.a.). A apărut și Mircea Florian... apoi regizorul Alexandru Dabija! Ne-am cunoscut – un uriaș, am ajuns și cu câteva replici, pe lângă cele 10 melodii din piesă. A mai apărut și Marcel Lureș, am repetat la Teatrul Act, a fost și avanpremierea acolo; din septembrie – când se deschide stagiunea – se joacă și acest spectacol, interesant și diferit.

La Brașov revin cu drag de câte ori am spectacol, în cei 10 ani cât am locuit acolo, am adunat atâția prieteni, unii nu mai sunt... Am stat între 20 și 30 de ani, vârsta când ești cel mai nebun în viața asta, boemie, șprițuri, discuții, hăhăieli, perioada cea mai nebună din viața unui artist boem ca mine. Mi-e dor de acei prieteni, când ajung îi sun, dar nu mai facem chefurile alea haha. Abia aștept să vedem filmul împreună cu ei și să le cânt brașovenilor, nu am mai participat la așa ceva!

GRUP '74, prin voința lui Sandu Albiter

<https://youtu.be/Mc3CHit-4uk?si=ZUetW1Fd2zj8RdQ>

Trupa reprezintă cazul tipic al trupelor înființate la casele studenților din centrele studențești. Prin Grup '74 s-au perindat numeroși instrumentiști, parte dintre ei deja consacrați, parte în curs de... evidențiere. Din prima formulă trebuie menționat Sandu Albiter (chitară, voce, lider până în prezent). Mai apoi, au apărut Daniil Proca (saxofon, voce, pian) apreciat și în perioada ulterioară, ca și Dan Brucker (claviaturi, elev pe atunci).

În 1977, grupul câștigă locul III pe țară la Festivalul Artei și Creației Studențești, cu piesa *Variațiuni 5 + 1*, cam în același timp fiind înregistrate și difuzate radio-TV compoziții ca *Oameni buni*, *Toamna*, *Orologiul*, *Flori de timp*. Mai mult, *Veniți să cântăm* apare pe compilația *Formații de muzică pop III*, într-o companie onorantă (1978).

În 1979, în timp ce unii membri pleacă la Conservator în București, alții vin după absolvirea universităților din Cluj: Nicky Bucaciuc la bas, Puiu Delioran la tobe și Eugen Tunaru la claviaturi (toți de la Experimental Q). În 1980, Albiter pleacă în capitală, unde formează Sens Unic cu Doru Tufiș, Liviu Hrișcu și Erwin Surin, locul său fiind luat de Adrian Ordean. Cu acesta, formația câștigă anul următor un important loc III la cea mai importantă manifestare de profil a anului – Festivalul „Club A”, Bucaciuc fiind premiat și ca basist. Ordean va pleca la Roșu și Negru, iar cu Sandu Albiter revenit, formația anteamază un lung contract de doi ani în Germania Democrată. Mai puțin Albiter, restul componentelor rămân în Suedia, continuând ca Sound Company.

Sandu reface Grup '74 cu Ramiro Junger și Dan Micu la claviaturi, mai vechii colegi Paul Panait la bas și George Irimescu la tobe. Acompaniedă diverși soliști de muzică ușoară, dar păstrează în repertoriu și piese proprii. Albiter și Irimescu apar pe un split-single în R.D.G. Va urma un prim LP în România – *Răsărit*, datat 1990, înregistrat de Albiter, Leo Ioan, Adi Vălușescu, Stelu Pavel și Puiu Delioran. După o perioadă de inactivitate (Albiter făcând naveta în Germania în primii ani '90), Grup '74 revine în 1994 cu al doilea disc mare la Electrecord, *Călugărul tibetan*, marcând 20 de ani de la înființarea trupei (componentă: Albiter / Mircea Crișan – voce / Nae Matei – clape / Bob Coleșiu – bas).

Până în 2005, activitatea muzicală este susținută, episodic – sub titulatura ABC (Albiter Blues Company) – de instrumentiști nouăzeciști brașoveni ca Victor Solomon la chitară sau Gabi Isac la bas. În 2011, fără o activitate curentă, grupul s-a reunit pentru câteva concerte de lansare a unui CD „best of”, evenimentul principal constituindu-l al șaptelea festival „Club A”! În emisiunea „Timpul chitarelor”, componenta a arătat cam așa: Albiter – chitară, Crișan – solist vocal (fost baterist), Irimescu – baterie, Isac – bas, Matei și Vălușescu – claviaturi. Culmea e că, pe lângă cele patru piese filmate (*Ochii ploii*, *Atunci pe mâine*, *Nu te mai chem și așa sunt eu*), trupa era pregătită să cânte oricât. Singura problemă – timpul liber, pentru că foștii rockeri (mai puțin Sandu și Baștanu care au rămas, într-un fel sau altul, în show-business, cu acțiuni în scenotehnică respectiv înregistrări audio) sunt director de bancă, consilier județean, patron de salon și așa mai departe.

Puțin timp după aceea, la clubul Silver Church era anunțată o revenire spectaculoasă a formației. Unul dintre nucleele trupei (acela care a câștigat premiu în 1981) repeta pentru o proximă înfățișare în fața publicului, într-o formulă inedită, aproape bombă: Adrian Ordean și Sandu Albiter – chitare, Nicky Bucaciuc – bas, Marius Vintilă – tobe și surprinzătorul Codruț Croitoru – voce, claviaturi, chitară. Din păcate, relansarea nu s-a mai produs. În 2014 și 2024, Albiter a strâns rândurile pentru câte un concert aniversar.

CONEXIUNI studențești de nivel național

<https://www.youtube.com/watch?v=OPWFUVWdETQ>

Celebru ca solist al trupei Conexiuni, Florian Stoica a venit la Brașov în studenție. În 1983, împreună cu alți doi studenți – chitaristul Marcel Boca și bateristul Victor Lenghel – a înființat trupa, cu debutul la Casa de Cultură a Studenților. Au cântat în concerte, gale și manifestări studențești („Serbările Zăpezii”, „Galele Amfiteatru”, „Galele Costinești”). În 1984, se alătură grupului Gabi Isac și Lucian Murzea, înlocuit ulterior de Pavel Stelu.

Au ajuns în topurile muzicale naționale ale vremii, culminând cu premiul I la Interpretare și diploma pentru cel mai bun solist vocal la Festivalul „Constelații Rock '85” (Râmnicu-Vâlcea). Anul următor, au obținut Premiul de Popularitate la concursul național „Primăvara Baladelor” respectiv Premiul I la Festivalul „Top T” (Buzău). Tot în 1986, trupa e premiată în cadrul Festivalului Artei și Creației Studențești (cu finala din acel an organizată de Centrul Universitar Brașov), iar Florian Stoica este desemnat cel mai bun solist. În mai 1987, este susținut concertul de adio al formației (alături de Compact și de Dida

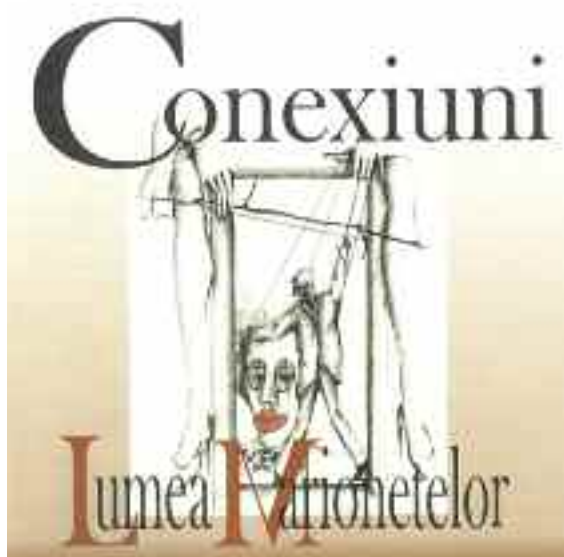
album – *Tot ce-aș vrea să-ți spun*, promovat într-un turneu național de 28 de orașe, alături de Compact. Primele trei videoclipuri sunt realizate de Dan Manoliu și Ioan Duma la TVR (*Tu, Tot ce-aș vrea să-ți spun* și *Viața de rocker*). În 1994, apar solistul Liviu Anghel (ex Metalchrist) și basistul George Nemeznic (ex Pansament), după ce Isac și Stoica părăsiseră grupul, din fericire temporar. Trupa este invitată și la „Rock '94”.

În 1996, este lansată caseta audio „Viața de rocker”, cu înregistrări din '93 – '94. În toamnă, cu sprijinul Consiliului Județean Brașov, trupa participă la un schimb cultural cu artiști din Holstebro, Danemarca. În 1997, Conexiuni revin la formula consacrată: Florian Stoica – voce, Victor Solomon – chitară, Gabi Isac – bass și Victor Lenghel – tobe. Este lansat al doilea album – *Lumea marionetelor* – promovat într-un turneu de cluburi. Piesa titulară, *Spune-i, Lacrimi în zadar*, dar mai cu seamă *Mai rămâi puțin* (devenit imn al liceului „Andrei Șaguna” și de acolo hit al liceenilor din toată țara) se adaugă portofoliului de succese ale trupei.

Din 2000, schimbarea paradigmei show-biz-ului național afectează și activitatea formației. Victor Solomon este alături de nou înființatul grup brașovean Bosquito. O piesă de bază lipsă, care trece formația pe linie moartă. Victor Lenghel activează ca organizator de spectacole, apoi va dezvolta o firmă performantă de lumini, Gabi Isac deschide propriul studio de înregistrări, ambele existente până în prezent. Numele Conexiuni este folosit în diverse colaborări cu soliști și instrumentiști, mai lungi ori mai scurte.

În 2003, lui Florian, Victor și Gabi li se alătură chitaristul Horațiu Bodocan (ex Celest) și claviaturistul Monel Puia, o altoire de care – cum se vedea din revenirea în studiouri și pe scene – era nevoie. După un an, revine și Victor Solomon. Sunt reorchestrate compozițiile vechi. Și apare oportunitatea deschiderii concertului Europe, în luna august, la Brașov. Probabil cel mai important show din toată viața formației. Abordarea este pe măsura contextului. Din păcate, Victor abandonează din cauza unor probleme de sănătate. Tot el e cel care revine în forță să resusciteze trupa, în 2007. Adună instrumentiști, dar îl pierde pe Florian Stoica (înlocuit câteva luni de același Liviu Anghel).

La un sfert de veac de la înființare, 2008 devine un an sărbătoresc, care va fi abordat inclusiv printr-o voce inedită, feminină – Adina Drăgoescu. Câteva concerte ajută dimensiunea festivă, culminând cu „Zilele Brașovului”, dar și Festivalul de la Mamaia, unde Conexiuni primește Premiul „Teo Peter”. În același loc, este premiată pentru popularitate cea care va deveni următoarea solistă a trupei – Brigitta Balogh (atunci în vârstă de 19 ani). Au urmat veniri și plecări – soliștii Bogdan Apușcașitei și Cătălin Dobre, chitariștii Marius Pop, Cristi Iakab (inclusiv vocal) și Alex Mihalcea, claviaturistii Mihai Ardelean și Walter Dionisie, basistul Monel Puia. Cu toții în jurul veteranului baterist și lider, Victor Lenghel. 2024 pare să fie un nou început.

Drăgan), întrucât claviaturistul Ramiro Junger se stabilește în Germania, iar Boca și Stoica încheie studenția și sunt obligați să plece la locurile de muncă repartizate. Totuși, până la Revoluție, trupa cântă de câteva ori după cum se alinaiază planetele.

În 1990, inițiativa pentru reunire a lui Victor Lenghel găsește ecou, grupul se reface și are un parcurs continuu, dar și ascendent. Chitaristul Victor Solomon este cel mai important câștig al grupului, devenit principal compozitor alături de Florian Stoica. Concerte, festivaluri, înregistrări, filmări la TVR – trei videoclipuri de studio, difuzate și redifuzate! În 1993, chitaristul Nelu Micloș (cunoscut pentru activitatea în grupul hard & heavy Experimental) apare episodic. Conexiuni sunt invitați la festivalurile „Rock '92” și „Rock '93”, în acest an lansând și un așteptat prim

Gabriel Isac „Baștanu“, mai mult decât un basist și producător

https://youtu.be/1MUcwr9sFI?si=bdwG_nkYENfrx9fs

Sunt de lângă Hunedoara, născut în Călan, acolo am și început cu muzica, de când mi-a luat bunica pian și a trebuit să mă duc la ore particulare. Apoi, în clasa întâia, doamna învățătoare ne-a triat – fiecare pe ce voce cântă. Așa cântam dimineața imnul, apoi s-a format corul clasei, ceea ce ne-a dezvoltat foarte mult, cu melodii cântate pe două voci. Am făcut și pian, dar până am dat de greu, când am început să îl ocolesc, invocând diverse motive. Acum îmi pare rău... În clasa a cincea, la orele de muzică, proful de muzică a zis să facem o formație a clasei, cu mine la acordeon. Am avut un spectacol la un club într-un sat, am mers pe jos, eu căram acordeonul din greu, nu am mai vrut. Tata mi-a luat chitară, direct electrică, stație, acum căram și mai mult. Dar în două săptămâni, am învățat tot ce știau colegii. Era o trupă de elevi Poseidon la Călan, mergeam la repetiții să mă lase în pauze la orgă. Așa a intrat microbul.

În Brașov am venit când am intrat la facultate, în '83, a urmat armata, apoi primul an de Facultate de Mecanică – secția Autovehicule rutiere. De cum am venit în oraș, am mers la Casa de cultură a studenților, să văd ce și cum se cântă. Conexiuni erau la început, m-au întrebă la ce știu să cânt, mi-au dat chitara a doua și a început tăvălugul. Cânta foarte bine studentimea atunci – când am văzut Celelalte Cuvinte, mi-a căzut basca, dar asta ne-a impulsionează și am muncit până aproape i-am ajuns. La Festivalul Artei și Creației Studențești urcam cam pe același loc, și cu Kappa din Cluj împărțeam podiumul.

La F.A.C.S. am cântat și cu Axiome, de fapt i-am refăcut, pentru că existau dinainte de a ajunge eu la Brașov, apoi s-a încheiat capitolul Conexiuni și am făcut o fuziune cu Axiome, trupă încă studențească. În fiecare an, am avut evenimente frumoase, mai mereu am câștigat Locul I. Plus tabere studențești, vara cântam și în restaurant, în Poiana Brașov. Dar și din Axiome au plecat cei care au terminat facultatea, și din Conexiuni, cei care am rămas am continuat împreună – noi

eram încă studenți. A venit Revoluția – eu am primit repartiție la Călan... Dar când a venit vestea că se refac Conexiunile, a doua zi am fost înapoi la Brașov – cu copil, soție, bagaje, să reconstruim rockul românesc, haha.

În '93 a venit primul disc, dar înainte, din '90, am muncit de-am rupt. Am luat gazdă în Brașov. Aveam sală de repetiție, acolo eram tot timpul, zilnic 4-6 ore cel puțin, festivaluri, era ca la serviciu. Am avut acea perioadă bună, în '93 – '94, în '95 au fost remanieri, fără mine și Florian. Eu am intrat în Grup '74, am pus și bazele acestui studio. Și așa am prins un turneu cu Florin Piersic, a scos o casetă la Timișoara, a zis că nu pleacă fără echipă acolo. Când am intrat în Studio Recording, am zis că asta vreau și eu. Erau doi prieteni care vânduseră casete, apoi au vrut să aibă și producția lor de muzică. Acolo l-am dus pe Marius Dragomir cu *Party in Transilvania*, cu care a rupt. Așa am făcut și eu eforturi să mă dotez, practic de atunci activitatea mea principală a fost studioul.

Am continuat cu Grup '74, apoi cu Albiter Blues Company, apoi iar Conexiuni, când cu *Lumea marionetelor*. O perioadă în care a mers și n-a mers trupa; Solo a plecat cu Bosquito, Florian pe drumul lui, iar ne-am adunat, s-au mai încercat tot felul de formule. În paralel, am făcut Fernet – Sandu Albiter se mutase la București – deci am mers mai pe blues. Am prins ceva ce ne-a impulsionează foarte mult – toate reclamele făcute pentru berea Aurora le-am transformat în piese. Concerte la festivalurile berii, atunci am scos și discul, care i-a plăcut lui Cristi Tabără, ne-a adus la ziua lui, și acum mai cântăm... Iar acesta e ultimul disc, editat anul trecut în noiembrie, exact un an am lucrat la el. Practic, Gabi Stan a fost naș: am fost cu prima piesă la el, mi-a făcut un desen, așa a urmat cu fiecare, mi-a zis să îl fac până la capăt. El a pus și numele *Eva*, eu voiam doar *Ea*, a mai ajustat unele titluri... așa a ieșit!

Fiul meu – Vlad – a crescut pe lângă mine și muzică, are și el studioul, sub al meu. L-am injectat și pe el, dar față de mine, el a studiat pianul mai profund, e mult mai bun. Din clasa întâia până într-a opta, a avut timp să învețe chestii tari. Apoi a trecut la percuție, de la 14 ani a cântat cu noi, cu Fernet, că se tot schimbau toboșarii. Și-a dat drumul, a studiat mult singur, dar și la Școala Populară, a prins drag de tobe. A făcut și cursuri de perfecționare cu Dave Weckl, am fost cu el prin Serbia, Croația, Germania, la workshop-uri cu mulți bateriști buni. Acum suntem o apă și-un pământ, ne înțelegem din priviri.

El face mai mult muzică de film, colaborează la tot felul de producții, cu tot ce se cere – dance etc., mai vine și aici sus să

lucreze, colaborăm. Așa au apărut și cele două discuri ale lui – acu' 3 și 5 ani. Ele sunt discuri de tobe – asta e elementul principal, dar de fapt e un fusion reușit, zic. Mai întâi a venit cu părți de clape, cântate pe metronom, apoi a adăugat tobele bătute, așa a vrut el; de obicei trage din prima. Eu am mai tras chitare și basuri peste – i-a plăcut.

Pe pereții studioului aveți câte ceva din ce am lucrat, dar nu sunt toate discurile... Doar cele editate și la care am avut o contribuție, nu cele doar masterizate... Coco, Grup '74, Mekanik Șef, un tribut jazz (fac multe sonorizări live, inclusiv de muzică simfonică), Conexiuni, Compact – dublu discul din concert la TNB, Dinu Olărașu, Axiome. Am câteva CD-uri cu un mare basist și contrabasist jazz – Pedro Negrescu, Marius Dragomir, master-ul de la reeditarea Sfinx – *Lume albă* de care te-ai ocupat și tu cu Soft Records, la fel *Discul emigranților*. Sunt multe materiale venite de la Romulus Arhire și Soft Records.

De-a lungul timpului, am pus la punct o instalație de sunet de care era mare nevoie aici. Așa că am văzut multe concerte și am constatat că sunt foarte mulți instrumentiști buni la noi; din păcate, unii au murit, alții au plecat prin alte părți... dar au rămas mulți, din fericire. Fiecare are ceva personal – trebuie să știi să iei latura bună, să scoți ce e mai bun din ei. Uite-i pe FusionCore, îi știu de la început... nu sunt la curent cu toți, dar sunt destui... Există școli de muzică, dar până la urmă nu e teren de joc, aici e problema, de aceea foarte mulți pleacă din muzică în alte nișe, fac altceva, muzica ajunge pe locul 2.

În 2008, mi-a venit ideea să mixez muzică în sistem 5.1, am făcut și un DVD promoțional, deci nu pentru piață. Am făcut 2.000 de bucăți de împărțit, ca să se afle, să am comenzi... Dar lumea, deși mulți au home-cinema la televizor, ascultă de fapt stereo, care nu e un surround adevărat... Am organizat o prezentare de trei zile, care s-a soldat și cu participarea unor trupe. Florin-Silviu Ursulescu a prezentat, a făcut și interviu cu mine, totul filmat. A ieșit acest DVD – *25 de ani de rock în Brașov*, e și pe youtube. A ieșit un material frumos. Am mai fost la prieteni cu sistemul 5.1 – le-am arătat, nu aveau. De exemplu, la Queen – *Another one bite the dust*, acele efecte sunt quadro, în boxele din spate, muzica era în față. Apoi ultimul Linkin Park, unde nu erau multe efecte. În rest, nu prea am mai ascultat; doar când am montat un sistem Bose la cineva, avea un DVD de probă și am putut testa. Am prins vreo două concerte să sonorizez, pe care le-am și filmat – a ieșit frumos cu viori, parcă erai în mijlocul trupei.

Aria Urbană, electro-rock de top

<https://youtu.be/iA0rXwexNg?si=rvTVDjLs9TjuFNux>

Grup electro brașovean (cel mai des prezent în filmele „Remix” cu muzica de sub Tâmpa, ilustrând inclusiv genericele) își are începuturile în anul 1999, când Radu Mihai aka Dermon a pornit sub numele Floodgate. De-a lungul timpului, numele și componența s-a schimbat. Cu Adrian Mihai aka Amo, activează sub titulatura Comitetul Central, inclusiv după venirea din 2001 a membrilor

Daniel Rusu, Toni Samson și Adina Răducanu. După plecarea lui Amo, trupa se numește Smoker's Delight, până în 2003. De atunci, grupul se stabilizează la Aria Urbana. Componență: Dermon (claviaturi, percuție), Toni (voce), Dani (bass), căroră li s-a adăugat din 2007 chitaristul Marius Muntean aka Sikorsky. De-a lungul timpului, au mai colaborat cu DJ Nemo (2004 – 2006).

Dani a cântat rock până în 1999, iar Marius a activat cu trupe metal precum Code Red (sau live electronics în Round Sound, cu DJ Nemo și D'Ani). Toni a adus expresia hip-hop, cu antecedente și experiențe încă din 1996. Dermon a lansat albumul solo „Against” (2005); în același an, a

remixat o piesă Omul cu Șobolani. Comitetul Central a obținut locul trei într-un concurs al emisiunii „Klub Bizzare” (Atomic TV), dar și premiul pentru cea mai bună piesă drum & bass.

Funky Way a fost selectată pe compilația *Couleurs de Bucharest* (2001), promovată și de un videoclip. Smoker's Delight au apărut în 2003 pe culegerea lansată cu ocazia unui concurs organizat de Radio France International / Delta RFI, cu piesa *Ignorance Is Bliss*. În această perioadă, Amo a organizat ani la rând, la Brașov, Festivalul „Dracula PC Party”. Discografia oficială cuprinde albumul *Urbanofonica* (2008, Fabrica De Muzică, prezentat în concert, pentru emisiunea „Remix – Rock Forum”, anul următor, în celebrul club Silver Church, în București), realizat cu sprijinul lui Alexandru Dan (tobe), Vali Ungureanu (tabla), DJ Nemo, DJ Wiz (scratching) și Jay de la Shy Beatz (voce). În 2015 apare producția în nume propriu *Existări*.

Remus Miron, recuperatorul și arhivarul muzicii românești!

<https://www.youtube.com/c/MironRemus>

Mi-am făcut propriul brand – „DJ Techno's Conference”, inspirat de la o conferință internațională a unor oameni care vorbeau despre acea cultură. Nu se regăsea însă la noi... Totul fără a fi manipulați. Așa și eu – nu am vrut să manipulez, ci să educ; un DJ trebuie doar să sorteze și să ofere, lăsând alegerea oamenilor liberi. Să se regăsească apoi ca stare, ca suflet, ca gen de om, într-o muzică sau alta. Partea underground a fost dintotdeauna sinceră, fără conjuncturi comerciale. Și sper să rămână pentru totdeauna un mediu sincer de transmitere a unor emoții. Așa ar trebui să fie și în zona mainstream, numai că se fac compromisuri, pentru că

La Revoluție aveam șapte ani, tata copia și reda diverse fonograme, adică înregistrări – muzici obscure, le asculta cu volum scăzut, să nu fie auzit și turnat la securitate. Așa am început și eu, încercând să expun muzici de nișă, să le dau mai departe. Tinerii aveau diverse îndeletniciri, eu îmi împărțeam timpul între înotul de performanță și copiatul benzilor și casetelor. Uneori, reparam sculele care se stricau. A trebuit să învăț abc-ul – circuite electronice ș.a.m.d. Mixam sursele fizice prin tăiere de bandă... Nu am avut de unde învăța, am descoperit totul involuntar; tata mă mai oprea, că mai stricam diverse... Am reacționat reparând, cumpăram piese din banii mei... Noțiunile de mecanică fină și de electronică mai rudimentară au devenit normale pentru mine, atunci un copil... acum e SF!

Un pas în plus – acum 25 de ani, am demarat o mișcare (muzicală) electronică locală: difuzam muzică tinerilor care veneau și dansau, numai că era muzică underground, nu de discotecă, dance. Eram doar un simplu colecționar de muzici obscure și necunoscute și am fost recomandat de anturaj – m-au convins că trebuie să pun muzică, pentru că vin și alții din țară cu aceeași pasiune. La Cluj a apărut mișcarea electro de la Hoiia, dar și la Timișoara – au fost primele de muzică electro mai underground din țară. Se manifestau mai profesional. După punk etc., a venit rave-ul din Anglia și a explodat. La Cluj era CRS – Cluj Raving Society – organizația lui Horace Dan-D (Horațiu Dumitraș), funcționează și acum, erau evenimentele „De la Hoiia”, el aducea artiști din țară, pe care noi – la rândul nostru – îi chemam și aici, la Brașov. Deci erau evenimente prin schimb, fiecare organiza local și ne invitam reciproc. Problema mare era să găsim sala, clubul unde să fim lăsați să facem... mai ales că noi nu aveam program de discotecă. M-am întrebat de Aria Urbană, care ziceai că ți-au plăcut. Și ei și alți brașoveni underground s-au chinuit să cânte într-un club, pe o scenă, dar nu venea decât publicul de nișă din generația lor. Și era greu să ți se dea o sală, de la cartierul Steagul Roșu la Teatrul Dramatic. Altfel, avem și noi tineri care au făcut ceva la nivel național – la București, de exemplu.

artistul trăiește, prestează, trebuie să vândă din ce creează el. La underground e altfel, totul ține de hobby. Să implici pasiunea ta pentru a crea, a scoate ceva, necondiționat, nimeni să nu te poată opri ori influența. Eu am sentimentul că nu pot fi oprit din ceea ce fac!

Am susținut mișcarea muzicală brașoveană prin prezența mea, însă cel mai mult m-a interesat să fiu activ în a promova această mișcare locală. Când am un eveniment, încerc să arăt ceea ce este hard-bop, future jazz, un subgen din jazz corect și coerent. Pentru că sunt multe evenimente care invită mereu artiști digerabili. Înghițeam asta acu 20 – 30 de ani, dar după ce sapi atâta și afli o altă lume decât trendul de la nivel mondial, local, nu te rupi dar încerci să o corectezi, să ajuți prin niște fonograme pe care să le arăți. Ceea ce ar trebui să facă fiecare – să fie un curator și să își regăsească personalitatea în muzică, căutând și nu consumând ceea ce e peste tot, în topuri, ceea ce i se dă. Pentru că acel lucru e o medie generală a tuturor preferințelor, nu are cum să îi reprezinte pe toți, iar tu te vei plafona în acel mediu, nu te vei pregăti și evolua. Iar la un eveniment de nișă vei obosi, ți se va părea prea greu – e ca în sport. Dacă nu te duci antrenat la o competiție, îți va fi greu; așa și în cultură – cu cât ești mai bine pregătit (dar nu dopat, să fentezi antrenamentul) vei avea o viziune de ansamblu asupra tuturor genurilor.

Cultura DJ-ilor în România nu a existat datorită comunismului. DJ-ingul s-a născut afară prin samplingul / folosirea înregistrărilor occidentale de nivel foarte ridicat (jazz, dansabil etc.). Iar România nu a avut o astfel de producție largă, tematici ritmice din care DJ-ii să își facă beaturi și să combine pentru noi trackuri. A fost foarte puțin, era arhi-cunoscut și toxic. Mi-am pus problema de ce noi nu am avut? Dar tot săpând, am descoperit că românii chiar au avut o generație de aur în anii '70 – '80, când înregistrările nu au trecut de cenzură. De fapt, de factorii decizionali care să le permită producția, era pur și simplu ignoranța sau erau înregistrări mult prea vizionare. Ele nu (le) erau difuzate nu pentru că ar fi fost împotriva sistemului, ci pentru că erau lungi, nu puteau fi încadrate, nu aveau sens, dezvoltarea din temele lor era greu de înțeles.

Cu timpul, am citit cărți de-ale voastre, ați prezentat fragmente de filmări care nu erau dintre cele oficiale. Ce m-a îndemnat să merg și mai departe – muzica nu poate fi povestită și citită, trebuie să o auzi, dar unde e originalul de ascultat în condițiile tehnice cele mai bune? Nu era datoria muzicienilor să se ocupe, ei au dat / creat / transmis. Sistemul cultural de la vremea respectivă trebuia să salveze, să împartă / promoveze, așa cum a făcut-o cu muzica populară, lăutărească, rockul gri de cartier (popular), care a avut menirea lui și a scăpat. Dar pe lângă muzica aceasta, arhicunoscută, a existat și o mișcare rock progresiv, nocturnă, de nișă, unde oamenii își căutau libertatea de exprimare și o găseau doar prin această muzică.

Din păcate, săpând ani de zile, am văzut că muzicienii progresivi... erau plecați în diaspora din acei ani '70, deci și-au luat adio de la tinerețea lor exprimată în acele muzici, pentru că nu au găsit un loc de a se manifesta cu valorile în care credeau ei. Puteau să se inspire de afară, să confere o notă românească, dar sunt exemple izolate – ca dop de refulare. „Băieții” te lăsau să cânti și așa ceva ca să fie liniște pe zonă. Toate acestea trebuiau salvate, cu atât mai mult în acele condiții grele; generația noastră nu are nici o scuză acum, când ai totul la îndemână. Și ei încep să dispară, trebuie căutați cât mai repede. Eu iau informații de la ei – cine, unde, ce arhive, pun totul cap la cap în ani de zile. Ce scot eu nu se află pe niște rafturi – hai să le producem. Nu, fiecare minut, uneori secundă de sunet are în spate o întreagă elaborare – identificare, găsim, restaurare, transfer, producție în sine, după ce ai strâns tot.

Apoi mai e de pus și într-o ordine, exemplu: din Cluj Experimental Quartet, apoi Q 1, Q2; Modal Q au fost nu știu câte formule, Ethos din Oradea vreo două, urmează Gramofon cu două formule. Adică o altă perlă autohtonă, de la Timișoara – nișa o știe pentru discul *Spirale*, înregistrat de cvartetul pianistului Paul Weiner; dar ei au avut mai înainte un material și mai dens, l-am găsit, era pierdut, au avut două formule. S-a refăcut grupul cu Doru Apreotesei, a rezultat Post Scriptum – mainstream. Nu știu ce fac studenții noștri azi... Dar pe vremuri își construiau instrumente, le importau greu de tot, la fel discurile de ascultat; la școală învățau doar muzică clasică. Cu știința asta ei adaptau, exprimându-se în jazz și rock.

Eu am numit-o inovație – în lipsa unor informații corecte, libere, ei au recuperat un ecart, un gol mare. Ceea ce m-a determinat să salvez acel patrimoniu, cu acordul autorilor – aflați la o vârstă înaintată, prin plecarea afară și-au luat adio de la acele amintiri și speranțe ca vor putea fi recuperate și redade (fie și fără interes comercial). De unde și seria pe care o produc – „Romanian Series Unearthed”, muncă care reprezintă voluntariatul meu – să ajungă la toți melomanii. Eu nu promovez, dar provoc românii să caute și să descopere, să simtă calitate, cu un mic un efort de identificare și decelare a anumitor muzici.

Un prieten a descoperit patru discuri acetate cu înregistrarea unor studenți de la Universitatea din Illinois... La vremea aceea, în 1950, l-au avut invitat pe maestrul George Enescu pentru a dirija și a susține un work-shop, în care elevii la muzică au repetat cu el lucrări de Brahms, urmând să le cânte în sala de concerte a Universității. La un moment-dat, tot căutând, a găsit pe net o licitație cu aceste acetate, mi-am dat seama de valoarea lor. Prima dată s-a speriat de preț, a trebuit să facem o chetă, a trebuit să convingem vânzătorul din State să oprească vânzarea, să putem să îi achităm un avans, altfel nu aveam șanse la alți colecționari. L-am convins în acea noapte că vom achita, a fost o chetă la care au participat mulți. Au răspuns vreo 250 de persoane!

Apoi am produs caseta, după o complexă procedură de transfer – de pe acele discuri de aluminiu învelite în lac. O înregistrare originală a lecției în clasă a maestrului, vorbind în engleză – o premieră, eu niciodată nu l-am auzit așa, doar în franceză. Din păcate, nu cred să fi fost înregistrat vorbind în limba română. El a devenit cunoscut în lume datorită americanilor, pentru că a fost foarte difuzat în perioada de explozie a radioului. După moarte, comuniștii l-au promovat mai mult,

folosindu-se de numele lui, mai mult pentru a arăta câtă libertate era în regimul comunist. Noi avem o mare rușine, că nu l-am apreciat aici cât a trebuit. În anii '20 – '30, când scria aici, chiar anii '40, nimeni nu l-a ajutat! Am găsit interviuri din 1912 sau 1929 cu el, când avea probleme să cânte la Brăila!

Reacții de pe piața internațională la muzica românească? Am un feedback primit de când am încercat să pun în circulație pe teritoriul altui stat aceste descoperiri. Am remarcat că, pentru străini, rockul progresiv românesc are o influență latină; pentru ei e un rock mai exotic, îi zic eu. Toți cunosc muzica anglo-saxonă, dar nu se știe despre rockul argentinian, brazilian, chiar italian. Curentul latin (fusion-jazz) e deziderat, de nișă... pe care o știu doar cei care l-au trait atunci – e o slabă apreciere și o devalorizare a sa, nefiind la îndemână. Iar noi trebuie să corectăm aceste informații. Pentru că am avut muzicieni foarte mari, care au importat și s-au manifestat aici în diverse evenimente, rare și greu de explicat – case de cultură, Club A, festivaluri studențești... Nu era mereu aproape „Cântarea României”!

Phoenix au avut șansa unei alte abordări și audiențe. Dar au fost și alții buni. Trebuie să reparăm istoria, să le dăm și acestora o șansă – să vedem dacă muzica lor a trecut testul

timpului. Așa că fac un test, cu ce pot, cu ce nu e foarte uzat, să aduc în condițiile tehnice ale zilelor noastre. Rockul progresiv românesc e exotic pentru străini, zic eu, dar mi-au scris să îi ajut să ajungă și ei la el. Și s-au mirat să audă aceste piese de aici; te și crucești cât de mult rău s-a făcut prin omisiune.

Eu am descoperit o formație jazz-rock brașoveană – Nimbus! Chiar acum lucrez să restaurez ceva înregistrări. Mi-am dat seama că oamenii erau de pe altă planetă, studenții brașoveni erau atât de bine pregătiți – azi ar fi o muzică prea avansată pentru pregătirea și cultura muzicală a oamenilor. Cântau în formulă de octet, au participat la festivalurile de jazz de la Brașov și de la Sibiu, în anii '80. De fapt, mai citisem despre ei, dar nimic de ascultat. Grupul a fost format de chitaristul Mircea Soare (care nu mai e printre noi), nu există nimic oficial în arhivele naționale; în schimb, în cele private am aflat piese trase în sălile de concert. Sunt atâtea astfel de înregistrări, care zac în colecții private, pentru mine documente fonografice extrem de valoroase, de conservat pentru viitor. Acelea reprezintă o bornă kilometrică a unor muzicieni români cu o pregătire de un anumit nivel – exprimat în acele înregistrări, fără de care astăzi nu ai putea să dovedești că au existat. Atenție în noiembrie, când lansez în seria „Romanian Series Unearthed”: Gramofon, Experimental Q2 și... Marius Popp – au rămas după el adevărate comori, de exemplu muzica de film!

Dan Cojocaru în Timpul chitarelor brașovene

Eu sunt din generația decreștelor, născut în '68, iar muzica am descoperit-o spre sfârșitul gimnaziului, mai ales în liceu. La Brașov era obligatoriu biletul la concertele simfonice, în fiecare luni, la Filarmonica „George Dima”, apoi am văzut câteva spectacole de estradă. Și am auzit câteva voci cu mare succes atunci. De exemplu, Doina Limbășanu – în arhiva TVR găsiți sigur șlagărul *Cerul meu curat*, dar era și Rodica Moianu (ulterior a făcut și film) – de o frumusețe izbitoare – care se spunea că ar fi fost iubirea lui Gaddafi, liderul Libiei atunci.

În clasele a IX-a – a X-a am început să descopăr rockul, care la noi era prezent în restaurantele din Poiana Brașov. Acolo cânta în primul rând Grup 74 cu Sandu Albitser. Care a avut grijă să își ia mereu băieți frumoși, astfel că formația asta dădea iama prin liceele de fete – Șaguna, Filologie. Tot în Poiana Brașov cânta o voce foarte plăcută, era învățător – Adrian Irimescu – coleg de cancelarie cu mama mea, băiat mai zurbagiu; maică-mea l-a salvat de la câteva mici scandaluri.

Dar rockul pe care l-am îndrăgit la maximum atunci a fost cel al grupului Conexiuni, pe care l-am cunoscut prin imnul

(neoficial) al liceului meu – „Andrei Șaguna” – *Mai rămâi puțin*. Nu mai vorbesc de super-balada *Tu!* Conurenții lor erau Axiome din Zărnești, dar cred că tot Conexiuni au câștigat acea competiție locală și s-au impus la nivel național. Din anii aceia am rămas cu o amicitie până astăzi – Victor Solomon, probabil cel mai important chitarist dat de oraș.

Nu aș vrea să-l uit pe Victor Socaciu, pe care l-am cunoscut printr-o verișoară, profă de biologie. Am fost la câteva cântări ale lui, până să ajungă în Cenaclu, și dintotdeauna mi

s-a părut o voce foarte importantă, aparte, un om consecvent cu ceea ce a simțit toată viața – o personalitate de stânga, cu mesaj, care mereu a lăsat loc patriotismului autentic.

Prin '92-'93, am ajuns la o Mediatecă impresionantă (colecție de discuri), fondată în 1991 la Universitatea „Transilvania” de un pianist belgian, Norbert Detaeye, un fond cultural de anvergură unică pentru o universitate. El preda și niște cursuri speciale studenților din Brașov. Acolo erau și cele mai tari concerte de jazz, pe lângă cele de la festivalul care se ținea la Teatrul Dramatic. Jazzul a fost pasager pentru mine, prin festivaluri; prin '91, aveam împreună cu doi studenți din București o firmă și am reușit să sponsorizăm un concert, pentru noi o mare mândrie. Era vorba de o trupă cu legenda- rul nostru baterist Eugen Gondi – am alocat niște fonduri pentru venirea și cazarea formației la Brașov.

Victor Solomon și-a lansat într-o emisiune pe care o făceam la radio, în 1996, proiectul și discul Solomon Band. Ulterior, l-am cunoscut prin el pe Radu Almășan – ei cântau într-un restaurant șic din Brașov, de unde ulterior s-a născut formația Bosquito cu toți membrii brașoveni. Dar tot primul său grup de succes îmi rămâne cel mai aproape de suflet. Cred că cel mai important moment pentru formația Conexiuni a fost concertul ei din deschiderea recitalului Europe la Brașov. Cine a fost acolo a văzut una dintre cele mai importante formații românești din acei ani, într-o desfășurare de forțe cum nu a mai existat, cu nimic mai prejos ca Europe. Victor Solomon și Florian Stoica au fost desăvârșiți.

Marian Gîlea – Zilele și nopțile de Jazz și Blues ale Brașovului

<https://brasovjazz.ro/>

Dacă Jenny Brăescu a ajuns la jazz prin clubul condus de Alexandru Șipa, primul contact al lui Marian Gîlea cu această muzică s-a datorat doamnei jazzului românesc. Era student, la jumătatea anilor '90, și lucra noaptea la Radio Brașov – digitaliza muzică pe CD-uri. Și o întâlnea pe Jenny care venea să susțină emisiunea de jazz duminică seara. Apoi s-a angajat, după 2000 a fondat publicația *Zile și Nopti*, a înțeles ce se întâmplă în oraș, evenimentele – deci și festivalul coordonat de ea, de unde și colaborarea...

„De acolo a venit și ideea noastră. După ce Jenny a renunțat, ne-a predat cumva ștabela și a venit la noi cu un catalog de la Festivalul de Jazz de la Montreal: „Mariane, asta-i biblia!”. Chiar ne-a ajutat, ne-am inspirat de acolo în ce am făcut aici. Și nu e vorba doar de muzica în sine, ci de experiență trăită, ce simți și trăiești în timpul evenimentului. De acolo ne-a venit ideea zonei pentru copii cu instalații muzicale, ateliere pentru copii, să creștem o nouă generație. De aceea, multe evenimente ale festivalului sunt gratuite, pentru a fi descoperite de cât mai mulți, cum s-a întâmplat și cu noi la vremea noastră. A fost un cumul de factori care a dus la decizia noastră de a organiza și evenimente la Brașov. În 2012 nu se întâmpla nimic, hai să facem noi. Am văzut că jazzul era o nișă, de unde – de la a doua ediție – schimbarea numelui în Brașov Jazz & Blues Festival, să îl creștem.

Eu sunt din Hațeg, în '93 am venit aici la facultate. Prima dată am fost la spectacolele de la Filarmonică, la Casa Armatei. Țin minte un concert al suedezilor de la Europe pe Arena sportivă „Ion Țiriac”; mergeam constant la „Cerbul de Aur”, n-am ratat nimic din 1993 încoace. Pe sufletul meu, în 2008 – Simply Red. Apoi, în 2019, Ronan Keating. Am mai avut legătură, prin *Zile și Nopti*, cu Sandu Albitser. El ne-a sunat, voia să se promoveze cu firma de sunet, apoi ne-am împrietenit...

Sunt două-trei școli de muzică în Brașov – SoundBox și încă vreo două. Cu aceștia avem parteneriat, de când am ieșit

cu festivalul, ei se ocupă de ateliere pentru copii – muzică, voce, pian, chitară, tobe. Dar mai sunt școli de trupe de rock. Noi am găzduit trei trupe cu membrii de 14-16 ani, inclusiv în Piața Brassai și în parcul central. E foarte important – ne-au spus de la Școala de muzică – ca un copil să și urce pe o scenă; m-am cunoscut și cu câțiva părinți care mi-au povestit despre cât de încântați erau copiii – nu voiau în concedii ca să nu piardă festivalul. Peste nu mulți ani, atenție, ei vor fi publicul nostru!

La Montreal e festival de jazz, dar acolo au cântat: Roger Waters, Simply Red, Goran Bregovic. Deci e o sărbătoare a muzicii, pentru că e riscant să aduci doar jazz! Așa că nu avem o problemă dacă puștii cântă preluări după Judas Priest sau Deep Purple. Pentru noi, e important momentul 2020 al festivalului. Până atunci, după modelul Jenny Brăescu, festivalul se ținea la Teatrul „Sică Alexandrescu”. Pentru 500 de oameni pe seară. Pandemia ne-a ajutat, pentru că în septembrie 2020 nu am putut ține concerte decât afară. Hai! Altfel nu aveam curajul să ieșim cu trei – cinci scene; e mare diferență, dar pande-

mia ne-a încurajat să ieșim în aer liber și să creștem, să fim mult mai vizibili. De la 2.000 de oameni în total la 20.000 de oameni. În 2021, au fost mai multe scene – condiție obligatorie să încurajăm scena locală jazz, blues, rock. Tot ce am găsit am adus, au avut scena lor. E fain pentru cei mici să poată cânta pe o scenă mare, să fie validați; fiecare aduce fanii, profii, prietenii, familia. Să nu uităm că suntem cei mai vechi, dar de 4-5 ani se mai face „Transilvania Blues Festival”, în rest sunt cele folk.

Scena locală are câteva trupe consacrate care nu pot lipsi, cum e Fernet Blues Company, acolo sunt profesioniști. Ei cântă de zeci de ani. Mai avem o trupă cu care am început festivalul – FusionCore, cei care au deschis concertul Jan Akkerman; de altfel, din 2011 au cântat la fiecare ediție, sunt peste nivelul orașului, așadar contează la nivel național. Și au reușit să se păstreze în aceeași formulă. Aceste două trupe sunt consacrate, au și public. Mai e un chitarist foarte bun, o solistă care studiază la Conservator – a câștigat „Vocea României – Junior”, încearcă să își facă trupă. E vorba de pasiune, pe modelul FusionCore, totul e să nu renunți.

La Montreal ajung două milioane de oameni. Noi avem momentan cinci scene în piețele Sf Ioan și Brassai – După ziduri –, plus două în parcul central, plus bisericile fortificate. Spațiile sunt limitate (500-1000 locuri), ne-am întrebat cum mergem mai departe? Avem și aeroport acum. Visul meu e să găsim spațiu ofertant. Spațiul unde au cântat Europe, terenul de sport al Liceului Honterus, deci vorbim de 10-12.000 oameni. Dacă ne reușește, va fi o schimbare de mecanism. Ne va trebui un cap de afiș care să aducă atâta lume. În 2024 vrem o expoziție foto cu istoria jazzului și a bluesului la Brașov. Pentru că avem tradiție încă din interbelic. Sperăm pentru aceasta la un parteneriat cu Muzeul de Istorie; de asemenea, o expoziție care să găzduiască artiști fotografi cunoscuți, consacrați pe live. Vedem cum se aliniază planetele.

Prin Petra Acker curge muzica Brașovului

<https://www.youtube.com/c/PetraAcker>

Petra Simone Acker este mai mult decât o solistă născută și crescută în Brașov. Cu o experiență muzicală vastă, formată în timp în România și în străinătate, rămâne de descoperit publicului larg. Ocazii să o vadă pe mari scene au tot fost – „Stufstock”, „Fânfest”, „Peninsula”, dar și „Vocea României” (2014). Afară – în Germania, Austria (festivaluri de jazz, clubul Porgy & Bess), Ungaria, Londra, Bratislava... Arborele genealogic al familiei sale (cunoscut până în secolul al XII-lea) este înnobilit muzical de câțiva compozitori, inclusiv Dieter Acker. Background muzical conștient: Când avea șase ani, mama ei, Ingeborg Acker, a înființat un ansamblu vocal instrumental, pe lângă care a crescut – „Canzonetta”.

Când a evoluat suficient, Petra a cântat cu trupe la înființarea cărora a participat: The Others, Tep Zepi, Chillli Familli, Tzuc & Petzi... În ultimii ani, a compărut alături de „Music for your soul” (solo acustic) Petra & the Band respectiv Acker Trio (cu performanții Michael Acker – bass și Albert Tajti – claviaturi). În 2016, a ajuns la New York pentru a înregistra un album de jazz cu muzica lui Billy Taylor. Pe lângă performarea propriu-zisă, solista profesează într-un work-shop numit „Circle Sounds”, o combinație de circle-singing și body-percussion: o tehnică de a cânta improvizat spontan, în grup, pentru participanți cu / fără educație muzicală. În 2024, Academia de vară „Kronstadt” (a șaptea ediție, în prima decadă a lunii august) o va fi avut probabil printre trainerii.

Petra se mișcă nonșalant cu o voce profundă, aptă să producă surprize la tot pasul; nu întâmplător, dat fiind pe de o parte timbrul, pe de altă parte formarea de-a lungul deceniilor de la muzica clasică (în registrul sopran) la gospel, funk, rock, jazz, soul, R'n'B, electro, muzică tradițională. De unde și varietatea (până la exotic) a compozițiilor sale (inclusiv un music-hall cu tot cu libret). Iar creativitatea ei e multi-direcțională, presupunând și orchestrații / aranjamente, producție muzicală... În pandemie s-a relocat de la București la Râșnov, online-ul ajutând-o să colaboreze internațional.

Dan Zaharia... de Kronstadt spre Rockstadt!

<https://rockstadtextremefest.ro>

Am ascultat muzică de mic, peste tot. Ai mei audiau Radio Europa Liberă, acolo se auzeau și piese muzicale; după Revoluție, am văzut retransmise pe TVR 2 câteva concerte mari – de exemplu Rod Stewart. M-am îndrăgostit din prima. Pe vremuri, în Rectoratul Universității erau concertele mari din Brașov, prietenii mei cântau în trupe. Apoi s-a deschis Groapa cu Bere, unde veneau formațiile mari mainstream – Iris, Holograf, Compact... Deci am avut contactul cu această muzică rock de mic. Inclusiv cu trupele din Brașov – Pansament, Another Sad, False Reality... Pe Conexiuni i-am plăcut mult, pe Grup '74 i-am prins pe la Costinești, de fapt se lăsaseră.

Mai era festivalul de jazz de la Teatrul Dramatic, apoi clubul Blue Train, eu consumator. Apoi mi-am încercat și eu norocul: la început, am avut un club rock numit Crossroads, acolo mi-am făcut ucenicia. S-a lăsat cu un faliment răsunător, că nu ne pricepeam cu organizarea, nici cu partea de bar, de club... Am pierdut bani, dar asta era ambiția; locația nu a fost bună, nu modul de business. Ne-am mutat în altă parte și am făcut Rockstadt. În 2010, aproape de aici. În acest loc ne-am mutat prin 2015, totul a urmat legat: club mai mic, pe care l-am dezvoltat cu fiecare an – mai dăream un perete și mai extindeam ceva. Scena a fost lărgită de trei ori, am amenajat un backstage sub scenă... Până la urmă, am găsit un spațiu mai mare și am făcut aceste două cluburi – Rockstadt (de rock, folk, jazz, blues) și Kruhnen Musik Halle, dedicat altor genuri mai mainstream.

Când am deschis Crossroads, am îmbinat nevoia cu ce ne plăcea nouă; nu mai era așa ceva în Brașov; trupele aproape abandonaseră, neavând unde să se manifeste. Și a fost o emulație – noi suntem toți prieteni, ne știm demult, a fost un sprijin însemnat și din partea publicului. Logistic, am avut un ajutor – Ștefan Zaharescu aka Buvnitz. El n-a avut la început mare încre-

dere că poate ieși așa ceva la Brașov, dar l-am convins. O dată cu venirea lui – care s-a ocupat de booking – am început să aducem și trupe interesante de afară, apoi legat a venit și „Rockstadt Extreme Fest” la Râșnov și de atunci, cu clubul și festivalul, Rockstadt a devenit brand internațional.

Prima dată am început în clubul Rockstadt cu un festival dedicat trupelor locale, următorul an l-am făcut outdoor. Nu mă pricepeam foarte bine – am cerut sprijin de la Dumitru Sohan, care avea cumva know-how și l-am convins și pe Buvnitz să facă partea de booking. La prima ediție, nu aveam așteptări la mai mult de 700 de spectatori. Dar a apărut o porțiță lăsată liberă de cei care făceau „Ozzfes”t – din aceeași locație cu noi. Ei s-au mutat la București, așa că am făcut noi acolo. A fost și o conjunctură favorabilă: noi făcuserăm ofertă pentru grupul Gojira. Abia cu o lună înainte de festival, trupa a confirmat; dar noi terminaserăm deja de două ori bugetul. Dar riscând, am adus și bani suplimentari să îi plătim, ceea ce a fost un boom – au venit 1.300 de oameni, aproape dublu față de câți speram noi. Și asta a fost o lansare foarte bună pentru brand – de la prima ediție cunoscut și iubit. Am luat atunci premiul pentru cel mai bun festival și de la MetalHead și de la Maximum Rock. Pe lângă votul juriului, a contat și cel al publicului. Chiar aici în spate sunt câteva poze de la acea primă ediție. Primele au fost mai grele, cu ele ne mândrim mai mult – așa am ajuns la maturitate; anul ăsta facem a zecea ediție, primele trei rămân cele mai importante, dar sperăm cu aceasta să facem pasul spre prima ligă, spre lumea cea mare.

Preferințe, la câți au cântat la noi?! Prima clar Gojira, dar sunt multe, cele dragi mie – Obituary, Napalm Death, Behemoth, anul trecut Meshuggah... Prea multe de reamintat pe scurt. Acum lucrăm la tricoul aniversar, pe spate vor fi numele tuturor trupelor care au venit, abia atunci o să îmi aduc aminte. Noi gândim acum la ediția din 2025, tot îmi vin acelea în minte... La început, trupele românești au fost bine reprezentate, apoi – pe măsură ce a trecut timpul – au fost din ce în ce mai puține, din diverse motive. Chiar acum lucrăm să facem loc pentru două – trei în line-up-ul de anul acesta.

Anul trecut nu au fost suficiente curse de avion, anul acesta sigur vor veni spectatori pe calea aerului direct la Brașov; dar clar, cu timpul aeroportul ne va ajuta să creștem festivalul. În 2024, numărul spectatorilor străini e aproape egal cu cel al românilor! A devenit un festival internațional de anvergură – demonstrăm încă o dată că acest turism cultural poate deveni un beneficiu real pentru comunitate. E foarte interesant că vin foar-

te mulți din America de Sud, din America Centrală. E un grup de vreo 50 de mexicani care au rezervat locuri în camping; dar și din America, Rusia, Africa de Sud, de peste tot. E impresionant ce va fi anul acesta. Exceptând Germania, reușim și o premieră – să aducem Big Four-ul thrash-ului german – Kreator, Tankard, Destruction și Sodom în aceeași zi. Sunt mulți fani thrash în America de Sud, deci a contat!

Rockstadt beneficiază de susținerea pe care eu personal o acord celor ce iubesc această muzică prin prețurile mici de la noi (consumație la bar), deci încercăm să minimizăm și prețurile biletelor. Sala mare – Kruhnen – ajută prin ce se întâmplă acolo – mainstream, prețuri mai mari –, iar veniturile sunt investite în rock, pasiunea noastră. Ne gândim la mai multe concerte și prin țară. Am început să organizăm la București în Quantic, la Timișoara în M2, avem în plan să punem la cale concerte și în afara României; iar totul vine de la credibilitatea câștigată de-a lungul timpului cu această pasiune transformată în afacere.

La intrare în club sunt trecute numele celor care au murit la Colectiv, mulți ne erau prieteni, cunoscuți. Le cinștim memoria, de atunci am încercat să facem aici cel mai sigur club din România, am investit oricât a fost nevoie în infrastructură pentru aceasta. Ne-am făcut lecțiile de la pompieri, acum suntem foarte bine pregătiți. Pandemia ne-a învățat să cheltuiem mai puțin, am ieșit mai întăriți, am primit și niște fonduri de la guvern să supraviețuim... Ce e mai interesant – chiar când a început pandemia, am redecorat fațada. Am cerut sprijinul comunității, am cerut câte 100 ron contra un voucher folosibil după trecerea crizei. Ne așteptam la câțiva prieteni, dar a fost un număr foarte mare de oameni care au cumpărat voucherele. Nu doar financiar a fost sprijinul, ci și moral. După aceea, cu ajutorul celor de la iabilet.ro, le-am propus să le punem numele pe fațada clubului alături de trupa favorită, așa a ieșit ceea ce vedeți, o fațadă lăudată de mulți!

Hteththemeth – o redută metal brașoveană

<https://www.youtube.com/user/Hteththemeth/videos>

Grup brașovean de primă ligă pe scena metal națională, Hteththemeth presupune o muzică și un show de-a dreptul eclectic. De la progressive metal la fusion, muzicienii se mișcă cu naturalețe, impresionând și fanii rock din străinătate. Nu în ultimul rând, aparițiile lor au dimensiuni conceptuale, dirijate de frontman-ul Lao Kreegan. Prieten vechi cu Jamm Klirk, au fondat trupa în 1999, la scurt timp oficializând și un prim album – *Ziduri Mucegăite cu Rosturi*. Plecarea lui Klirk obține dezvoltarea conceptului o bună perioadă, aparițiile fiind rare, ca proiect solo, în ambianțe restrânse. În 2010, Lao îl întâl-

nește pe basistul Mihai Koldr Rădulescu și pun la cale dezvoltarea proiectului într-un adevărat spectacol cu exprimare 100% live. De-a lungul timpului, le vor veni alături Robert Cotoros – chitară (plecat între timp), Vlad-Andrei Onescu – claviaturi, Lucian Popa – chitară și Codruț Codrez Costea – tobe.

Cu o formulă completă și competentă, Hteththemeth lansează albumul *Best Worst Case Scenario*, un scenariu pus în scenă după un vechi vis al liderului. Concerte cu apariții teatrale, cu libret, actori și toate cele (la un moment-dat cu 4Tune Quartet). De un deceniu, grupul compare tot mai des în concerte, de multe ori pe scene festivaliere onorante. În 2016, brașovenii dau lovitură, câștigând locul al II-lea la marele concurs mondial „Global Battle of the Bands” (cu finala la Berlin), atrăgând și premiul de popularitate! Câteva luni mai târziu, reprezintă din nou România la „Wacken Metal Battle”.

De anul trecut, noul spectacol „Telluric Inharmonies” (cu premiera la Centrul cultural Reduta din Brașov), acumulează experiență; în 2024, trupa a anunțat semnarea contractului discografic pentru albumul cu același nume cu Layered Reality Productions. Discul este lansat în această toamnă pe parcursul unui turneu național care va continua în primăvară; în același timp, este pus în pagină noul site Hteththemeth.

Zoltan Rapolti și generația următoare: Soundbox

<https://academiasoundbox.ro/>

M-am născut și am crescut în Brașov... De mic mi-am dorit un magnetofon, pe care l-am primit prin '87 de la mama. Așa că aveam benzi cu muzică disco, toate noutățile... iar într-o zi m-am întâlnit cu un prieten, care mi-a zis de rock. Mi-a dat Metallica, Judas Priest. După trei zile, am fost cucerit – mi-a dat și celelalte benzi care lui nu-i plăceau. Deci am descoperit rockul de pe vremea lui Ceausescu, când nu prea aveai acces; dar exista Fonoteca lângă Biblioteca județeană: ascultam acolo ore întregi – ceream albumul, mă așezam pe scaun, îmi puneam căștile... ca la film! Erau puține concerte în oraș – la Teatrul Dramatic veneau trupele mari: Semnal M, Iris, Holograf, Compact... erau și cu trupe locale – Experimental, Test, multe și mărunte, fără condiții tehnice prea bune... și Conexiuni care erau bine-cunoscute!

Trece Revoluția, am început să cântăm și noi, să dezvoltăm trupe mici în hab-ul de la Rectorat. Acolo era dl profesor Munteanu, avea un studio unde puteai repeta sub egida Casei Studenților, astfel aveai șansa să dai concerte inclusiv în țară. Până și Horia Brenciu a repetat acolo! Sau super-chitaristul Mario Țiclea, care a cântat cu trupe tari la București, apoi a plecat în America unde cântă și acum... Era un bec acolo, stăteam să ne vină rândul să repetăm... dar erau și trupe cu garajele lor. Dintre cele mai bune – Thirthing Sun și Ritual Roadmap.

Noi am repetam în Rectorat în '91-'93... am cântat cu Detector, Nations Slum, Orion (preluări după Metallica). Am

asistat începuturile metalului – Pansament, Lotul Național de Hardcore, Mirror '97, Ura de după Ușă, Indian Fall, altele în formare gen Bosquito... Dar mulți au plecat să cânte pe vapoare, în alte țări, trupele s-au tot spart... Mult timp eu nu am mai cântat, dar muzica a rămas în mine. Așa că prin 2000 am cântat cu trupa Ink, vreo doi ani de pop-rock mainstream, când credeam că se poate... apoi altă pauză lungă. Dar iată-mă că fac opt ani de viață trăită prin muzică exclusiv, cine ar fi crezut?

Academia Soundbox este egal cu pasiunea pentru muzică – a mea și a celor care au nevoie... Căutam o sală de repetiții pentru tobele mele, să mai exersez, aici am găsit-o. Era total neamenajată, dar mi-am folosit economiile și am amenajat-o, am cumpărat scule. Apoi am închiriat-o pentru repetiții... până a devenit un hub. Acum avem două săli aici. Hai să mai fac ceva – am predat tobe, apoi a venit ideea să ne asociem mai mulți și am dezvoltat o școală de muzică. Aici se predau ore de chitară, pian, bass, tobe, voce. Următorul pas a fost să înființăm trupe, că aveam destui elevi avansați. Acum sunt 120 de elevi, care învață să ajungă la nivelul de debut cu trupa. Prima formație se numește Sound of Noise, cu membri între 11 și 16 ani; au participat la concursuri prin țară, au venit cu premii... Am început cu alte nuclee de câte 2-3 copii, să continuăm cu alte trupe.

În decembrie 2023, nu mai aveam loc aici, așa că peste drum am găsit încă patru săli, aici sunt trei. În toate cele șapte avem cursuri și repetiții. Și încercăm să le organizăm și noi concerte pe unde se poate – la Centrul cultural Reduta, la cluburi; la festivalul de jazz și blues au scena lor! Câteva zile, orice elev al nostru a putut să cânte. Anul trecut, am organizat „Bate Toba”, o întâlnire a bateriștilor, în sală. A fost frumos, dar dificil logistic – au cântat câteva piese simultan la 20 de seturi de tobe. Anul ăsta vrem să aducem în Piața Sfatului vreo 50 de bateriști, pentru 7-10 piese. Anul trecut a fost și bis, acum vrem să chemăm copii de la orele de voce să cânte „We will rock you”! Alta inițiativă – „Întâlnirea Chitarelor”. A treia ediție va fi în parcul central, după același tipic – chitară acustică, playlist... Le-am postat tutoriale pe youtube, ei le studiază, va fi și o trupă să îi acompanieze. Ideea e ca și publicul să cânte cu vocea – împărțim hârtii cu versurile. Nu pe scenă, ci pe scaune așezate pa iarbă.

Când a crescut echipa profesorilor la toate sculele, am zis să cântăm și noi la festivalul de jazz și blues, câteva piese, de-

monstrativ. Cum să ne numim? The Teachers, normal. Trupa e activă, are repetiții săptămânal; repertoriul e compus din mai multe genuri predate în școală – rock, jazz, blues, funk. Deocamdată reinterpretări cu amprenta noastră, fără compoziții. Și nu neapărat hituri, vrem să fie piese mai de nișă, pentru că e foarte multă muzică bună, care nu e mainstream și merită cunoscută. (În 18 august 2024, au cântat în parcul „Nicolae Titulescu” în formula: Simona și Viviana – voce, Andreea – pian și voce, Justin – chitară și voce, Gyuri – claviaturi, Eliza – bass, Zoli – tobe, n.r.)

Motivația puștilor? Sunt inspirați de marii artiști, fac ce le place; pe vremea noastră, nu vedeam vedetele, doar le ascultam, ei au tot acum, îi inspiră starurile, își doresc măcar o mică parte din ceea ce văd. În viitorul apropiat, vrem să ne extindem spre alte câteva instrumente care sunt

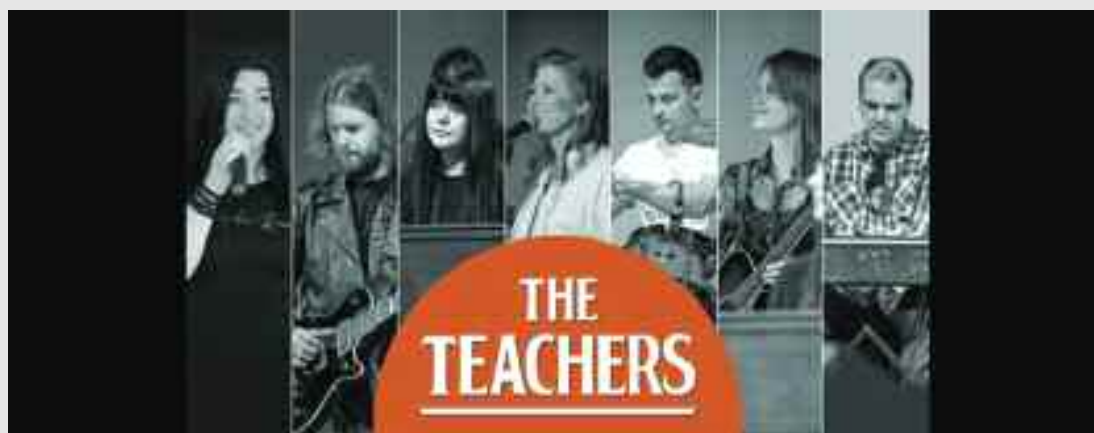
cerute, dar să și creștem cât mai multe trupe – să le dăm startul, ăsta e visul meu. O școală cu multe studiouri individuale, că săliile de repetiție sunt oricum foarte solicitate.

Viața muzicii brașovene se poate îmbunătăți și astfel, dar să nu uităm că de câțiva ani a crescut mult – noroc cu Rockstadt și Kruhnen, unde vedem concerte de foarte bună calitate, artiști deosebiți de rock, metal, blues, jazz. Și muzica clasică e bine reprezentată – sala Patria, Filarmonica, Opera... Festivalul de Jazz și Blues e printre cele mai tari din țară, iar Rockstadt Extreme Fest e de nivel mondial, un mare noroc pentru noi toți.

TAMTAM – un festival de înălțime... culturală

Festivalul a adus la Brașov, deja de la primele ediții din 2019, 2020 și 2021, peste 900 de artiști implicați în mai bine de 300 de evenimente unice, care s-au desfășurat în 11 locații distincte. La primele ediții, festivalul a fost urmărit de aproximativ 120.000 de spectatori. Scopul său principal este să transforme Brașovul în noua inimă culturală a țării și să conecteze orașul la vibrația culturală europeană prin spectacole excepționale și prin investiții în cultură și în comunitate. Este un angajament pe termen lung de a construi o comunitate creativă în creștere – ArtToHeart – conectată la universul vast al celor cinci arte: Muzica, Teatrul, Filmul, Dansul și Artele Vizuale. „TamTam”, un alt festival din Brașov, încearcă să susțină trupele și artiștii locali, oferindu-le o platformă pentru a-și promova muzica și pentru a fi descoperiți de publicul larg. De exemplu, la această manifestare, întâlnim un număr semnificativ de artiști locali sau regionali, iar organizatorii încearcă să promoveze în mod activ muzicienii locali. În plus, în cadrul acestui

festival, au loc și concerte de muzică clasică și contemporană, ceea ce oferă o gamă largă de opțiuni pentru iubitorii de muzică. Evenimentul brașovean, în sine, are o tradiție îndelungată. În general, în Brașov există dorință, voință, public, sponsori și viață muzicală activă și diversă, iar organizatorii de festivaluri încearcă să o sprijine în mod frecvent. Încurajarea trupelor și a artiștilor locali este un aspect important al acestei misiuni și poate fi benefic pentru toți cei implicați – artiști, organizatori și publicul.

Talaba Nimrod, biograful muzicii brașovene

<https://youtu.be/OfghzccapU?si=jKlpNq3BH0Y21XRD>

Sunt clujean, iar din 2000, după Facultatea de Arte, am venit după soție la Brașov. Anul următor, am dat examen pentru postul de profesor, de atunci aici sunt – brașovean cu familia, prietenii, trupa. Parinții aveau colecție de discuri, de acolo mi se trage pasiunea; în plus, Clujul avea multe concerte, iar părinții m-au dus, am ascultat de toate. Nu am avut legătură cu Brașovul până în 2001, dar am cunoscut un liceu la Sfântu Gheorghe, care era plin de rockeri. Prin urmare, cum să evit concertele, trupele, festivalurile lor? Așa m-am regăsit în atmosfera de la jazz, rock, blues, metale grele. Aici nu aveam gașcă, am dat examen la școala de muzică, am studiat chitara jazz cu dl Florin Luca... Am intrat în cluburi, mi-am făcut prieteni în breasla muzicală. Așa am ajuns la Fernet, după o audiție. Acum lucrez în domeniul artistic, profesor la Liceul de Arta, membru UAP, iar băieții de la Fernet mă tolerează, haha.

Din fericire, avem organizatori care fac cu pasiune evenimente, pe toate genurile, de la clasic la rock metalic. Sunt cluburi unde viața muzicală merge bine, vin multe trupe din țară cu recitaluri excelente. Am descoperit diverse grupări, școli, organizații. Am urmărit și emisiunile tale, ale lui Petre Magdin, unde apărea și Lenți, am tot strâns informații, atunci nu știam pentru ce. Mi-am dat seama că, dacă s-ar fi născut într-o țară mai mare, aveam și noi artiști și trupe pe copertele revistelor muzicale celebre.

Sunt pasionat de chitară în sine, pe lângă celelalte instrumente... Notam totul într-un caiete, nu voiam să public nimic; căutam un lutier să îmi facă o chitară după conceptul meu. Stând acasă în pandemie, am tot cercetat ce studii s-au publicat în România. Aveam o primă chitară de la părinți, fabricată la Reghin – i-am căutat istoricul și tot așa. În doi ani, am reușit să adun un material de 300 de pagini cu tot ce s-a făcut la noi, unele nu mai există... Din fericire, am primit mult ajutor, nu numai căutând pe net, ci de la alți pasionați – informații, contacte. Volumul *Fuziuni corelate* s-a conturat în doi ani, nu știu dacă e finalizat – am lăsat să fie continuat de altcineva, poate dintre tinerii pasionați ca și mine.

Pentru volumul despre trupe – *Assemblage. Brașov music boulevard* – am cunoscut formații de calibrul național, Conexiuni stau lângă marile noastre grupuri. Dar în Brașov au cântat și Pansament, Ura de după Ușă, Detector, Experimental (trupa cu superchitaristul Nelu Micloș) – eram fan, cântau AC/DC, Judas... Firește, Victor Solomon care a cântat și a înregistrat cu atâtea găști; Cyfer e și el un chitarist foarte bun, a și scos un disc excelent. Datorită breslei, prietenilor, eu eram un magnet care atrăgea și nota ce ziceau alții, asta e farmecul cărțuiei, dar toți au contribuit.

Din fericire, tot timpul apăreau trupe noi, mail-uri; așadar, e incomplet volumul, dar asta e și farmecul... deci mai iese un volum. La început mi-am dorit un eseu, acum am un feedback foarte bun – nu mai e un eseu, dar am generat emoții. Până la urmă, e un material de lucru, de folosit de către melomani, jurnaliști... Avem atâtea tineri talentați, terenul nu era exploatat, iar pofta a venit mâncând, cum se spune. Totul a crescut de la o trupă la alta, acum zic că a meritat timpul, energia și efortul; oricum, totul a ieșit din pasiune și bunăvoință.

Și a contat mișcarea locală, pentru că la noi se întâmplă multe evenimente, cum ai văzut. Cel mai tare e „Rockstadt Extreme Fest”, incontestabil, de asemenea „Brașov Jazz & Blues Festival”. Trebuie să vii măcar o dată, ca să simți cu adevărat atmosfera. Mai e un festival de blues rock la clubul

Rockstadt – „Transilvanian Blues Festival”, mai sunt gale pentru tineret. Cred că acest lucru mă și emoționează cel mai mult – deschiderea spre copii și adolescenți, ca în nici un alt oraș, organizatorii îi iau în seamă și pe cei mici. Nu mai vorbim de școli – Soundbox, Mima, InkMusic, ei țin și festivaluri separate, mai e școala unui chitarist – Wattzy (Robert Watzatka, are trei discuri), un tip care e în continuă mișcare. Și Festivalul „TamTam” organizează diverse scene, e plin de muzică atunci. Și pe partea clasică sunt destule manifestări, toate de ținută.

Formația își are rădăcinile în componența trupei Despot, formată în 1990. În 1992, Dănuț, Eugen și Vily au fost nevoiți să plece în armată (pe atunci încă obligatoriu). Alături de Petru Gavrilă (baterie, ulterior chitarist important cu Luna Amară), Costi Ion (tobe și voce, o raritate în peisajul rock autohton) și Radu Adrian (bass, voce) au pus bazele trupei care se va fi numit Ura De După Ușă. Cu metal-punkul lor, numit mai târziu hardcore, își doreau să revoluționeze scena metal din țară, prestând cu doi basiști. Schema abrevierii UDDU a fost o necesitate impusă de cenzura vremii, Poliția somând grupul de mai multe ori, pur și simplu pentru că nu plăcea fraza imprimată pe afișele din Brașov. Tematica versurilor era inspirată din viața de zi cu zi, punând

URA DE DUPĂ UȘĂ, nimic în glumă, totul în serios

du-se accent pe lupta împotriva drogurilor, a alcoolului și a altor vicii.

Apariția la Festivalul concurs „Top T” (1993, Buzău), unde a fost câștigat marele premiu, a fost o adevărată trambulină. În același an, pe scena „Cerbului de Aur”, după încheierea manifestării oficiale, au fost invitați la o gală metal rară pentru acei ani, organizată și prezentată de Petre Magdin pentru TVR – „Dracula Rock”. A urmat „Posada Rock” la Câmpulung Mușcel. Albumul „De ce atâtea ură?” a fost desemnat de revista „Heavy Metal Magazine” pe locul V între cele mai bune discuri ale anului

1995. Regretatul jurnalist rock Gabi Gomboș devenise impresarul formației. Concertele au inundat țara.

Lansarea l-a avut pe scenă și pe cel care asistase mixajul discului tras în studioul clujean Taurus, chitaristul Kuky Gherman. După trei ani, noul material discografic *Respiși de societate* a fost înregistrat cu aceiași oameni, studioul având doar numele schimbat – Digital Dark Vision. Dacă primul disc (apărut inclusiv pe CD) a fost editat de Vivo (cea mai importantă casă de discuri rock independentă a momentului), al doilea nu a mai avut aceeași deschidere la producători; prăpastia între subgenurile oricum nișate se adâncise.

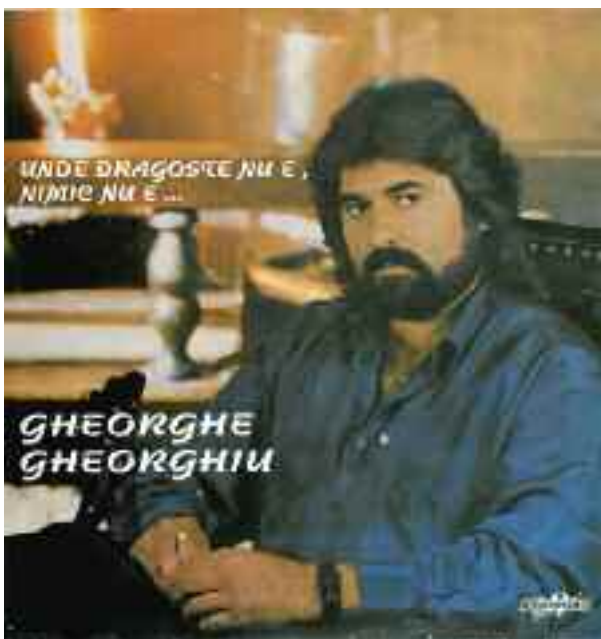
În 2002, Adi primește viza emigrării în Canada, Nelu (Dan Ionel) se mută la Cluj și liderul Costi încearcă tot felul

de variante de componență. În 2005, apar Lukk – bass și Iosif chitară. Nelu se alătură trupei atunci când poate, piesele albumului secund se perimează încet-încet. În 2011, revin pe scenă după o pauză doi ani și jumătate. Ambițiile sunt din ce în ce mai mari, abia în 2015 este editat albumul *Cicatrice* cu Gabi Pipai Andrieș, plus un videoclip deosebit filmat pentru piesa *Indiferența*. Componență: Iosif Cosma – chitară, Lucian Păcuraru – bass, Bebe Popescu – tobe și Costi – solist vocal. Rămân, de asemenea, consemnate oficial demoul *De trei ori Ura* și un disc scos cu Zob în anul debutului discografic. În vara lui 2021, liderul Costache Ioan se stinge și o dată cu el și nucleul trupei. Ecurile continuă însă până în prezent.

Cristian Radu Nema, de la un bal la altul

https://www.youtube.com/channel/UCONPYV2Mn-anHjAfbgmT_1w

Acum îmi dau seama că prima mea întâlnire cu muzica a fost nu cu arta în sine, ci cu fenomenul social. Pe prietenii mei i-am cunoscut și ne-am legat, de obicei, la un concert, la o manifestare artistică. Nu mai avea relevanță concertul, ci transmiterea atmosferei care ne unea. Apoi am descoperit și pe cine aveam pe scenă.... Rock, folk, „Berarurile” de la Livada poștei, apoi am sărit gardul și la Teatrul Dramatic, la Sala Sporturilor... Eu sunt născut în '87, așa că de prin 2000 am dezvoltat nu o pasiune, ci o înnebunire după cum mă putea lega de cineva o artă. Apoi am început să sap după aceea muzică... 95 % din acei artiști erau români – Compact, Phoenix la Teatrul Dramatic în 2002... aveam 14 ani, știu și acum componența... Prietenii m-au educat, m-au învățat muzică... Iar a cânta presupune a te adresa unui public țintă, dar să nu intrăm în filosofie.

Cu Horia Brenciu am reacționat întâi ca artist, apoi am realizat că mi-e coleg de liceu și de facultate... Conexiuni – una dintre trupele care mi-au spus ceva, apoi am descoperit-o, inclusiv prin imnul Liceului Șaguna. Iar înainte de rockul brașovean (și românesc în genere), am descoperit folkul din aceeași familie – mai întâi Alexandru Andrieș, alături de ceilalți trei corifei. Dar și „Cerbul de Aur” – fenomen social care m-a dus în Piața Sfatului, acolo am descoperit UB 40, am avut norocul să văd ediția din 2001, încheiată de Scorpions (care au fost pe punctul de a pleca fără să cânte, pentru că rusoaicele de dinainte nu mai plecau de pe scenă – cred că impresarul încesuse să scoată din priză totul, haha). Mai e și întâlnirea privată, întâmplătoare, cu Joe Cocker...

La liceu, am fost coleg cu Dragoș, fratele lui Florin Grozea de la Hi-Q; noi micuți, dintr-a cincea, eram mândri când venea să dea mâna cu noi, parcă era... Joe Cocker! „Gașca mea nu poate să stea liniștită...” cine nu a vibrat, unii poate și acum; ne dădeam cu capul de pereți când săream. O stare ca la „Shine on you crazy diamond”, dar atenție că nu există comparație cu Pink Floyd. Dar ne dădeau aceeași stare, la fel Bosquito cu Radu Almășan – „Hai, iubito, vino lângă mine...” parcă era nu știu-ce tango celebru, șlagăr. Și iar spun că nu e cazul de comparat merele cu perele. Artă nu poate fi judecată, poate muzicologii, jurnaliștii etc. să analizeze tehnic, profesional și didactic. Iar nu vreau filosofie, dar asta e diferența – că există muzică ce mai are acel ceva pe care nu poți să îl explici ori să îl cuantifici... Muzica poate fi o magie în care să crezi punct!

Balul Vienez de care m-ai întrebat a fost abia la prima ediție, urmează a doua în toamna asta. Va fi tot sub înaltul patronaj al Ambasadei Austriei în România și al Consulatului din Sibiu / Brașov. Eu și Michi Bianca ne-am dorit o reconstituire a balurilor vieneze autentice, o continuare a sindrofiilor de la curtea împăratului, pe cât ne-a permis conjunctura. Participanții să trăiască atmosfera aceea, de la curtea din Viena. Eu și Bianca am vrut să dăm mai departe ceea ce am primit la palatul Hofburg (de iarnă)... Să transmitem mai departe ce am simțit, să trăiască și alții, a fost ca o o datorie. Am fost susținuți de Primărie, să punem evenimentul și în contextul aniversar Ciprian Porumbescu, plus cei 140 de ani de la publicarea *Luceafărului* lui Mihai Eminescu. Cei doi studenți la Viena de pe vremuri, când participau la balurile organizate de Societate „România Jună”... De la cele două celebrări, anul acesta vom avea o ediție dedicată marelui compozitor Gheorge Dima, al cărui nume e purtat de Academia de Muzică din Cluj și de Filarmonica brașoveană. Ce a fost foarte important pentru noi – latura caritabilă pură: plătitorii de bilet și-au

văzut banii ducându-se la acei copii care visează să devină pianisti, violoniști, pictori... Deci am implicat elevii de la liceul de muzică și de arte plastice: am ales 20 de copii cu profesorii care îi știau cel mai bine, cu sau fără nevoi speciale, dar care nu își permiteau instrumente, șevalete, culori. Ei au avut câte 1-2 minute să își spună povestea, faptul că își doresc să devină artiști; în acele clipuri, și-au spus dorința, ajunsă astfel la participanți. Iar apoi au dansat în calitate de debutanți. Peste câteva zile au primit ce și-au dorit la liceu. Așadar palpabil, esențial, aplicat, acesta a fost evenimentul! După toate acestea, am fost foarte onorați de titlurile din presă – că am născut o tradiție, deci nu s-a înregistrat ca o gală singulară. Prin urmare, a mai apărut o responsabilitate foarte mare – continuitatea și depășirea primei ediții!

În cazul celeilalte manifestări cu care m-am întors în locurile natale, „Roma Film Festival” a apărut la ideea și insistențele Ronei Hartner, căreia – așa a fost să fie – i-am filmat un ultim videoclip, care știu că îți place foarte mult. Nu știam că Rona era pe ultima sută de metri, dar abia când ne-a trimis acel mesaj video din Franța, că e ținută în loc de probleme de sănătate și că va veni la următoarea ediție... am înțeles.

Revenind la tema în discuție pentru tine, a muzicienilor brașoveni, eu i-am știut aproape dintotdeauna. Pe holurile de la Liceul Șaguna, sunt înșirate vreo 50 de tablouri cu academicieni și personalități de la noi. Dima, Porumbescu și toți ceilalți... Dar mult mai târziu am aflat de premiera operetei *Crai nou*, am descoperit operele, apoi și pe artiști – cei care ne-au lăsat toate acestea și, de dincolo de timp, influențează în continuare generații. La Balul Vienez de la Casa Armatei de acum s-a cântat și o compoziție a lui Ciprian Porumbescu, dacă ai văzut filmul – apreciată de însuși Eduard Strauss la Viena. Încă o muzică atemporală, născătoare de atmosfere și senzații care nu pot fi analizată. Ca și cea corală a lui Gheorghe Dima. Și așa mai departe!

Wolfgang Guttler, uriașul instrumentului uriaș

Un capitol atât de dorit pentru prima carte a diasporei, dar imposibil de tratat cum trebuie în vârtejul celor 100 de portrete din toată lumea, al deadline-urilor editurii, ca și al CD-ului care a însoțit-o... În primăvara lui 2019, am dat însă o căutare pe google și am descoperit că marele contrabasist român nu are interviuri sau mari prezentări în limba română... și m-am enervat cumva. Adică am hotărât să-l introduc musai în sumarul „Muzicienilor români din Germania” (editura Integral), oricât de puține informații aș strânge despre el. Dar cum universul începe să-și alinieze planetele atunci când îți dorești mult ceva... Mi-am adus aminte de interviul cu Alex Vasiliu pe care l-am filmat prin 2000 (atunci când l-am cunoscut personal) într-un studiu la Radio România, dar și de perioada în care Jancy Korossy a locuit la el, la Köln, după ce s-a întors prin Europa, înainte să se stabilească în România! La transcrierea de mai jos, am aflat că ne-a părăsit în septembrie 2022... Site-ul *societatemuzicala.ro* găzduiește un scurt profil, care mi-a oferit un început. Așadar...

Unul dintre cei mai cunoscuți și apreciați contrabasiști români la nivel internațional – în zona muzicii clasice –, Guttler s-a născut în 1945 la Brașov și a urmat cursurile Conservatorului din București, la clasa de contrabas a celebrului profesor Iosif Prunner. Intrând în Radio, dl Wolfgang a început să-și amintească multe întâmplări și întâlniri biografice (să nu le zic totuși aventuri muzicale) din epocă: „Aici este sămânța vieții mele muzicale, în special de jazz, în 1965 am fost invitat – după ce am fost cu pianistul Radu Maltopol

despre el că este cel mai authton pianist de jazz din Europa. Eram în anul II de conservator, la clasa profesorului Iosif Prunner, avându-l asistent pe Ion Cheptea, care deja cred că era aproape lector. Cu jazzul nu a fost așa ușor, nu prea era permis, nu aveam voie să cânt în cluburi de jazz; astea au apărut mai târziu, cred că prin 1964 a început să funcționeze clubul de jazz de la Casa Studenților, cu Cornel Chiriac. Chiriac a avut un rol extraordinar, a avut și nas pentru jazz. A făcut atâtea emisiuni, dar el a riscat și cariera tatălui, care era ceva șef cu partidul pe județul Argeș. Atunci era o perioadă de deschidere pentru jazz, după 1965, nu știu cum a fost înainte; nu cred să fi fost totuși restricții foarte mari, cum a făcut Adolf, care n-a acceptat jazzul!

Eu am vrut să devin contrabasist de jazz, apoi l-am cunoscut pe maestrul Prunner, care m-a tras spre clasic. Eu fac jazz nu neapărat profesional. Aici, sau sus în studioul T 10, când cu ultima înregistrare cu Korossy – el scrisese niște aranjamente, dar am zis să facem altceva, și au ieșit niște solouri... Imprimări foarte bune și ca sonoritate, acum văd alte mese de mixaj; dar atunci erau băieți care știau să facă sunet – îl țin minte pe Valeriu Popescu, cum lucra la Sala Palatului...”

© Hans Kumpf, Jazz Pages

© Elitele României

Laureat al mai multor concursuri internaționale, între care cel de la Geneva, Wolfgang Guttler a debutat ca membru în orchestra Filarmonicii din Cluj, apoi și cu aceea din București. Dar a continuat în paralel să cânte și jazz, conform observațiilor lui Alex Vasiliu. „Nu pregăteam prea mult înregistrările noastre jazz, mai ales cu Oschanitzky. Îmi zicea să aduc ceva, orice. Așa am înregistrat cu un flaut, sau cu viola da gamba (eram în ansamblul Radiodifuziunii, cu dl Ludovic Bacs). Un instrument mic, tenor... Cântasem și cu

pentru niște înregistrări live – să cânt cu Jancy Korossy, în trio cu Aura Urziceanu, ceva blues... Era vorba de un turneu cu Korossy în Rusia, și aici am înregistrat câteva piese în formulă de trio – *Of, of, Lectie, Delectation* (le-am primit mai târziu, indirect, de la Cornel Chiriac), le-am acompaniat și pe Puica Igiroșanu, Elena Constantinescu – senzațională. A mai fost o lucrare inspirată din folclor, directorul Brâncuși a comandat-o pentru o emisiune radiofonică în Belgia – cred că acelea au fost cele mai bune lucrări pe care le-a făcut Korossy în viața lui, și ca aranjamente (posibil să fie melodiile cu care Aura Urziceanu a lovit lumea la concursul european de la Knokke, n.a.).

El a avut ambiția să le cânte din folclor când a fost în 1964 sau 1965 în Praga la Festivalul de jazz, în septembrie, și atunci a fost și Willis Conover, care a spus după aceea

corul de copii la Filarmonică... nu mai știu ce piese, le-am auzit după mulți ani, mi s-au părut deosebite. Influențe? Charles Lloyd, dar și Ornette Coleman – țin minte că a fost un festival, de la ora 6 după amiază, cu muzicieni americani veniți din Belgrad, unde se aflau. La ora 2 a plecat un avion, i-au băgat pe toți – Duke Ellington, Count Basie Orchestra, All Stars cu Dizzy Gillespie, Art Farmer, Ornette Coleman, Lennie Hayton... Seara am făcut jam session, Ricci râdea când am băgat o vioară: «Bagă, Wolfi, cânti de 10 ori mai bine ca Ornette la vioară...» De Lloyd n-am vorbit niciodată cu Oschanitzky, doar cu Cristian Colan, care era și el un mic monstru al jazzului... Dar să vă zic o istorie. Câțiva ani n-am cântat jazz, apoi iar am înregistrat în studioul T 10 cu Ștefan Berindei, care mi-a zis «Ce e cu tine? N-ai mai dansat?». Adevărul era că pierdusem un pic ritmul.”

Alex Vasiliu cotește și lărgeste discuția spre jazzul free, mare noutate și explozie în anii '60, pentru a ajunge și la două compoziții ale lui Oschanitzky, înregistrate în toamna lui 1970, dintre care pe una – *Cearța* – am avut bucuria să o descopăr filmată în Arhiva Multimedia TVR, Alex suprapunându-i sunetul ... „De fapt, noi l-am ascultat prima dată pe Charles Lloyd, cu Jack de Johnette și cu pianistul acela ajuns monstru sacru mai apoi – Keith Jarrett; am fost cu Cristian Colan la concert, ne-am zis că ăsta va ajunge mare, era și Johnny Răducanu. Am venit în studio cu Richard Oschanitzky, pentru el era o chestie nouă, chiar și pentru Korossy, cu niște ani înainte... Iar dl Petre Brâncuși ne-a lăsat liberi, adică ne-a dat un impuls: «Faceți muzică cât mai modernă!». Eram cu Ricci și cu Johnny Răducanu, mai era și piesa *Ochi (In memoriam Ion Țuculescu)*; cu o zi înainte fusesem la Poiana Brașov, de unde am adus un fluieraș, cu el am improvizat ce auziți acolo!

Cu Oschanitzky am făcut multă muzică de film, pentru că el orchestra rapid, era extraordinar, prima dată ceva muzică clasică pe jazz, nu exagerat – pe direcția pe care era și Eugen Ciceu, dar totuși altfel –, și a lucrat foarte repede, era și bun dirijor. Mi-aduc aminte de acea arie de Bach, făcută pentru concertul Aurei Urziceanu (februarie 1973, n.a.)... Uneori părea arogant, dar nu era, un om de un talent și de o finețe... nu sunt homosexual, dar l-am iubit și fizic, era extraordinar; cum era iubit de atâția muzicieni – i se spunea Baronul, stătea ca un rege la restaurantul Berlin, în '76-'77 l-am văzut ultima oară, un pic afectat de boală, părea de pe altă lume...”

După stabilirea în Germania, Gutler a ajuns să activeze în cadrul Orchestrei NDR din Hamburg și al Orchestrei Filarmonicii din Berlin, condusă la acea vreme de Herbert von Karajan. În lumea muzicală germană a avut în paralel și o intensă activitate solistică, în decursul căreia a deținut funcția de contrabasist solist al Orchestrei SWR din Freiburg / Baden-Baden; a participat la seria de concerte de improvizație muzicală de la Berlin și a colaborat cu multe formații camerale prestigioase. La rândul său, a fondat ansambluri camerale. Portofoliul său are un repertoriu bogat, cuprinzând atât lucrări dedicate acestui instrument, cât și transcriptii ale unor creații cu o mare notorietate. Nu în cele din urmă, Wolfgang Gutler are și o intensă activitate didactică, ca profesor la Conservatorul din Köln, ulterior la cel dela Karlsruhe, susținând de asemenea cursuri de măiestrie la prestigioase instituții internaționale, printre care Julliard School din New York!

Nu mai recent de noiembrie 2018, la Ateneul Român, a fost organizat un concert omagial dedicat măștrilor contrabasului, Joseph Prunner și Ion Cheptea. Între diversele formule camerale care și-au dat concursul, a figurat și Wolfgang Guttler...

Peter Maffay, din nou acasă

„Mama mea a fost un om foarte hotărât. Și a fost bine așa. Deși mereu i-am purtat pică, pentru că m-a forțat să cânt la vioară. Dar mi-a trezit astfel un interes deosebit pentru muzică – pentru care îi sunt acum recunoscător. Din acest punct de vedere, o afirmație o anulează pe cealaltă. Pentru că a fost un impuls bun!” În 30 august 2024, Peter Maffay a împlinit 75 de ani și se află într-un turneu german de adio. La Sibiu, în 4 august, a susținut un recital în Piața Mare din Sibiu, la sărbătoarea anuală a reîntâlnirii sașilor români din toată lumea.

Peter Maffay, unul dintre marile staruri rock ale Germaniei, dacă nu cel mai mare (cu peste 50 de milioane de discuri vândute, vedeta rock germană cu cel mai mare succes)! Originar din România, el a revenit de mulți ani în țara natală, să fondeze un cămin pentru copii traumatizați. Un prim proiect dintr-o serie impresionantă, din păcate mai puțin mediatizată și cunoscută românilor, comparând de exemplu cu acțiunile Prințului Charles. Christel Ungar Țopescu, distinsa mea colegă de la Redacția emisiunilor în limba germană de la TVR, a reușit să-l intervievez de mai multe ori (inclusiv la recentul recital de la Sibiu, de unde și prezența din finalul filmului muzicii Brașovului), asistând creșterea proiectului său, care inițial se lega de o cetate în paragină, cum sunt atâtea în Transilvania. Domniei sale îi aparține conținutul întregului articol, eu bucurându-mă să pun în pagină sinopsurile mai multor reportaje, mai întâi pentru volumul „Muzicieni români în Germania” (2019, editura Integral)...

S-a născut în 1949 la Brașov, când orașul se numea Stalin. În 1963 a emigrat în Germania, împreună cu familia. Iar acolo a devenit cel pe care îl cunoaște și îl apreciază astăzi toată lumea – cunoscutul și îndrăgitul cântăreț Peter Maffay. Christel l-a intervievat ușor, fără problemele pe care le întâmpini cu anumite vedete. Probabil pentru că el este o vedetă adevărată, în sensul cel mai frumos al termenului. Așa a fost și în aprilie 2008, în Piața Mare a Sibiului. „Aici era odată casa mea, un loc pe care nu l-am uitat. Este și motivul pentru care mă aflu din nou aici, ca și la Brașov. Sunt însoțit de tatăl meu, într-o călătorie în timp. Ne-am plimbat pe străzile Brașovului și au fost multe situații în care ne-am descoperit amintiri: vederea unei ferestre, a unei porți sau a unei străzi. Oameni și fețe cu care te întâlnești și despre care ai crezut că nu mai sunt. Totul este foarte viu și prezent. Din 1963, distanța în timp nu mai pare atât de mare. Este foarte emoționant, mai ales pentru tatăl meu, pe care îl observ.”

Despre condiția emigrantului e de spus că nu a fost ușoară nici în cazul lui Peter, pe atunci un ilustru necunoscut: „M-am simțit ca un străin în multe situații. Am trăit o perioadă în Canada, pentru că am crezut că societatea de acolo este cosmopolită și deschisă. Dar sunt deosebit de recunoscător societății germane, care mi-a oferit posibilitatea de a mă integra, ceea ce am și făcut cu plăcere. Căminul meu este acum în Germania. Locuiesc și în Spania, am o pasiune, sunt romanofil. Am trăit o vreme ceea ce cunoșteam de aici. În privința temperaturii nu sunt mari diferențe. Desprinderea a fost dificilă pentru o perioadă. Dar mi-a oferit multe oportunități pe care poate că nu le-aș fi avut în alte condiții. Nu pot să mă plâng de soarta mea. Pot să-mi fac meseria, una care are legătură cu oamenii. Acesta a fost scopul meu. Arta este o platformă extraordinară, începând cu muzica. Dacă cuvintele dau greș, muzica ajută mai departe. Am cunoscut astfel de lucruri, care m-au făcut fericit.”

În 1968, Peter înființează prima sa formație, The Dukes. Concomitent, cântă cu vocea și chitara, în diverse cluburi, piese ale lui Bob Dylan și Donovan. În decembrie 1969, lansează primul single, *Du*. A fost cel mai mare hit al anului 1970 și l-a făcut peste noapte vedetă. La granița anilor '70-'80,

Maffay a trecut de la șlagăre la rock. Cu 1,6 milioane de discuri vândute din albumul *Steppenwolf*, a ajuns în vârful topurilor din anul 1979. De pe acest album s-a ridicat și cel de-al doilea hit, *So bist du*. În 1980, a fost un succes și mai mare, cu următorul album, *Revanche*, cu coverul *Über sieben Brücken musst du gehen*. Până în prezent, au fost vândute peste 2,1 milioane de exemplare ale discului. La împlinirea a 40 de ani de carieră muzicală, a înregistrat albumul *Tattoos*. În afară de intro-ul instrumental și piesa *Wir verschwinden*, discul conține cele mai mari hituri ale interpretului, reorchestrate. Iar cu albumul *Tattoos*, Peter Maffay ajunge pentru a paisprezecea oară în fruntea topurilor, deținând astfel, în Germania, recordul la această categorie.

„Nu mai știu exact cum s-au petrecut lucrurile. Cred că totul a decurs de la sine. Sunt unii care lasă în urmă ceva, influențează, vise și dorințe devin realitate. În 1963, am plecat destul de confuz de aici. Am lăsat totul aici – prietenii, tot ce îmi era familiar. Dar am văzut partea plină a paharului. Istoria, așa cum a evoluat, ne-a dat ocazia să ne întoarcem, să vindicăm rănilor, să o luăm de la capăt. Cred că este foarte important să ierți. Ceea ce am trăit eu, pe pielea mea, am trăit și în relațiile cu ceilalți. Iar aceștia au lăsat în mine o mică plantă care începe să crească. Toate acestea trebuie date mai departe. Încerc să descopăr posibilități de a face ceva împreună, sau să ne regăsim, măcar atât.”

Peter Maffay are o rețetă proprie, pe care a dezvoltat-o la TVR în 2008. Pe atunci, ideea sa era aceea de a prelua o cetate... „Încă nu este totul stabilit. Ne aflăm la început. În Germania avem o fundație care se ocupă de copiii traumatizați. În acest context, avem o casă de vacanță în Spania, unde locuiesc și eu ocazional. Este o gospodărie țărănească. Acolo vin anual 250 de copii traumatizați, care au fost bătuți, abuzați, drogați sau alcoolici. Ei vin la noi ca într-o pauză, dar își deschid orizontul cu experiențe noi. Încercăm să înlăturăm deficiențele acestor copii. Iar intenția mea și a prietenilor care lucrează cu mine (pentru că singur n-aș reuși) este să reabilităm o cetate care se află într-o stare deplorabilă, să-i dăm o viață nouă cu un spațiu pentru copii. Iar tinerii reprezintă viitorul. Trebuie să le oferim astfel de șanse.”

Întrebările reporterului caută influența faptului că rockstarul s-a născut în Transilvania și nu în Germania, dacă a fost greu... „Pentru mine a însemnat să pot să o iau de la capăt printre străini.” Și ce a fost cel mai important pentru Peter pentru a putea face muzică: „Să îmi deschid brațele în loc să le încrucșez. Când urci pe scenă trebuie să le arăți oamenilor că îi plăci. Dacă nu îți plac oamenii, nu ar trebui să urci pe scenă. Așa este în politică, în muzică, în orice meserie. Orice tâmplar – căruia îi plac oamenii – va face scaune bune. Iubirea este o noțiune foarte importantă. Poate sună puțin exagerat sau expirat, dar iubirea nu are termen de garanție. Dacă iubim, totul ne reușește mai bine.”

Tatăl lui Peter avea 82 de ani la ora interviului... „Mă bucur pentru ce facem acum. Este o experiență minunată. Cred că pentru fiecare fiu și tată trebuie să fie ceva bun să treacă împreună peste unele lucruri. Nu am vorbit prea multe despre astfel de subiecte. Nu îmi amintesc când am mai stat împreună patru zile. Nu știu, au trecut ceva ani. Pentru mine este o experiență bună. Revederea Brașovului a fost o experiență

pozitivă, frumoasă. Din păcate, nu m-am întâlnit cu nimeni dintre cunoscuți. Puțini de vârsta mea mai sunt în viață. Dar am întâlnit amintiri. Sunt mândru de el. Trebuie să spun că îl laud foarte rar. Cred că asta va ajunge pentru următorii 20 de ani. Mult timp nu am știut că am jucat un rol atât de important. Este un gest foarte prietenesc.”

31 martie 2010, în satul transilvănean Roadeș, nu departe de Rupea. O zi foarte importantă pentru localitate, dar și pentru Redacția emisiunilor în limba germană, pentru TVR. Se pune piatra de temelie pentru căminul de copii, pe care

dorește să îl amenajeze Peter Maffay. Arhitectul Sebastian Szaktila dă explicații și lămuriri: „În Transilvania sunt multe astfel de construcții. Mi-am notat criteriile sale de căutare a unui loc potrivit pentru un cămin de copii. Am căutat biserici fortificate aflate într-o stare destul de bună pentru o astfel de amenajare, am studiat problema infrastructurii, amplasamentul, cât și posibilitatea ca acesta să constituie un simbol al grijii față de copii. Au urmat studii în teren și discuții. În data de 30 aprilie, Peter Maffay și protopopul Christian Plajer au semnat contractul de vânzare-cumpărare la sediul consistoriului districtului parohial Brașov. Prin acest contract, casa parohială, curtea și anexele au ajuns în proprietatea fundației «Tabaluga» (titlul unui musical semnat Maffay, de mare succes despre un dragon, n.a.). [...] Vom obține un complex care va avea o funcție de protecție a bisericii. Vom realiza o mică cetate, cu clădirile care vor împrejmuia o curte interioară. În vara trecută au fost efectuate măsurători. În cadrul unei lucrări de proiect, 15 studenți din Dresda s-au aflat în Roadeș timp de 20 de zile, pentru măsurători în zona cetății. Pentru această activitate, ei au fost desemnați de Biserica Evanghelică C.A. din România și de fundația lui Peter Maffay.”

Maffay: „Nu îmi puteam imagina ceva mai potrivit pentru un spațiu protector destinat copiilor, decât o biserică fortificată. Este un simbol al întâlnirii, al apropierii. Prin cumpărarea casei parohiale din Roadeș a fost pusă o piatră de temelie în realizarea unei tabere pentru copiii traumatizați. Acest proiect a urmat modelul căminului realizat în Mallorca de către fundația noastră «Peter Maffay». Dumnezeu să ne binecuvânteze și să ne apere. [...] La început, am spus că sunt necesare aproximativ două milioane de euro pentru investiție. Probabil că această sumă nu va fi suficientă în viitor. Pentru scopurile deja menționate, vom avea nevoie de mai mult. De exemplu, pentru finanțarea taberei avem suma necesară, pe care am primit-o în urma unei donații. Editura din Passau, prin familia care o reprezintă, organizează anual, de Crăciun, o acțiune caritabilă, iar de această dată acțiunea a fost dedicată fundației noastre. Bani au venit de la cititorii acestei edituri. Ei vor fi suficienți pentru construirea casei de vacanță. Este, practic, prima parte a proiectului. Următorul pas va fi cetatea. Acesta va fi mult mai dificil, deoarece vorbim despre sume substanțiale. Iar cel de-al treilea aspect va fi satul. Aici trebuie rezolvată problema gunoierului, a apei curate, asfaltarea drumului până la cetate pentru accesul facil în timpul iernii, canalizarea și tot felul de astfel de probleme. Acestui proiect i se potrivește probabil cel mai bine o zicală, care poate fi citită pe unul dintre pereții bisericii. «Dați și vă va fi dat. Ai mult, dă din plin. Ai puțin, dă din puținul tău, cu inima curată. Căci Dumnezeu îl iubeste pe acel ce este darnic.»

Ultimele imagini ale reportajului îl înfățișează, pe spațiul dedicat viitorului proiect, pe Peter Maffay plantând un măr. „Pentru mine este emoționant să mă reîntorc în fosta patrie. Amintirile joacă un rol important. Rădăcinile sunt încă vii. Este un sentiment foarte frumos. Nu mă voi muta din Germania, dar voi veni periodic aici și voi avea parte de sentimentul acela din trecut. Este foarte valoros pentru mine. Când construiești punți, trebuie să știi să sapi cu lopata. Să dea rod și să reînflorască de fiecare dată. În germană spunem: «Mărul nu cade departe de pom.»

Am ratat de două ori în viață stabilirea la Brașov. O dată inconștient – atunci când taică-meu mi-a interzis să dau admiterea la Facultatea de Silvicultură. A doua oară în 1991, când cu repartitia de la Facultatea de Aeronave, când am refuzat-o (pentru că mă auto-repartizasem deja la redacția revistei *Rocker*, în București). Anul trecut, după bursa de jurnalism cultural finanțată de Capitala Culturală a Europei (care s-a lăsat cu două emisiuni „Remix” și una „Puls Rock” dedicate muzicii Timișoarei), am început deja filmarea și documentarea cu muzicienii Brașovului, urbea având pentru mine cea mai mare dinamică muzicală. De fapt, am identificat oamenii din spatele acesteia. Nu neapărat născuți sub Tâmpa, ci care s-au stabilit acolo și s-au îndrăgostit iremediabil de cetate și de cultura acesteia, făcând ceva semnificativ în / pentru muzică.

Muzica Brașovului, un show de secole, parte din spiritul locului, oferit cu generozitate țării, dar și lumii. Personal, am cunoscut această cultură alternativă prin 1986, când cu o finală a Festivalului Național al Artei și Creației Studențești, desfășurată în centrul universitar de sub Tâmpa. Trupe locale bune, culminând cu Conexiuni, care au și făcut o figură frumoasă la festival. Din 1994, am însoțit marea echipă a Televiziunii Române pe parcursul a numeroase ediții ale „Cerbului de Aur”. În 1995, am făcut timp de două săptămâni naveta (cu trenul, noaptea) la Brașov, asta pentru a putea fi prezent la emisiunile zilnice de la TVR și Radio România, dar și în redacția revistei *Panoramic radio-TV*; cum nu am murit, atunci m-am îndrăgostit iremediabil de jurnalism, în toate formele sale (nu apăruse on-line-ul).

*

Tradiția și gena muzicale nu-s vorbe-n vânt în străvechea cetate a Brașovului. De secole, în Transilvania, tinerii învățau un instrument și cântau în fanfare și tarafuri. Alegerea străvechii urbe pentru organizarea unui festival concurs de talie internațională a dat și mai mult curaj tinerilor aspiranți la gloria scenelor, indiferent de subgenul muzical abordat. După Revoluție, manifestarea a fost reluată la aceleași cote ale succesului. By the way, documentînd în arhive istoria, am aflat că ar fi existat și o ediție-pilot, zisă „Căprioara de Aur”, când organizatorii s-au antrenat cu forțele artistice locale.

Din 1990, am luat pulsul muzicii brașovene underground. Mai întâi cu grupul Pansament, urmat de Ura De După Ușă,

ambele în spectrul rockului alternativ. Mai apoi i-am aflat pe Experimental, Axiome, Lotul Național de Hardcore, Celest, Indian Fall, False Reality, Mekanik Șef, Code Red (metaliștii s-au tot înmulțit și perfecționat), Aria Urbană... asta doar la primul gând. Fapt unic în muzicologia autohtonă, de-a lungul vremii au apărut două volume care consemnează cu acribie evoluția pop-rockului brașovean – „Rock’n Zărnești” a lui Gabi Gomboș, respectiv recentul „Assemblage. Brașov music boulevard” semnat Talaba Nimrod. Și o precizare: sunt destule fenomene muzicale plecate de la Brașov, cu piese (ba chiar discuri) de top, care au câștigat o competiție națională acerbă în zona muzicii comerciale. Proiectul de față a vizat fața nevăzută, umbra celor care au depășit înălțimile Tâmppei.

Revista printată *Sunete* e un alt brand serios, o publicație rarismă și consecventă din România, alături de care am reprezentat România la un târg muzical de la Berlin (Popkomm), prima astfel de întreprindere privată – pusă la cale de Adrian Șoaită, managerul Club A în 2008. Tiberiu Anghel cred că se numea jurnalistul trimis de brașoveni, care a adus o colecție întreagă de CD-uri ale unor trupe underground românești. A făcut senzație cu discurile care trebuiau incluse într-un puzzle uriaș pe un perete din spatele standului de către vizitatori. Anul următor, am fost chemat de prietenul (brașovean) Dan Cojocar, să realizăm emisiunea „Timpul chitarelor”. Șapte sezoane, când l-a adus în platonul nostru din clubul The Silver Church pe chitaristul Victor Solomon. La rândul lui, ne-a ajutat din plin, cu colegii de la Bandidos, săptămânal, cântând preluări de hituri rock.

De la Alexandru Andrieș am aflat despre fondatorul și directorul Casei Mureșenilor din anii '70-'90, regretatul Mircea Gherman, cu audițiile sale cu tot! Pe fiica lui – Ioana German – am cunoscut-o via Montreal; corul româno-canadian La Muse condus de ea face și astăzi săli pline, în Canada dar și în România. În 2014, la Casa de Cultură a Studenților, am lansat prima carte a muzicienilor din diaspora în deschiderea unui super concert La Muse. Cărțile despre epoca folk și beat au câte o scurtă incursiune, via regretatul Horațiu Bebe Paraschivescu, în povești muzicale brașovene. De asemenea, de la Victor Socaciu am aflat prima dată despre clubul studentesc din centrul universitar.

Prin Jenny Brăescu ori Marian Gilea de la *Zile și Nopti*, am avut a face cu festivalurile de jazz (apoi și blues) de la Brașov. Fără să uit de pionieratul regretatului Alexandru Șipa. Înainte de ei, în 2001 l-am cunoscut – grație colegului Alex Vasiliu de la TVR Iași – pe marele contrabasist Wolfgang Guttler, născut sub Tâmpa. Dirijorul Horia Andreescu, violonistul și enescologul Șerban Lupu – alți slujitori celebri ai Euterpei, tot dinspre muzica clasică. Cât despre rock, Peter Maffay, (rockstarul Germaniei, de calibrul unor Scorpions ori Rammstein) s-a născut și a trăit aici până la vârsta de 14 ani.

*

În 2011, am vizitat noul club Rockstadt din Brașov, pentru a lansa *Club A – 42 de ani. Muzica tineretii tale* (începutul

colaborării fructuoase cu Casa de pariuri literare, care continuă până în prezent, cum se vede), prin grija lui Mihail Vakulovski. Iar în 2014 am pășit în librăria „Șt O Iosif” pentru cartea diasporei. După vreo doi ani, am revenit cu cartea folkului – concomitent cu aceea a lui Dorin Liviu Zaharia – și am intrat, cu treabă, în clubul nou, atunci am adus în premieră și proiecții. Ceea ce au ajuns de un deceniu Rockstadt și Kruhn Musik Halle, cu festivalul de la Râșnov, dar și cu cel de blues cu tot, ține de altă planetă, în contextul României de astăzi, cinste lor!

Doi buni colaboratori, dar și prieteni, sunt brașovenii Alex Daneș și Cristian Radu Nema. Primul este cel mai important biograf Phoenix (volumele publicate de editura Integral sunt cea mai importantă dovadă), în același timp un colecționar de muzică românească rarismă; fotografiile brașovene din epoca interbelică, folosite în filmul „Remix”, i se datorează tot lui. Cristi Nema era încă student la UNATC când a realizat un videoclip cu Moni Bordeianu. A urmat sărbătoarea celor 55 de ani Phoenix de la Arenele Romane, în urma căreia a tot strâns material pentru a duce la bun sfârșit filmul-eseu „Phoenix – povestea” în anul aniversar 60 al legendei. Din 2023, Balul Vienei și Roma Film Festival sunt întoarcerile sale la cultura care i-a dat nume.

Înainte de pandemie, am fost invitat la Festivalul de Film și Istorie de la Râșnov, de inimoșii organizatori de la Asociația Mioritics, coordonați de Mihai Dragomir. Pe lângă numeroasele proiecții, dezbateri și conferințe – concerte cu duimul. La care, între 2021-2023, s-a adăugat Festivalul „Folk la altar” din Biserica Evanghelică Râșnov, căruia i-am propus artiștii, l-am filmat și difuzat împreună, la TVR 3 și Cultural.

Anul trecut, am fost întrebat de Cristian Cosma (Casa de Pariuri Literare) dacă aş avea material pentru un proiect legat de muzica Brașovului. După o rapidă trecere prin memorie, am zis că da. Planetele s-au aliniat abia în 2024, iar când am trecut la treabă, am constatat că muzica Brașovului, cercetată în-de-amănunt, oferă mult mai multe highlights decât cele contorzate la începutul proiectului. Cum se va fi observat din plin în acest ziar, dar și în film ori emisiunea radio, nu numai trecutul oferă subiecte ci și prezentul, viața muzicală de sub Tâmpa – indiferent de generație ori subgen muzical – fiind una foarte bogată.

Am propus pentru prezentarea din septembrie un eveniment... cu cântec, mulțumită vechiului coleg de la emisiunea „Timpul Chitarelor”, muzicianul Victor Solomon, care a cântat cu atâția artiști brașoveni. Care a promis să-i remixeze live, o dată ca niciodată, cum nici în emisiunea „Remix” nu s-a văzut vreodată... Iar oamenii muzicii brașovene sunt din ce în ce mai mulți. Inventarul acestora se oprește aici, dar spectacolul lor continuă. Brashow!

Doru IONESCU

PUBLICAȚIE GRATUITĂ REALIZATĂ ÎN CADRUL PROIECTULUI „BRASHOW – EPISOD PILOT” / CASA DE PARIURI LITERARE, 2024

PROIECT FINANȚAT DIN BUGETUL MUNICIPIULUI BRAȘOV

